

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE

URAD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA PREPREČEVANJE PRANJA DENARJA
Cankarjeva 5, p.p.1696, 1001 Ljubljana

T: 01 425 41 89
F: 01 425 20 87
E: mf.uppd@gov.si
www.uppd.gov.si

**POROČILO O DELU
URADA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA PREPREČEVANJE PRANJA DENARJA
ZA LETO 2019**

Ljubljana, 18.09.2020

1	UVOD	5
1.1	PРАВНА PODLAGA ZA DELO URADA	5
1.2	ORGANIZACIJSKA SHEMA URADA	7
2	DELO URADA NA PODROČJU SPREJEMA TRANSAKCIJ NAD DOLOČENIM ZNESKOM	9
2.1	GOTOVINSKE TRANSAKCIJE NAD 15.000 EUR.....	9
2.2	NAKAZILA V VREDNOSTI NAD 15.000 EUR POVEZANA S TVEGANIMI DRŽAVAMI	10
2.2.1	<i>Nakazila na račune tujih pravnih oseb s sedežem v tveganih državah</i> 11	
2.2.2	<i>Nakazila na račune tujih pravnih oseb na račune odprte v tveganih državah</i>	12
2.3	PRENOSI GOTOVINE V VREDNOSTI 10.000 EUR ALI VEČ ČEZ MEJO EVROPSKE SKUPNOSTI	13
3	DELO URADA NA PODROČJU SUMLJIVIH TRANSAKCIJ	14
3.1	ZADEVE, PRI KATERIH SO PODANI RAZLOGI ZA SUM PRANJA DENARJA ALI FINANCIRANJA TERORIZMA	14
3.1.1	<i>Prijavitelji</i>	14
3.1.2	<i>Število in dinamika odprtih in zaključenih zadev</i>	16
3.1.3	<i>Zadeve, posredovane UKP MNZ in/ali državnemu tožilstvu zaradi suma storitve kaznivega dejanja pranja denarja po 245. členu KZ-1</i>	18
3.1.4	<i>Zadeve, posredovane UKP MNZ in/ali državnemu tožilstvu zaradi suma storitve kaznivega dejanja financiranja terorizma po 109. členu KZ-1..</i> 19	
3.1.5	<i>Zadeve, posredovane UKP MNZ in drugim pristojnim državnim organom zaradi suma storitve drugih kaznivih dejanj</i>	20
3.1.5.1	<i>Analiza informacij</i>	21
3.1.5.2	<i>Analiza informacij poslanih Finančni upravi RS (FURS)</i>	22
3.1.6	<i>Izvajanje pooblastila za začasno ustavitev izvršitve transakcij</i>	23
3.1.7	<i>Vrednost začasno zavarovanega premoženja v zadevah s področja pranja denarja</i>	23
3.1.8	<i>Vrednost odvzetega premoženja v zadevah s področja pranja denarja</i> 24	
3.1.9	<i>Tipologija sumljivih transakcij</i>	24
3.2	ŠTEVILO DRUGIH ZADEV, ODSTOPLJENIH V OBRAVNAVO PRISTOJNIM ORGANOM.....	27
4	SODELOVANJE Z DRUGIMI DRŽAVNIMI ORGANI PRI ODKRIVANJU, PREISKOVANJU IN PREGONU PRANJA DENARJA	28
4.1	KAZNIVA DEJANJA IN IZVAJANJE 121. ČLENA ZPPDFT-1	28
4.1.1	<i>Statistični podatki Policije o kaznivih dejanjih pranja denarja</i>	29
4.1.2	<i>Statistični podatki tožilstev o kaznivih dejanjih pranja denarja</i>	29
4.1.3	<i>Kazenske ovadbe in postopki povezani s pranjem denarja glede na vir začetnega podatka</i>	30
4.1.4	<i>Statistični podatki o predkazenskih in kazenskih postopkih za kaznivo dejanje pranja denarja</i>	32
4.1.5	<i>Podatki o izrečenih pravnomočnih sodbah zaradi storitve kaznivega dejanja pranja denarja po 245. členu KZ-1 in 252. členu KZ</i>	34
4.2	PREDLOGI UKREPOV	35
5	PREVENTIVA IN NADZOR	37
5.1	ZAKONODAJA TER POMOČ PRI NJENEM IZVAJANJU.....	37
5.1.1	<i>Priprava osnutkov predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah ZPPDFT-1</i>	37

5.1.2	<i>Pisna mnenja in stališča v zvezi z izvajanjem ZPPDFT-1</i>	38
5.2	DELO V OKVIRU MEDNARODNIH TELES	39
5.2.1	<i>Svet Evrope</i>	39
5.2.1.1	<i>Odbor strokovnjakov Sveta Evrope za ocenjevanje ukrepov s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (MONEYVAL)</i>	39
5.2.2	<i>Evropska unija</i>	40
5.2.2.1	<i>Skupina strokovnjakov za pranje denarja in financiranje terorizma</i>	40
5.2.2.2	<i>Sestanki EU – FIU platform v organizaciji Evropske komisije</i>	40
5.3	SODELOVANJE PRI STROKOVNEM USPOSABLJANJU	40
5.4	NADZOR NAD IZVAJANJEM DOLOČIL ZPPDFT-1 PRI ZAVEZANCIH	41
5.4.1	<i>Inšpekcijski postopki</i>	41
5.4.1.1	<i>Urad kot prekrškovni organ – splošno</i>	42
5.4.1.2	<i>Zaznane kršitve</i>	43
5.5	OBVEŠČANJE JAVNOSTI PREKO MEDIJEV	44
5.6	INFORMACIJE JAVNEGA ZNAČAJA	45
6	MEDNARODNO SODELOVANJE	46
6.1	MULTILATERALNO SODELOVANJE	46
6.2	BILATERALNO SODELOVANJE	47
6.1	<i>Mednarodno sodelovanje na podlagi določil Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma</i>	47
6.1.1.1	<i>Sklenjena pisma o izmenjavi podatkov</i>	49
6.1.2	<i>Mednarodno sodelovanje na podlagi Konvencije Sveta Evrope št. 198</i>	49
6.1.3	<i>Ostale oblike mednarodnega sodelovanja</i>	49
6.1.4	<i>Bilateralno sodelovanje Urada RS za preprečevanje pranja denarja</i>	50
7	DELO NA PODROČJU LOGISTIKE IN INFORMATIKE	51
7.1	ORGANIZACIJSKO - KADROVSKE ZADEVE	51
7.1.1	<i>Gibanje in struktura kadrov</i>	51
7.2	FINANČNO MATERIALNO POSLOVANJE	51
7.3	INFORMATIKA	52
7.3.1	<i>Zaključek projekta ePPD (EU sredstva)</i>	52
7.3.2	<i>Izvajanje sporazuma (SLA) z Ministrstvom za javno upravo in priprava na migracijo uporabnikov v Državni računalniški oblak (DRO)</i>	52
7.3.3	<i>Vzdrževanje podatkovne baze in evidenčnega sistema Urada</i>	52
7.3.4	<i>Zbiranje, hranjenje in objava podatkov o transakcijah, ki jih sporočajo zavezanci na podlagi drugega odstavka 68. člena ZPPDFT-1</i>	52
7.3.5	<i>Priprava statističnih podatkov in analiza gotovinskih transakcij za letno poročilo</i>	53
7.3.6	<i>Administriranje in vzdrževanje notranjih strežnikov Urada</i>	53
7.3.7	<i>Arhiviranje prejetih zaupnih podatkov</i>	53
7.3.7.1	<i>Podatki o sporočenih gotovinskih transakcijah</i>	53
7.3.8	<i>Vključevanje novih sodelavcev v delovni proces Urada</i>	53
7.3.9	<i>Aktivnosti izobraževanja uporabnikov</i>	53
8	POVZETEK	54
8.1	GOTOVINSKE TRANSAKCIJE, NAKAZILA POVEZANA S TVEGANIMI DRŽAVAMI IN PRENOSI GOTOVINE ČEZ MEJO SKUPNOSTI	54
8.2	SUMLJIVE TRANSAKCIJE	54
8.3	FAZE POSTOPKOV V ZVEZI S PODANIMI KAZENSKIMI OVADBAMI ZA PRANJE DENARJA	55
8.4	PREVENTIVA IN NADZOR	56
8.5	MEDNARODNO SODELOVANJE	56

8.6	INFORMATIKA.....	57
8.7	KADROVSKE ZADEVE.....	57
8.8	FINANČNO MATERIALNO POSLOVANJE.....	57

1 UVOD

Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Uradni list RS št. 68/16, 81/19 in 91/20, v nadaljevanju ZPPDFT-1) v 119. členu, določa, da mora Urad RS za preprečevanje pranja denarja (v nadaljevanju Urad) najmanj enkrat letno o svojem delu poročati Vladi Republike Slovenije.

Poročilo o delu Urada za leto 2019 je štiriindvajseto poročilo Vladi RS, nanaša pa se na obdobje od dne 1. 1. 2019 do dne 31. 12. 2019. Navedeno obdobje je glede statističnih in drugih številčnih podatkov prikazano posebej, zaradi primerjav med leti pa so v poročilu podani tudi določeni podatki iz prejšnjih obdobj.

1.1 PRAVNA PODLAGA ZA DELO URADA

Urad je bil ustanovljen z Zakonom o organizaciji in delovnem področju ministrstev (Uradni list RS, št. 71/94) kot organ v sestavi Ministrstva za finance, kar je ostal vse do danes, in je formalno pričel z delom dne 1. 1. 1995.

Vsebinsko in formalno podlago za delovanje Urada v obravnavanem obdobju predstavljajo še naslednji zakonski in podzakonski akti ter predpisi EU:

- **Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Uradni list RS št. 68/16, ZPPDFT-1), ki je pričel veljati dne 19. 11. 2016:**
- **Pravilnik o izvajanju notranje kontrole, pooblaščenca, hrambi in varstvu podatkov, strokovnem usposabljanju ter upravljanju evidenc pri zavezcancih (Uradni list RS, št. 54/17);**
- **Pravilnik o načinu sporočanja podatkov Uradu RS za preprečevanje pranja denarja (Uradni list RS št. 32/17);**
- **Pravilnik o določitvi pogojev za ugotavljanje in preverjanje istovetnosti stranke z uporabo sredstva elektronske identifikacije (Uradni list RS, št. 50/17);**
- **Pravilnik o dejavnih neznatnega in povečanega tveganja za pranje denarja ali financiranje terorizma (Uradni list RS, št. 6/18);**
- **Pravilnik o določitvi pogojev, pod katerimi za nekatere stranke ni treba sporočiti podatkov o gotovinskih transakcijah (Uradni list RS, 31/18);**
- **Pravilnik o tehničnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati videoelektronska identifikacijska sredstva (Uradni list RS, št. 32/18);**
- **Pravilnik o službeni izkaznici inšpektorjev za preprečevanje pranja denarja (Uradni list RS, št. 30/17);**
- **Pravilnik o vzpostavitvi, vzdrževanju in upravljanju Registra dejanskih lastnikov (Uradni list RS, št. 66/17);**
- **Uredba o izvzemu prirediteljev klasičnih iger na srečo iz izvajanja ukrepov za odkrivanje in preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma (Uradni list RS, št. 66/18);**
- **Uredba o omejevalnih ukrepih proti Demokratični ljudski republiki Koreji in izvajanju uredb (EU) v zvezi s temi omejevalnimi ukrepi (Uradni list RS, št. 18/2017), ki je pričela veljati 15.4.2017**
- **Kazenski zakonik (Uradni list RS, št. 50/12-UPB, 6/16-popr., 54/15, 38/16 in 27/17-KZ-1);**
- **Zakon o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 32/12-ZKP-UPB8, 47/13, 87/14, 8/16-odl. US, 64/16-odl. US, 65/16-odl. US, 66/17-ORZKP153,154)**
- **Zakon o odgovornosti pravnih oseb za kazniva dejanja (Uradni list RS, št. 98/04-UPB1, 65/08 in 57/12- ZOPOKD);**
- **Zakon o odvzemu premoženja nezakonitega izvora (Uradni list RS, št. 91/11, 25/14, 53/18-odl.US - ZOPNI)**
- **Zakon o bančništvu (Uradni list RS, št. 25/15, 44/16-ZRPPB, 77/16-ZCKR IN 41/17-ZBan-2);**
- **Zakon o plačilnih storitvah in sistemih (Uradni list RS, št. 58/09, 34/10-ZPlaSS-A, 9/11-ZPlaSS-B);**
- **Zakon o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih (Uradni list RS, št. 7/18 in 9/18-popr.- ZPlaSSIED);**

- Zakon o trgu finančnih instrumentov (Uradni list RS, št. 108/10-UBP, 78/11, 55/12, 105/12-ZBan-1J, 63/13-ZS-K, 30/16 in 9/17- ZTFI);
- Zakon o deviznem poslovanju (Uradni list RS, št.16/08, 85/09 in 109/12- ZDP-2);
- Zakon o ratifikaciji konvencije Združenih narodov zoper nezakonit promet mamil in psihotropnih snovi (Ur. l. SFRJ, MP, št. 14/90);
- Zakon o ratifikaciji Konvencije Sveta Evrope o pranju, odkrivanju, zasegu in zaplembi premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, in o financiranju terorizma (Uradni list RS, št. 24/10);
- Zakon o ratifikaciji kazenskoopravne konvencije Sveta Evrope o korupciji (Uradni list RS, št. 26/00 - MP, št.7/00) ter Zakon o ratifikaciji Dodatnega protokola h Kazenskoopravni konvenciji o korupciji (Uradni list RS – MP, št. 17/04);
- Zakon o ratifikaciji konvencije o boju proti podkupovanju tujih javnih uslužbencev v mednarodnem poslovanju (Uradni list RS - MP, št. 1/01);
- Zakon o ratifikaciji Konvencije Združenih narodov proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu (Uradni list RS – MP, št. 14/04);
- Zakon o ratifikaciji mednarodne konvencije o zatiranju financiranja terorizma (Uradni list RS – MP, št. 21/04);
- Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/60/ES z dne 26. oktobra 2005 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja in financiranje terorizma (UL L št. 309 z dne 25. 11. 2005);
- Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2015/849 z dne 20. maja 2015 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma, spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive 2005/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta in Direktive Komisije 2006/70/ES (UL L št. 141 z dne 5.6.2015)
- Direktiva Komisije 2006/70/ES z dne 1. avgusta 2006 o določitvi izvedbenih ukrepov za direktivo 2005/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede opredelitve politično izpostavljene osebe in tehničnih meril za postopke poenostavljene dolžnosti skrbnosti pri ugotavljanju identitete stranke ter izjeme na podlagi finančne dejavnosti, ki poteka zgolj občasno ali v omejenem obsegu (UL L št. 214 z dne 4. 8. 2006);
- Sklep Sveta št. 2000/642/PNZ dne 17. oktobra 2000 o sodelovanju med finančnimi obveščevalnimi enotami držav članic pri izmenjavi informacij (UL L št. 271 z dne 24. 10. 2000);
- Okvirni sklep Sveta št. 2001/500/PNZ z dne 26. junij 2001 o pranju denarja, identifikaciji, sledenju, zamrznitvi, zasegu in odvzemu predmetov in premoženjske koristi, ki izvirajo iz kaznivih dejanj (UL L št. 182 z dne 5. 7. 2001);
- Uredba (ES) št. 1889/2005 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. 10. 2005 o kontroli gotovine ob vstopu v Skupnost ali izstopu iz nje (UL L št. 309 z dne 25. 11. 2005).
- Uredba (EU) 2015/847 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2015 o informacijah, ki spremljajo prenose sredstev, in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1781/2006 (UL L št. 141 z dne 5. 6. 2015);
- Uredba Sveta (ES) št. 1110/2008 z dne 10. novembra 2008 o spremembi Uredbe (ES) št. 423/2007 o omejevalnih ukrepih proti Iranu (UL L št. 300 z dne 11. 11. 2008),

Urad je pri delu upošteval tudi nekatere mednarodne predpise, ki formalno niso sestavni del pravnega reda Republike Slovenije, vendar pa se je Slovenija zaradi članstva v nekaterih mednarodnih organizacijah zavezala, da bo svojo zakonodajo uskladila s temi predpisi (Priporočila FATF¹).

**Predpisi, veljavni v obravnavanem obdobju in izdani na podlagi ZPPDFT-1, so zgoraj označeni krepko.*

¹ Projektna skupina za finančno ukrepanje (Financial Action Task Force - FATF) je vodilno mednarodno telo za boj proti pranju denarja in financiranju terorizma, ki postavlja mednarodne standarde na tem področju (40 priporočil FATF iz februarja 2012). Deluje pod okriljem OECD vendar ni njegovo telo. Slovenija ni članica te skupine predvsem zaradi strateške odločitve FATF, da za stalne članice sprejme le še redke države (ob upoštevanju največje možne velikosti FATF, enakomerne geografske zastopanosti držav članic in pomembnosti, oziroma moči posameznega gospodarstva).

1.2 ORGANIZACIJSKA SHEMA URADA

Sistem odkrivanja pranja denarja je z uveljavitvijo preventivnih zakonov o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma² ter z ustanovitvijo uradov za preprečevanje pranja denarja, ki so po svetu nastali pred petindvajsetimi leti, namenil pomembno vlogo tudi zavezancem (finančnim in nefinančnim institucijam) in uradom za preprečevanje pranja denarja. Mednarodno uveljavljen izraz za te urade je *Financial Intelligence Unit – FIU*, oziroma v prevodu »finančna obveščevalna enota«, kar poenostavljeno pomeni, da je ena od njegovih nalog sprejemanje, analiziranje in pošiljanje finančnih in drugih obveščevalnih podatkov pristojnim organom. Ta naloga urada je razvidna tudi iz definicije že omenjene Projektne skupine za finančno ukrepanje – FATF, po kateri so uradi za preprečevanje pranja denarja »**osrednji državni organ za sprejemanje, analiziranje in obveščanje pristojnih organov o sumljivih transakcijah in drugih morebitnih podatkih o pranju denarja ali financiranju terorizma**«.

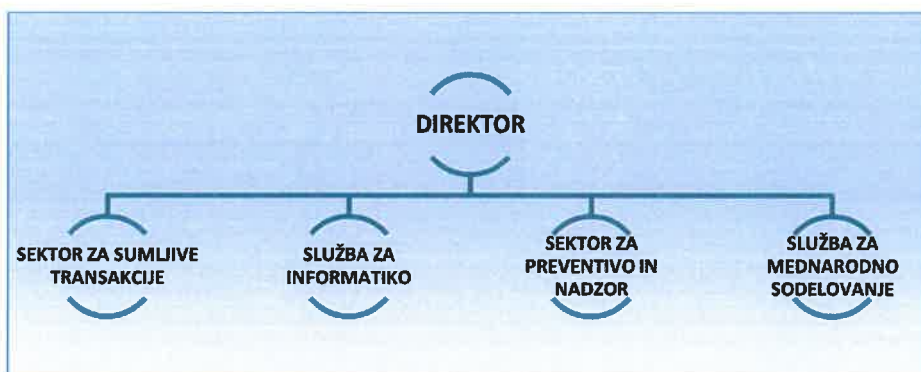
Glede na organizacijsko obliko se uradi po svetu delijo na administrativne, policijske, tožilske/sodne in hibridne vrste, največ je prvih (v skoraj polovici držav članic EU). Tudi naša država se je odločila za administrativni tip urada, ki nima policijskih pooblastil, s čimer je poleg odkrivanja poudarjena tudi njegova vloga pri preprečevanju³ pranja denarja in financiranja terorizma. Prednost takih uradov je v možnosti razvijanja sodelovanja urada z zavezanci, posebno z bankami.

Urad je administrativni organ v sestavi Ministrstva za finance in deluje v vlogi posrednika med institucijami finančnega sistema na eni ter organi odkrivanja in pregona kaznivih dejanj na drugi strani. V skladu s pooblastili analizira sporočene sumljive transakcije, ki mu jih sporočajo zavezanci. Če pri tem ugotovi razloge za sum pranja denarja ali financiranja terorizma, ali drugih kaznivih dejanj, zbrane podatke kot obvestilo ali informacijo pošlje v nadaljnjo obravnavo pristojnim organom (Policija, Tožilstvo, Finančna uprava, SOVA).

V zvezi z obvestili Urada policiji/tožilstvu velja poudariti, da gre za obveščevalne podatke, katerih del je opravljena analiza finančnih in drugih podatkov, in ne za kazenske ovadbe v smislu Zakona o kazenskem postopku (ZKP).

Organizacijska shema Urada se v letu 2004 na podlagi sprememb Zakona o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 56/02) in na podlagi Uredbe o notranji organizaciji, sistemizaciji delovnih mest in nazivih v organih javne uprave in pravosodnih organih (Uradni list RS, št. 58/2003), ni bistveno spremenila in je vse do leta 2013 ostala enaka. V začetku leta 2014 je bila organizacijska struktura Urada spremenjena. Ukinjena je bila Služba za analitiko, njene naloge pa je prevzel Sektor za sumljive transakcije.

Organigram: Organizacijska shema Urada

² Kaznivo dejanje pranja denarja je bilo v naši nacionalni zakonodaji uzakonjeno v Kazenskem zakoniku leta 1995. Istega leta je pričel veljati tudi prvi zakon o preprečevanju pranja denarja in bil ustanovljen Urad RS za preprečevanja pranja denarja.

³ Naloge Urada, ki se nanašajo na preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma so predlaganje sprememb predpisov, pripravljane smernic za zavezance, sodelovanje pri pripravi seznama indikatorjev za prepoznavanje sumljivih transakcij, sodelovanje pri strokovnem usposabljanju zavezancev, spremljanje tipologij in trendov.

Urad sestavljajo poleg vodstva še štiri organizacijske enote:

- Sektor za sumljive transakcije,
- Služba za informatiko,
- Sektor za preventivo in nadzor,
- Služba za mednarodno sodelovanje.

2 DELO URADA NA PODROČJU SPREJEMA TRANSAKCIJ NAD DOLOČENIM ZNESKOM

Od 19.11.2016, ko je pričel veljati ZPPDFT-1, Urad od zavezancev iz 4. člena ZPPDFT-1 in Finančne uprave RS prejema podatke o vseh transakcijah nad določenim zneskom, in sicer:

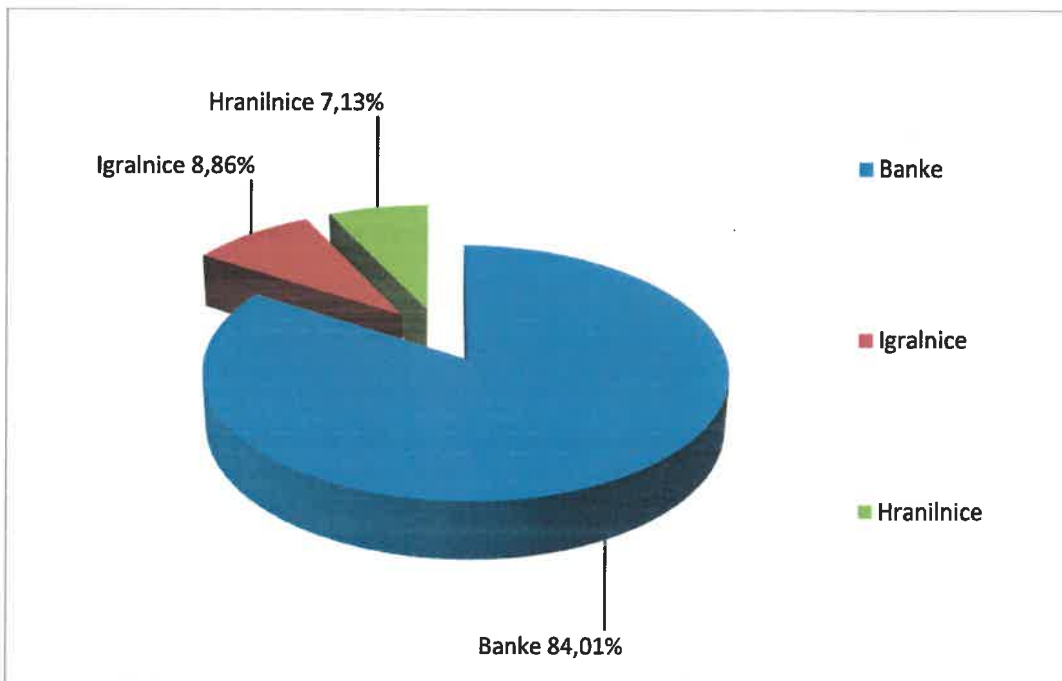
- o vseh gotovinskih transakcijah nad 15.000 EUR (v nadaljevanju gotovinske transakcije),
- o vseh nakazilih nad 15.000 EUR, ki so bila na zahtevo stranke izvršena na račune v države oz. na račune fizičnih in pravnih oseb s prebivališčem oziroma sedežem v državah, ki so uvrščene na seznam visoko tveganih držav ali v zvezi z njimi obstaja povečano tveganje za pojav pranja denarja ali financiranje terorizma (v nadaljevanju nakazila povezana s tveganimi državami) in
- o prenosih gotovine v vrednosti nad 10.000 EUR čez slovenski del meje Evropske Skupnosti na podlagi Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o kontroli gotovine ob vstopu v Skupnost ali izstopu iz nje (v nadaljevanju: prenosi gotovine čez mejo Skupnosti).

2.1 GOTOVINSKE TRANSAKCIJE NAD 15.000 EUR

V skladu z 68. členom ZPPDFT-1 morajo organizacije od 19.11.2016 Uradu poročati o vseh gotovinskih transakcijah nad 15.000 EUR. Od 1.9.2017, ko je pričel veljati Pravilnik o načinu sporočanja podatkov Uradu RS za preprečevanje pranja denarja (Uradni list RS št. 32/17), vsi zavezanci posredujejo podatke o gotovinskih transakcijah preko zaščitene elektronske povezave.

V letu 2019 je Urad po zaščiteni elektronski poti od zavezancev prejeli podatke o **42.879 gotovinskih obrazcev⁴** nad 15.000 EUR v skupnem znesku **1.533.261.465 EUR**.

Graf 1: Struktura prijaviteljev gotovinskih transakcij nad 15.000 EUR v letu 2019

Delež sporočenih gotovinskih transakcij po sektorjih je podoben prejšnjim letom, pri čemer v skladu z ZPPDFT-1 skupno prikazujemo število sporočenih gotovinskih transakcij za igralnice in igralne salone ter hranilnice in hranilno kreditne službe. **Ugotavljamo, da se je skupni znesek prijavljenih transakcij v primerjavi z letom 2018 povečal za 3,02 %, medtem ko se je število zmanjšalo za 3,2 %.**

⁴Zavezanci sporočajo podatke o transakcijah na obrazcih, pri čemer je lahko na obrazcu tudi več transakcij, katerih seštevok presega znesek 15.000 EUR.

Za potrebe medletne primerjave smo po sektorjih primerjali samo število sporočenih gotovinskih transakcije nad **30.000 EUR**, ki so bile izvršene v valuti EUR (te transakcije vsako leto predstavljajo več kot 95 % vseh transakcij izvršenih v gotovini), in hkrati upoštevali samo sektorje, ki so nam sporočili več kot 20 takih transakcij.

Tabela 1: Število in delež gotovinskih transakcij nad 30.000 EUR v obdobju 2016 – 2019 po prijaviteljih

Zavezanci	2016		2017		2018		2019	
	Število	Delež	Število	Delež	Število	Delež	Število	Delež
Banke	9.968	73,18 %	11.989	80,44 %	10.911	85,96%	9.076	84,01 %
Igralnice	2.173	15,95 %	1.285	8,62 %	656	5,16%	957	8,86 %
Hranilnice	1.114	8,18 %	1.102	7,39 %	1.125	8,86%	770	7,13 %
Pošta	367	2,69 %	516	3,46 %				
Skupaj gotovinske transakcije	13.622	100,00%	14.892	100 %	12.695	100%	10.803	100 %
Skupni znesek	780.436.149		919.844.278		764.939.885		716.498.668	
Znesek/Transakcijo	63.321		61.767		60.255		66.324	

Iz te primerjave izhaja, da največ gotovinskih transakcij, tako kot že vsa leta poprej, Uradu sporočijo zavezanci iz bančnega sektorja, sledi sektor hranilnic ter igralnic, medtem ko ostali zavezanci iz ZPPDFT-1 (menjalnice, odvetniki, notarji ...) posredujejo manj kot 20 gotovinskih transakcij letno. Gotovinske transakcije za Pošto od leta 2018 dalje sporoča banka, kjer Pošta opravlja plačilne transakcije. Ena izmed glavnih ugotovitev medletnih primerjav po sektorjih je, da se je trend upadanja števila sporočenih gotovinskih transakcij v sektorju igralnic ustavil.

Glede na trend upadanja števila gotovinskih transakcij nad 30.000 EUR, ki je bil prisoten celotno obdobje od leta 2008, ko smo prejeli podatke o več kot 24.000 transakcij z gotovino, do konca leta 2015, ko smo prejeli podatke o 12.733 takih transakcijah, lahko sedaj ugotovimo, da se je število sporočenih transakcij umirilo in že štiri leta vztraja pri povprečnem številu 13.500 sporočenih gotovinskih transakcij nad 30.000 EUR letno oziroma ima že štiri leta umirjen trend upadanja. Navedeno je z vidika preprečevanja pranja denarja pomembno, saj je več kot očitno, da se uporaba gotovine zmanjšuje, plačilne navade pa se selijo v bančni sektor.

2.2 NAKAZILA V VREDNOSTI NAD 15.000 EUR POVEZANA S TVEGANIMI DRŽAVAMI

V skladu z 68. členom ZPPDFT-1 morajo zavezanci od 19. 11. 2016 najpozneje v treh delovnih dneh uradu sporočiti podatke o vsakem nakazilu nad 15.000 EUR, ki je bilo na zahtevo stranke izvršeno:

- na račune fizičnih in pravnih oseb s stalnim ali začasnim prebivališčem ali sedežem v državah, v zvezi s katerimi obstaja visoko ali povečano tveganje za pojav pranja denarja ali financiranja terorizma ali
- na račune v države iz prejšnje alineje.

V nadaljevanju te transakcije poimenujemo nakazila povezana s tveganimi državami. Seznam držav, v zvezi s katerimi obstaja visoko ali povečano tveganje za pojav pranja denarja ali financiranja terorizma, se je v letu 2019 spremenil trikrat, in je skupno zajemal 74 držav. Urad sezname tveganih držav javno objavlja na spletnih straneh.

V času od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2019 so zavezanci uradu sporočili podatke o **18.103 transakcijah** v skupnem znesku **1.493.403.395 EUR**, **163.427.031 USD**, **19.703.416 BAM**, **478.955.194 RSD**, **736.907 CHF**, **68.784 GBP** **90.000 AED**, **57.455.072 JPY** in **683.085 HRK** (skupaj po tečaju na dan **31.12.2019 1.654.382.699 EUR**), ki so bile iz Slovenije izvršene osebam s sedežem v tvegani državi ali

na bančne račune odprte v tvegani državi.

Skupno število izvršenih transakcij povezanih s tveganimi državami se je v letu 2019 le malenkost zvišalo, in sicer za 2,75 % v znesku in 17,64 % v številu transakcij, medtem ko struktura teh transakcij po valutah ostaja enaka, saj je tako kot prejšnje leto okoli 90 % vseh transakcij povezanih s tveganimi državami izvršena v valuti EUR.

V primeru 17.461 transakcij so bile prejemnice pravne osebe, medtem ko so bile v 642 primerih prejemnice fizične osebe. Podatki o izvršenih transakcijah na račune pravnih oseb so objavljeni tudi na spletnih straneh Urada. Večji del teh nakazil povezanih s tveganimi državami na račune pravnih oseb ali 15.022 transakcij so izvršile slovenske družbe, medtem ko so 2.439 transakcij izvršile tuje družbe z računom odprtim pri slovenski banki

V nadaljevanju podrobneje predstavljamo nakazila povezana s tveganimi državami kjer so kot prejemnice nastopale pravne osebe, in sicer po obeh kriterijih ločeno. Najprej nakazila glede na sedež prejemnika, nato pa še nakazila izvršena na račun v tvegani državi, in to samo v valutah EUR in USD. Transakcije izvršene pravnim osebam predstavljajo več kot 96 % vseh transakcij povezanih s tveganimi državami, medtem ko transakcije izvršene v valutah EUR in USD predstavljajo 99 % vseh nakazil v tvegane države.

2.2.1 Nakazila na račune tujih pravnih oseb s sedežem v tveganih državah

Pravnim osebam s sedežem v tveganih državah je bilo v letu 2019 skupno izvedenih 17.152 transakcij v valutah EUR in USD, in sicer v valuti evro 15.465 transakcij v skupnem znesku 1.424.188.046 EUR in v valuti ameriški dolar 1.687 transakcij v skupnem znesku 158.374.552 USD. V spodnji tabeli prikazujemo seznam tveganih držav, v katerih imajo družbe prejemnice svoje sedeže, in sicer samo tiste države sedeža prejemnika, ki so prejele več kot 50 nakazil v valutah EUR in USD.

Tabela 2: Nakazila nad 15.000 EUR tujim podjetjem s sedežem v tveganih državah od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2019 v EUR in USD

VALUTA DRŽAVA SEDEŽA PREJEMNIKA	USD		EUR	
	Znesek	Število transakcij	Znesek	Število transakcij
Bosna in Hercegovina	7.631.035	81	598.363.436	7.658
Srbija	33.781.900	158	677.681.303	6.156
Združeni arabski emirati	17.624.481	258	16.176.061	242
Ukrajina	1.962.488	42	16.048.065	388
Egipt	3.340.718	60	20.471.694	190
Malezija	6.793.140	174	2.906.939	43
Lihtenštajn			9.828.399	158
Pakistan	5.669.963	102	1.774.836	53
Maroko	2.089.028	76	21.946.649	73
Indonezija	1.283.117	40	7.571.297	102
Šrilanka	3.703.250	86	579.431	22
Kolumbija	23.403.008	104	88.839	4
Tunizija	517.849	11	2.547.952	60
Saint Vincent in Grenadine			17.392.268	67
Panama	737.722	22	1.505.230	43
Kostarika	4.945.374	60	74.797	1
Mehika	10.750.492	48	74.519	2

Večina transakcij ali 82 % vseh transakcij pravnim osebam s sedežem v tvegani državi je bilo nakazanih družbam s sedežem v Srbiji ter Bosni in Hercegovini, katerim je sredstva nakazalo okoli 630 slovenskih družb ter 16 tujih družb. Po številu transakcij izvršenih iz Slovenije izstopa tuja družba s Cipra z namenom poravnave finančnih storitev, ki je izvršila 26,44 % obravnavanih transakcij, sledijo pa ji tri slovenske družbe, ki se ukvarjajo s predelavo odpadkov, ki so v tvegane države nakazale 4,92 % obravnavanih transakcij.

Med ostalimi nakazili družbam, ki imajo sedež v tveganih državah, po skupnem znesku nakazil izstopajo še nakazila v Združene Arabske Emirate, Maroko, Egipt in Kolumbijo, pri katerih velja ugotovitev, da gre za znane dobavitelje energentov in surovin ter plačila povezana z logistiko.

2.2.2 Nakazila na račune tujih pravnih oseb na račune odprte v tveganih državah

Družbam z odprtimi bančnimi računi v tveganih državah je bilo v letu 2019 nakazano skupno 16.700 transakcij, od tega v valuti evro 15.168 transakcij v skupnem znesku 1.270.490.904 EUR in v valuti ameriški dolar 1.532 transakcij v skupnem znesku 172.954.116 USD. V spodnji tabeli prikazujemo seznam tveganih držav, v katerih imajo družbe prejemnice odprte bančne račune, in sicer samo tiste države, kamor so družbe prejele skupno več kot 50 nakazil v valutah EUR in USD.

Tabela 3: Nakazila nad 15.000 EUR tujim podjetjem na račune v tvegane države od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2019 v EUR in USD

VALUTA NAKAZILO V DRŽAVO	EUR		USD	
	Znesek	Število transakcij	Znesek	Število transakcij
Bosna in Hercegovina	7.631.035	81	593.926.635	7.591
Srbija	33.781.900	158	548.946.756	6.155
Združeni arabski emirati	17.064.520	265	11.296.142	184
Ukrajina	1.962.488	42	15.661.545	373
Malezija	6.887.580	179	2.906.939	43
Egipt	2.286.622	46	19.732.548	171
Liechtenstein	92.461	2	26.721.988	174
Maroko	2.089.028	76	21.915.649	72
Pakistan	5.229.501	91	1.672.140	51
Indonezija	1.242.693	39	7.486.576	101
Šrilanka	3.336.142	75	579.431	22
Tunizija	597.223	13	3.589.119	68
Panama	7.224.013	60	98.502	2
Kostarika	4.922.830	59	74.797	1
Mauritius	1.157.518	12	2.744.818	41

Podobno kot v prejšnjem poglavju je bilo tudi po kriteriju števila nakazil družbam z bančnimi računi v tveganih državah največ nakazil oziroma 84 % iz Slovenije izvršenih v Srbijo ter Bosno in Hercegovino. Ta nakazila je podobno kot v prejšnjem poglavju izvršilo okoli 630 slovenskih družb ter okoli 15 tujih družb, pri čemer po številu in znesku izstopa že omenjena družba s sedežem na Cipru.

Med nakazili po skupnem znesku izvršenih nakazil izstopajo še nakazila v Združene Arabske Emirate, Liechtenstein, Maroko in Egipt. Kot smo ugotovili že v prejšnjem poglavju, gre v večini primerov teh nakazil za plačila energentov in surovin ter plačila povezana z logistiko, medtem ko je 65 % obravnavanih nakazila v Liechtenstein povezanih s transakcijami, ki se nanašajo na trgovanje z virtualnimi valutami.

2.3 PRENOSI GOTOVINE V VREDNOSTI 10.000 EUR ALI VEČ ČEZ MEJO EVROPSKE SKUPNOSTI

V skladu s 120. členom ZPPDFT-1 morajo carinski organi najpozneje v treh dneh Uradu sporočiti podatke o prijavi vnosa ali iznosa gotovine v vrednosti 10.000 EUR ali več pri vstopu v Skupnost ali izstopu iz nje. **V letu 2019 je bilo na slovenskem delu meje Skupnosti skupno prijavljenih 113 prenosov gotovine čez mejo**, kar je le malenkost manj kot v letu 2018, ko je bilo takih prenosov 140. V letu 2019 sta bila ugotovljena dva neprijavljena prenosa gotovine preko meja Skupnosti.

Med **113 prijavljenimi prenosi** je bilo 58 vnosov gotovine v skupni vrednosti 2.963.648 EUR in 30.000 USD ter 55 iznosov gotovine v skupnem znesku 764.365 EUR in 604.642 USD. Večji del vnosov gotovine ali 60 % se nanaša na vnos gotovine z namenom nakupa vozila ali nepremičnine, medtem ko se 67 % vseh iznosov nanaša na gotovino za potrebe ladij.

3 DELO URADA NA PODROČJU SUMLJIVIH TRANSAKCIJ

Urad je v letu 2019 od zavezancev, navedenih v 4. členu ZPPDFT-1, prejemal podatke o sumljivih transakcijah, ne glede na znesek, in podatke o osebah, sredstvih ter premoženju, v zvezi s katerimi so podani razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma. V skladu z Uredbo o omejevalnih ukrepih proti Demokratični ljudski republiki Koreji (Uradni list RS, št. 18/2017), je Urad pristojen tudi za sprejemanje sumljivih transakcij povezanih s prepovedanim razvojem in širjenjem jedrskega orožja (proliferacija), vendar v letu 2019 Urad ni prejel nobene take prijave.

Urad je lahko začel nekatere zadeve obravnavati tudi na podlagi pobud določenih državnih in inšpekcijskih organov navedenih v 99. členu ZPPDFT-1 ter na podlagi sporočenih dejstev nadzornih organov, navedenih v 139. členu ZPPDFT-1. Poleg tega Urad na podlagi 105. člena ZPPDFT-1 prejema določene podatke od sorodnih organov iz tujine ter preverja evidenco gotovinskih transakcij, evidenco prenosov gotovine preko meja Skupnosti ter evidenco nakazil povezanih z državami s povečanim ali visokim tveganjem za pranje denarja ter financiranje terorizma, ki prav tako lahko služijo kot osnova za pričetek zbiranja podatkov o sumljivih transakcijah, premoženju ali osebah.

ZPPDFT-1 v drugem odstavku 87. člena določa, da Urad sprejema, zbira, posreduje in analizira podatke in informacije na podlagi ZPPDFT-1, v 101. in 102. členu pa pooblašča Urad, da v primerih, ko presodi, da so pri transakcijah podani razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma ali drugih uradno pregonljivih kaznivih dejanj, za katera je predpisana zaporna kazen, o tem obvesti pristojne organe.

3.1 ZADEVE, PRI KATERIH SO PODANI RAZLOGI ZA SUM PRANJA DENARJA ALI FINANCIRANJA TERORIZMA

V Uradu smo leta 2019 v skladu z določili ZPPDFT-1 prejeli 1.030 prijav sumljivih transakcij ali sumljivih aktivnosti, ki so se nanašale na razloge za sum pranja denarja, 31 prijav, ki so se nanašale na razloge za sum financiranja terorizma, medtem ko smo 8 prijav prejeli od tožilstva, ki je po predhodnem strinjanju Urada odredilo finančno preiskavo v skladu z Zakonom o odvzemu premoženja nezakonitega izvora.

Na podlagi vseh teh prijav je Urad odprl 1.069 zadev in jih obravnaval v skladu z ZPPDFT-1. Obravnavane prijave smo skupaj s primerjalnimi podatki za obdobje 2015 - 2019 v poročilu razvrstili glede na:

1. *prijavitelje,*
2. *število in dinamiko odprtih in zaključenih zadev,*
3. *zadeve, posredovane Upravi kriminalistične policije v Ministrstvu za notranje zadeve (v nadaljevanju: UKP MNZ) zaradi razlogov za sum pranja denarja,*
4. *zadeve, posredovane UKP MNZ zaradi razlogov za sum financiranja terorizma,*
5. *zadeve, posredovane UKP MNZ in drugim pristojnim državnim organom zaradi suma storitve določenih drugih kaznivih dejanj,*
6. *izvajanje pooblastila za začasno ustavitev izvršitve transakcije,*
7. *vrednost začasno zaseženega umazanega denarja in premoženja,*
8. *tipologijo sumljivih transakcij.*

3.1.1 Prijavitelji

Podrobnejše podatke o prijaviteljih sumljivih transakcij in osebah, na podlagi katerih smo v Uradu leta 2019 odprli in obravnavali posamezne prijave, prikazujemo v nadaljevanju, kjer smo zaradi medletne primerjave navedli tudi podatke o prijavah od leta 2015 dalje, pri čemer za leti 2018 in 2019 ločeno prikazujemo podatke o prijavah, ki so se nanašale na pranje denarja in financiranje terorizma. V spodnji tabeli so zajeti tisti prijavitelji, ki so izrecno določeni v ZPPDFT-1, saj lahko Urad samo na podlagi takih zaznav začne obravnavati določeno zadevo in izvajati svoja pooblastila.

Tabela 4: Število in delež zadev po prijaviteljih v obdobju 2015 – 2019

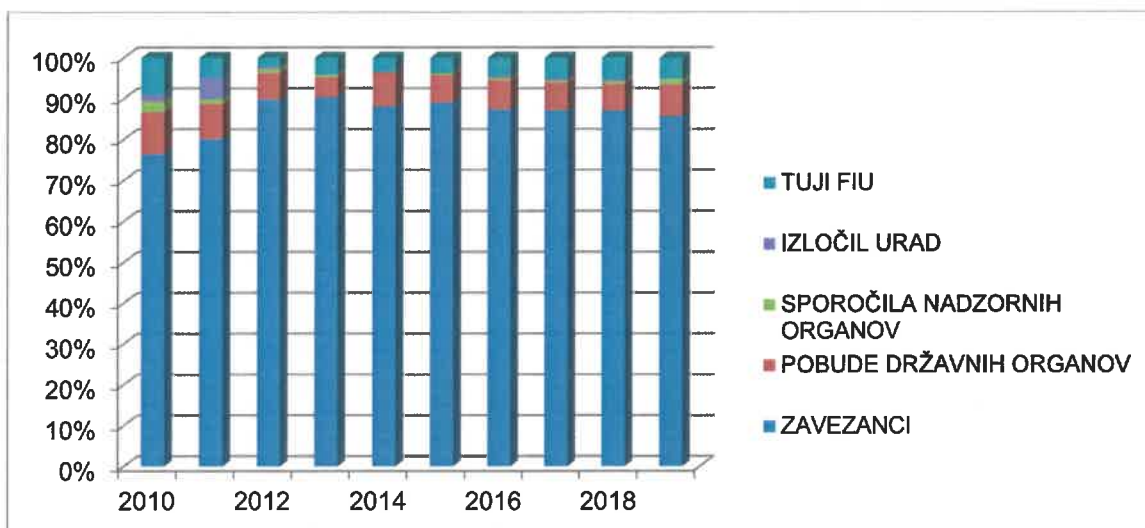
PRIJAVITELJI	2015	2016	2017	2018		2019	
				PD	FT	PD	FT
1. PRIJAVE ZAVEZANCEV	464	392	484	660	25	889	24
	88,48%	87,30%	86,74%	87,07%	86,21%	85,65%	77,42%
Banke	422	361	426	548	18	755	8
Hranilnice	19	22	28	75		84	
Pošta	6	2	10	15		7	
BPH in DZU	2	1	3	2		10	
Leasing	1		2	2		2	
Revizorji in računovodje			2		1	5	
Igralnice	2	2	10	5		9	
Ostali prireditelji iger na srečo	1		1			1	
Zlatarji	5	2		3		1	
Nepremičninske agencije		1	1				
Zavarovalnice	3		1				
Virtualne valute				1			
Izvajalci plačilnega prometa				4	6	5	16
Drugi zavezanci				3		3	
Notarji		1	2	2		2	
Odvetniki	3					5	
3. POBUDE DRŽAVNIH ORGANOV	35	32	38	49	2	81	5
	6,72%	7,12%	6,81%	6,46%	6,90%	7,80%	16,13%
Ministrstvo za notranje zadeve, UKP	28	18	18	30		48	
Državno tožilstvo	5	7	13	13		20	
Sodišče		1				4	
Komisija za preprečevanje korupcije							
SOVA	2	6	7	6	1	9	5
MORS-OVS					1		
4. SPOROČILA DEJSTEV NADZORNIKOV	2	3	3	5	0	14	0
	0,38%	0,67%	0,54%	0,66%	0,00%	1,35%	0,00%
Ministrstvo za finance, FURS		2				1	
ATVP		1		1		2	
Tržni inšpektorat	1			1			
Banka Slovenije	1		3	3		11	
Računsko sod.							
5. URAD NA LASTNO POBUDO		2	3	4		1	
	0,00%	0,45%	0,54%	0,53%	0,00%	0,10%	0,00%
6. URADI DRUGIH DRŽAV	20	20	28	40	2	53	2
	3,84%	4,45%	5,02%	5,28%	6,90%	5,11%	6,45%
SKUPAJ	521	449	558	758	29	1038	31

Kot smo že navedli, smo v letu 2019 na podlagi sporočenih sumljivih transakcij prijaviteljev odprli 1.069 zadev, in sicer:

- 913 zadev smo odprli na podlagi sporočenih sumljivih transakcij zavezancev;
- 86 zadev smo odprli na podlagi pobud državnih organov;
- 14 zadev smo odprli na podlagi dejstev prejetih od nadzornih organov;
- 1 zadevo smo odprli na podlagi podatkov iz evidenc Urada;
- 55 zadev smo odprli na podlagi podatkov iz zaprosil tujih sorodnih uradov s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma.

V nadaljevanju v grafu na podlagi zgoraj navedenih podatkov prikazujemo deleže prijav posameznih prijaviteljev v obdobju od 2010 - 2019.

Graf 2: Delež posameznih prijaviteljev v skupnem številu prijav v obdobju 2010 – 2019

Iz Tabele 4 in Grafa 2 je razvidno, da so največ prijav sumljivih transakcij Uradu posredovali zavezanci (finančne in nefinančne institucije), med katerimi po številu posredovanih prijav izstopajo *banke*, ki Uradu vsako leto posredujejo največje število prijav, v zvezi s katerimi naj bi po njihovi oceni obstajali razlogi za sum pranja denarja. Omenjeni trend je bil zaznan tudi v letu 2019, saj je bilo od vseh 1.069 zadev kar 763 odprtih na podlagi podatkov iz prijav bank, kar znaša 71,37 % delež vseh odprtih zadev. Kljub temu, da se je število odprtih zadev od leta 2015 dalje podvojilo, pa v sami strukturi prijaviteljev ni zaznati sprememb.

3.1.2 Število in dinamika odprtih in zaključenih zadev

V nadaljevanju v spodnji tabeli prikazujemo število odprtih in zaključenih zadev v obdobju 2010 – 2019, torej prirast in zaključevanje zadev, ki jih je Urad obravnaval zaradi razlogov za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja ali financiranja terorizma.

Tabela 5: Pregled odprtih in zaključenih zadev v Uradu v obdobju 2010 – 2019

LETO	PREJETO	OBVESTILA	INFORMACIJE	ZAKLJUČENO V URADU	ZAKLJUČENO SKUPAJ	ŠTEVILO POSREDOVANIH PISNIH IZDELKOV ⁵
						OBVESTILA/ INFORMACIJE
2010	233	55	43	109	207	
2011	327	99	58	99	256	84/48
2012	559	175	73	130	378	132/64
2013	600	170	109	156	435	135/83
2014	480	190	124	207	521	157/111
2015	521	259	107	206	572	190/95
2016	449	245	151	136	531	185/128
2017	558	243	117	75	435	181/92
2018	787	328	149	82	559	253/129
2019	1069	351	243	187	781	259/170

⁵ Podatki v tej koloni predstavljajo število pisnih obvestil ali informacij Urada pristojnim organom, ki je manjše od števila obravnavanih zadev, saj lahko Urad v enem pisnem izdelku, ki jo pošlje pristojnim organom, obravnava več zadev.

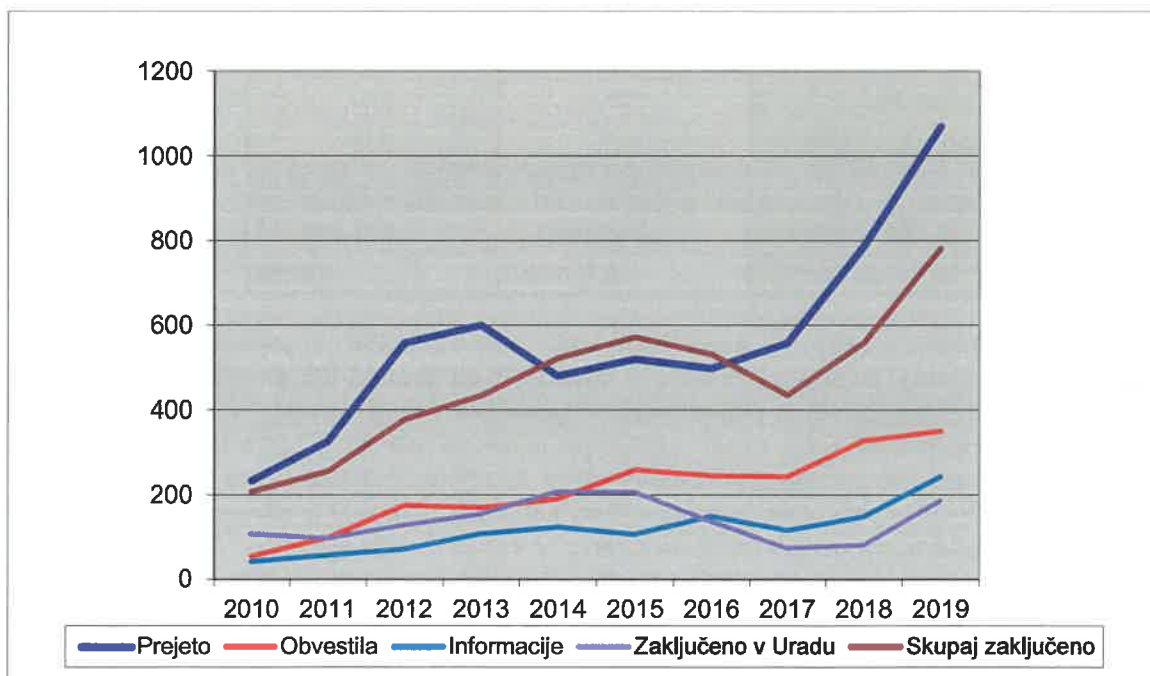
Iz tabele je razvidno, da je leta 2019 Urad odprl 1.069 novih zadev in v istem obdobju zaključil 781 zadev.

V letu 2019 je bilo 781 zadev zaključenih na naslednje načine:

- **351 zadev** smo v obliki 259 pisnih obvestil o sumljivih transakcijah odstopili v nadaljnjo obravnavo UKP MNZ in v nekaterih primerih tudi državnemu tožilstvu in drugim pristojnim institucijam, saj smo ugotovili, da pri njih obstajajo nekateri razlogi za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja ali financiranja terorizma, kar predstavlja 44,94% vseh v letu 2019 zaključenih zadev;
- **243 zadev** smo zaključili s 170 pisnimi informacijami, saj smo ugotovili, da pri njih obstajajo nekateri razlogi za sum storitve drugih kaznivih dejanj, navedenih v 102. členu ZPPDFT-1, zato smo jih posredovali pristojnim organom (Policija, FURS...). Z informacijami smo tako v letu 2019 zaključili 31,11 % vseh v tem letu zaključenih zadev;
- **187 zadev** smo zaključili in arhivirali v Uradu, saj pri njih nismo ugotovili razlogov za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja ali kakšnega drugega uradno pregonljivega kaznivega dejanja iz 102. člena ZPPDFT-1, kar predstavlja 23,94 % vseh v Uradu zaključenih zadev v letu 2019.

V spodnjem grafu po letih prikazujemo podatke o številu prejetih zadev v razmerju do števila rešenih zadev, podanih obvestil o sumljivih transakcijah (glej točki 3.1.3 in 3.1.4. tega poročila) in informacij (glej točko 3.1.5 tega poročila) v obdobju 2010 – 2018.

Graf 3: Prikaz števila vseh odprtih zadev in posredovanih obvestil o sumljivih transakcijah in informacij v obdobju 2010 – 2019

Glede na podatke iz prejšnjih let lahko ugotovimo, da se je število prejetih prijav oziroma na njihovi podlagi odprtih zadev v letu 2019 glede na leto 2018 povečalo za 35,8 %, glede na povprečje zadnjih petih let pa za 87,8 %. Povprečje števila prijav v obdobju 2014 - 2019 znaša 569 zadev letno, kar je v primerjavi z letnim povprečjem števila prijav na prebivalca drugih držav zelo visoko povprečje. V nadaljevanju poročila navajamo podatke o zadevah, ki smo jih v obliki obvestil o ugotovljenih sumih storitve kaznivega dejanja pranja denarja ali kaznivega dejanja financiranja terorizma in informacij o drugih kaznivih dejanjih posredovali v nadaljnjo obravnavo pristojnim organom.

3.1.3 Zadeve, posredovane UKP MNZ in/ali državnemu tožilstvu zaradi suma storitve kaznivega dejanja pranja denarja po 245. členu KZ-1

Med zaključenimi zadevami je Urad tiste zadeve, pri katerih je z dodatnim zbiranjem in analizo podatkov ugotovil, da obstajajo nekateri razlogi za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja, skupaj z dokumentacijo na podlagi 101. člena ZPPDFT-1 odstopil v nadaljnjo obravnavo UKP MNZ, v nekaterih primerih pa tudi pristojnemu državnemu tožilstvu.

Leta 2019 je Urad pri analiziranju 324 zadev ugotovil razloge za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja, ki jih je v obliki 241 pisnih obvestil (obvestila vezana na sume kaznivega dejanja financiranja terorizma prikazujemo v točki 3.1.4) posredoval na UKP MNZ in/ali na državno tožilstvo. Razlog, da je število zadev večje od števila poslanih obvestil je v tem, da so nekatera obvestila vsebovala več med seboj povezanih zadev. Poleg omenjenih obvestil o sumljivih transakcijah smo leta 2019 na UKP MNZ in/ali državnemu tožilstvu posredovali tudi 77 dopolnitev že podanih obvestil o sumljivih transakcijah.

V nadaljevanju v Tabeli 6 za leti 2018 in 2019 prikazujemo število obravnavanih domačih in tujih fizičnih in pravnih oseb ter kumulativne zneske izvršenih transakcij, pri katerih smo v Uradu ugotovili razloge za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja.

Tabela 6: Struktura in udeleženih oseb v zadevah, ki so bile leta 2018 in 2019 posredovane UKP MNZ in/ali državnemu tožilstvu zaradi sumov pranja denarja

VRSTA PODATKA	2018	2019
Št. domačih fizičnih oseb	118	220
Št. tujih fizičnih oseb	410	321
Št. domačih pravnih oseb	207	260
Št. tujih pravnih oseb	141	208
VALUTA	ZNESEK	ZNESEK
EUR	242.380.107	505.244.914
USD	2.734.639	448.589

Iz podatkov v tabeli je razvidno, da smo v Uradu, v obvestilih o sumljivih transakcijah zaradi razlogov za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja, v letu 2018 obravnavali 325 domačih fizičnih in pravnih oseb ter kar 551 tujih fizičnih in pravnih oseb. Prejšnje leto smo ugotavljali, da se je večletni trend naraščanja obravnavanih oseb ustalil, vendar pa lahko za leto 2018 ugotovimo skokovit porast obravnavanih oseb, saj smo skupno obravnavali kar 876 (leta 2017 509 in leta 2016 630) oseb. V obdobju 2012 do 2016 smo obravnavali od 447 do 630 oseb, pri čemer je povprečno število oseb na obravnavano zadevo znašalo 2,5 osebe na zadevo. V letu 2017 se je povprečno število obravnavanih oseb na zadevo le malenkost zmanjšalo in znaša 2,1 osebo na zadevo, medtem ko se je v letu 2018 povečalo na povprečno 2,7 oseb na zadevo. Trend naraščanja števila tujih oseb, ki jih Urad obravnava zaradi sumov pranja denar, se je nadaljeval tudi v letu 2018, ko je delež tujih oseb narasel na 62,9 %.

Iz podatkov v tabeli je razvidno, da smo v Uradu v obvestilih o sumljivih transakcijah zaradi razlogov za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja v letu 2019 obravnavali 468 domačih fizičnih in pravnih oseb ter kar 541 tujih fizičnih in pravnih oseb. Prejšnje leto smo zaznali skokovit porast števila obravnavanih oseb, ki se je leta 2019 sicer umiril, vendar gre še vedno za 7 % rast skupnega števila obravnavanih oseb. Naveden porast je sicer pričakovano glede na to, da smo leta 2019 zaključili več oseb, vendar se nam je tudi povprečno število oseb na zadevo povečalo z 2,67 na 2,87 oseb na zadevo. Trend povečevanja obravnavanih tujih oseb se je ustavil in celo rahlo obrnil navzdol. V obdobju 2016 - 2018 je bilo med obravnavanimi osebami vedno več kot 60 % tujcev, medtem ko je v letu 2019 ta odstotek padel na 52 %, kar pa je po naši oceni še vedno zelo visok delež. Med tujimi osebami prevladujejo osebe iz Italije, ki predstavljajo kar 32 % delež vseh tujcev, osebe iz Hrvaške predstavljajo 10 % delež tujcev in osebe iz Srbije 8 % delež. Iz podatkov o zaključenih zadevah izhaja, da je Urad v

kar 73,35 % vseh izdelkov, v katerih smo ugotovili razloge za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja po 245. členu KZ-1, te sume ugotovil v zvezi z vsaj enim tujcem.

Znesek denarja, za katerega so v obravnavanih obvestilih o sumljivih transakcijah obstajali razlogi za sum, da je povezan s kaznivim dejanjem pranja denarja, se je v letu 2019 glede na prejšnje leto v valuti evro povečal za dvakrat, medtem ko se je v valuti ameriški dolar zmanjšal za več kot 99 %. V zvezi s tem ugotavljamo, da se je povprečno obravnavani znesek na zadevo zvišal na okoli 1.400.000 EUR na zadevo, kar pomeni 100 % zvišanje glede na prejšnje leto ter okoli 40 % zvišanje glede na povprečje zadnjih petih let.

Urad v okviru pooblastil, ki jih ima pri odkrivanju razlogov za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja ne more zagotovo ugotoviti, iz katerega predhodnega kaznivega dejanja ta sredstva izvirajo. Urad tako v 184 podanih pisnih obvestilih ni navajal predhodnega kaznivega dejanja, pri ostalih pa smo glede na zbrane podatke o okoliščinah izvedbe transakcij ocenili, katero predhodno kaznivo dejanje je bilo najverjetneje storjeno. Med predhodnimi kaznivimi dejanji, iz katerih najverjetneje izvira umazan denar, smo v letu 2019 v 46 primerih ugotovili sume storitve kaznivega dejanja goljufije po 211. členu KZ-1, v 6 primerih sume neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog po 186. členu KZ-1, v 7 primerih sume zloraba prostitucije po 175. členu KZ-1, v 5 primerih sume storitve kaznivega dejanja zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti po 240. členu KZ-1, v 4 primerih sume storitve davčne zatajitve po 249. členu KZ-1, in v posameznih primerih sume storitve kaznivega dejanja zloraba negotovinskega plačilnega sredstva po 246. členu KZ-1, napada na informacijski sistem po 221. členu KZ-1, posebnih primerov ponarejanja listin po 252. členu KZ-1, tihotapstva po 250. členu KZ-1, prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države po 308. členu KZ-1, poslovne goljufije po 228. členu KZ-1, velike tatvine po 205. členu KZ-1. V 184 podanih obvestilih, kjer nismo navajali predhodnih kaznivih dejanj smo v kar 112 primerih glede na zbrane podatke ocenili, da sredstva najverjetneje izvirajo iz predhodnih kaznivih dejanj storjenih v tujini, pri čemer je šlo v 47 primerih za ugotovitve, da sredstva najverjetneje izvirajo iz kaznivih dejanj storjenih v Italiji, medtem ko 72 primerih nismo mogli oceniti, niti iz katerega kaznivega dejanja, niti iz katere države naj bi sredstva izvirala.

3.1.4 Zadeve, posredovane UKP MNZ in/ali državnemu tožilstvu zaradi suma storitve kaznivega dejanja financiranja terorizma po 109. členu KZ-1

Urad je v letu 2019 prejel tudi 31 prijav, v katerih so prijavitelji ugotovili transakcije, ki bi lahko bile povezane s financiranjem terorizma. Skoraj vse te prijave je Urad prejel od zavezancev, medtem ko je pet prijav posredovala SOVA in dve prijavi tuji sorodni urad.

V letu 2019 smo pri analiziranju 27 zadev ugotovili razloge za sum storitve kaznivega dejanja financiranja terorizma po 109. členu KZ-1 in jih v obliki 18 obvestil posredovali pristojnim organom. V teh obvestilih smo obravnavali 54 oseb, od katerih je bilo 26 tujih.

Tabela 7: Struktura udeleženi oseb v zadevah, ki so bile leta 2018 in 2019 posredovane UKP MNZ in/ali državnemu tožilstvu zaradi razlogov za sum financiranja terorizma

VRSTA PODATKA	2018	2019
Št. domačih fizičnih oseb	17	24
Št. tujih fizičnih oseb	14	26
Št. domačih pravnih oseb	0	4
Št. tujih pravnih oseb	1	0
VALUTA	ZNESEK	ZNESEK
EUR	1.591.264	248.943

V zvezi s zadevami, ki se nanašajo na sume storitve kaznivega dejanja financiranja terorizma po 109. členu KZ-1, ugotavljamo, da se prijave s tega področja iz leta v leto povečujejo, saj smo na primer še v

letu 2015 prejeli samo pet prijav povezanih s sumi financiranja terorizma. Od 31 prejetih prijav povezanih s financiranjem terorizma smo jih kar 77 % prejeli s strani zavezancev. Iz zgornje tabele izhaja, da smo v letu 2019 obravnavali skoraj 70 % več oseb, pri čemer je potrebno poudariti, da smo leta 2019 v 27 primerih ugotovili razloge za sum storitve kaznivega dejanja financiranja terorizma, medtem ko smo v letu 2018 te sume ugotovili le v desetih zadevah.

V vezi s preprečevanjem financiranja terorizma Urad vse osebe, v zvezi s katerimi odpre zadeve, ne glede na to, kaj je bil razlog prijave, izvaja tudi sprotne redne preglede seznama oseb in organizacij s seznama EU, zoper katere na podlagi direktiv EU in resolucij Združenih narodov veljajo določene finančne sankcije (Consolidated List of Persons, Groups, Entities subject to EU Financial Sanctions). Z uvedbo novega sistema poročanja sumljivih transakcij se ti pregledi opravljajo takoj ob prejemu prijave. Pri teh pregledih izvedenih v letu 2019 nismo ugotovili, da bi katera od oseb s tega seznama opravila ali bi bila povezana s finančnimi transakcijami v Sloveniji.

3.1.5 Zadeve, posredovane UKP MNZ in drugim pristojnim državnim organom zaradi suma storitve drugih kaznivih dejanj⁶

Leta 2019 je Urad na podlagi 102. člena ZPPDFT-1 v 243 zadevah, pri katerih so bili ugotovljeni razlogi za sum storitve drugih kaznivih dejanj, posredoval pristojnim organom **170 pisnih informacij**. Glede na vrsto ugotovljenih kaznivih dejanj smo informacije posredovali naslednjim pristojnim državnim organom:

- MNZ (73 informacij v 49 izdelkih)
- MNZ, FURS (150 informacij v 111 izdelkih)
- MNZ, FURS, SOVA (12 informacij v 3 izdelkih)
- MNZ, FURS, SOVA, SDT, MZZ (1 informacija v 1 izdelku)
- MNZ, SDT, SOVA, MZZ (3 informacije v 2 izdelkih)
- MNZ, SOVA (2 informaciji v 2 izdelkih)

Večina informacij, in sicer 117, se je nanašalo na sum storitve kaznivega dejanja davčne zatajitve po 249. členu KZ-1, 36 se jih je nanašalo na sume goljufije po 211. členu KZ-1 in 5 na sum storitve kaznivega dejanja oškodovanja upnikov po 227. členu KZ-1. Po dvakrat smo v naših informacijah kot predhodno kaznivo dejanje navedli naslednja kazniva dejanja: Poslovna goljufija po 228. členu KZ-1, Prepovedano prehajanje meje ali ozemlja države po 308. členu KZ-1, Nedovoljena proizvodnja in promet orožja ali eksploziva po 307. členu KZ-1 in Ponarejanje listin po 251. členu KZ-1. V posameznih primerih pa smo ugotovili tudi razloge za sum storitve naslednjih kaznivih dejanj: Zaposlovanje na črno po 199. členu KZ-1, Uporaba ponarejenega negotovinskega plačilnega sredstva po 247. členu KZ-1, Kršitev omejevalnih ukrepov po 374.a členu KZ-1 in Trgovina z ljudmi po 113. členu KZ-1.

Tabela 8: Struktura transakcij in udeleženih oseb v zadevah, ki so bile v letih 2018 in 2019 posredovane pristojnim organom zaradi suma storitve drugih kaznivih dejanj

VRSTA PODATKA	2018	2019
Št. domačih fizičnih oseb	119	228
Št. tujih fizičnih oseb	110	182
Št. domačih pravnih oseb	132	208
Št. tujih pravnih oseb	42	45
VALUTA	ZNESEK	ZNESEK
EUR	117.240.346	227.200.591
USD	4.861.677	448.000

⁶ Navajamo samo tiste zadeve, ki so bile posredovane pristojnim organom kot informacije zaradi sumov izvršitve drugih kaznivih dejanj. Informacije, ki smo jih posredovali FURS hkrati pa tudi kot obvestila na Policijo, smo statistično zajeli že med obvestili v točki 3.1.3.

Iz medletne primerjave števila udeleženih oseb, v zvezi s katerimi so bili podani razlogi za sum storitve zgoraj navedenih kaznivih dejanj, je ugotoviti, da je glede na prejšnje leto število in struktura vseh vrst obravnavanih oseb ostala na enaki ravni. Skupen znesek je narasel skoraj za 100 %, in je na ravni predlanskega leta, pri čemer pa se je povprečni znesek po izdelku zvišal le za 47 %. Povprečno število obravnavanih oseb po izdelku se je zvišalo z 3,2 obravnavani osebi na skoraj 4 obravnavane osebe na izdelek.

Kot je razvidno iz zgornjih podatkov je Urad pristojne organe največkrat obveščal o svojih ugotovitvah, ki se nanašajo na sume storitve kaznivega dejanja davčne zatajitve po 249. členu KZ-1, o čemer je posredoval FURS in Policiji 163 pisnih informacij. V teh informacijah smo ocenili, da v zvezi s sredstvi v višini 168.891.650 EUR in 448.000 USD obstajajo razlogi za sum storitve kaznivega dejanja davčne zatajitve po 249. členu KZ-1, pri čemer naj bi ta znesek po naši oceni predstavljal osnovo za izračun davčnih obveznosti. V točki 3.1.5.2. predstavljamo podrobnosti o ugotovitvah FURS v zvezi s temi informacijami.

3.1.5.1 Analiza informacij

Informacije o razlogih za sum storitve drugih kaznivih dejanj, ki niso pranje denarja, predstavljajo pomemben delež v izdelkih Urada, zato smo na Uradu v letu 2019 izdelali tudi analizo 170 poslanih pisnih informacij. Po opravljeni analizi le-teh smo ugotovili nekatere **skupne značilnosti**, ki se pojavljajo v več informacijah in predstavljajo tudi neko neobičajno ravnanje obravnavanih pravnih ali fizičnih oseb, ki bi lahko bilo povezano tudi s kaznivimi dejanji, zaradi katerih se odločimo za posredovanje informacije pristojnim organom (FURS, Policija, ...). Najbolj pogosto ugotovljene **skupne značilnosti** so naslednje:

- neprijavljeni dohodki oz. prihodki iz neregistriranih dejavnosti – ugotovljeno v 48 informacijah,
- goljufije oz. poskusi goljufij ter zlorabe – ugotovljeno v 41 informacijah,
- gotovinski dvigi z računa družbe – ugotovljeno v 26 informacijah,
- mednarodni davčni vrtljaki oz. uporaba kanalskih podjetij – ugotovljeno v 22 informacijah,
- izogibanje plačevanja obveznosti – ugotovljeno v 12 informacijah,
- odlivi sredstev na račune fizičnih oseb, katerim sledijo dvigi gotovine – ugotovljeno v 9 informacijah,
- kroženje sredstev – ugotovljeno v 5 informacijah, in
- kršitev omejevalnih ukrepov – ugotovljeno v 2 informacijah.

Skupni znesek sredstev, obravnavanih v informacijah, je znašal okoli 227.200.590 EUR in 448.000 USD. Natančni znesek sredstev je nemogoče ugotoviti, saj bi za to potrebovali predvsem natančne izračune utajenih davkov, ki jih lahko opravi zgolj FURS.

Neprijavljeni prihodki oz. prihodki iz neregistriranih dejavnost se običajno zaznajo v informacijah, kjer se iz analize prometa na računih fizičnih in pravnih oseb ugotovi nesorazmerje med prihodki (premoženjem), ki jih te osebe prijavijo pristojnim organom (FURS) in dejanskim prometom na računih. Razliko med tema kategorijama lahko predstavljajo neprijavljeni prihodki, ki lahko vsebujejo tudi elemente kaznivega dejanja davčne zatajitve. V teh primerih je iz prometa na računih fizičnih in pravnih oseb razvidno bistveno odstopanje od običajnega prometa, kot je viden na računih drugih fizičnih ali pravnih oseb. Pogosta zaznana oblika neprijavljenih prihodkov je tudi poslovanje na nerezidenčnih računih tujih pravnih ali fizičnih oseb v RS, kjer se s tem poslovanjem najverjetneje prikrijejo dejanski prihodki pred pristojnimi organi v državah, kjer je pravna oseba registrirana ali katere rezident je fizična oseba.

Goljufije oz. poskusi goljufij in zlorabe se izvršujejo na izredno različne načine. Pogosti so primeri goljufij povezanih z napadi na informacijske sisteme družb in pošiljanjem lažnih elektronskih sporočil (direktorske goljufije, BEC goljufije), sledijo primeri goljufij povezanih z lažno prodajo blaga in storitev, primeri tako imenovanih »nigerijskih goljufij« ter redkejši primeri organiziranja denarnih verig in nedovoljenih iger na srečo. Zaznani so bili tudi primeri fizičnih oseb, ki na finančnih institucijah predložijo v unovčitev čeke ali menice, tudi iz tujine, ki nimajo kritja in za katere se pri nadaljnjem preverjanju

izkaže, da so ponarejeni. Novost predstavljajo primeri tako imenovanih ljubezenskih goljufij, kjer storilci preko elektronskih sporočil ali socialnih omrežij zavedejo oškodovance, da jim neupravičeno nakažejo sredstva.

V obravnavanih primerih informacij, kjer je prišlo do **gotovinskih dvigov z računa družbe**, je bila po naši oceni zaznana tudi uporaba slamatih družb oziroma družb tipa »missing trader«, ki so lahko ustanovljene tudi za izvrševanje spornih transakcij, največkrat povezanih s kaznivimi dejanji davčne zatajitve ter zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti.

Mednarodni davčni vrtljaki oz. uporaba kanalskih družb so ugotovljeni v informacijah, kjer zaznamo, da se preko slovenskega računa domače ali tuje družbe izvaja kroženje sredstev iz tujine v Slovenijo in nazaj v tujino. Pogosto zaznamo predvsem prilive sredstev iz sosednjih držav, katerim sledijo odlivi sredstev nazaj ali v druge države EU. Ocenjujemo, da se v teh primerih lahko izvajajo aktivnosti prenosov sredstev, ki so povezane z mednarodnimi davčnimi vrtljaki, pri čemer so domače in tuje družbe, ki so vpletene v te aktivnosti, praviloma družbe tipa »kanalska družba«.

Izogibanje plačevanja obveznostim je skupna značilnost, ki je običajno ugotovljena v primerih, ko osebe, ki so bodisi lastniki ali zaposleni v dejavni in poslujoči družbe, del sredstev, ki najverjetneje izvira iz poslovanja družb, preusmerijo na svoj osebni račun ali na račun povezane fizične osebe namesto na račun poslujoče družbe. Prav tako se to dogaja v primerih, ko pravne ali fizične osebe, ki imajo blokirane račune, svoje tekoče poslovanje izvajajo na računih povezanih pravnih ali fizičnih oseb (tudi mladoletnih). Razlogov za to je lahko več, najpogostejša sta po naši oceni prikrivanje prometa pred pristojnimi institucijami (FURS) ali blokada računov in izvršbe, katerim posledično sledi prenos prometa oz. poslovanja na druge račune.

Odlivi sredstev na osebne račune, katerim sledijo dvigi gotovine, so običajno zaznani v informacijah, ko se z računa družbe vršijo odlivi na račun fizične osebe, pri čemer ni jasna ekonomska in pravna podlaga za te odlive in bi tovrstni odlivi lahko pomenili tudi oškodovanje družbe ali neupravičeno zmanjšanje davčne osnove družbe.

Kršitev omejevalnih ukrepov je skupna značilnost ugotovljena v informacijah, kjer zaznamo transakcije, povezane z državami, zoper katere veljajo mednarodne gospodarske sankcije ali omejevalni ukrepi, ali z državami, preko katerih bi se lahko zaobšlo poslovanje z državami, zoper katere veljajo mednarodne gospodarske sankcije ali omejevalni ukrepi. Z omejevalnimi ukrepi želi mednarodna skupnost na miren način doseči, da države ali drugi subjekti, ki ogrožajo mednarodni mir ali varnost, s tem prenehajo. Najpogosteje se za ta namen uporabljajo finančne sankcije, embargo na orožje in drugo opremo ter »potovalni« embargo, s katerim se močno oteži gospodarsko sodelovanje in poslovanje z državami in subjekti, zoper katere veljajo omejevalni ukrepi.

Kroženje sredstev kot skupna značilnost predstavlja primere informacij, kjer ugotovimo, da se med računi pravnih in fizičnih oseb izvršujejo transakcije kroženja sredstev, kjer se lahko ena in ista sredstva obrača med različnimi/istimi večinoma povezanimi pravnimi in fizičnimi osebami. V primerih tovrstnih transakcij kroženja sredstev na Uradu ne ugotovimo nobenega ekonomskega smisla za izvrševanje teh transakcij, ocenjujemo pa, da gre lahko za fiktivno ustvarjanje obveznosti/terjatev do družb ali umetno prikazovanje večjega prometa družb, kot je dejanski, kjer so v ozadju lahko tudi pripravljalna dejanja za morebitne goljufije ali kakšna druga kazniva dejanja.

3.1.5.2 Analiza informacij poslanih Finančni upravi RS (FURS)

Urad v primerih, ko na podlagi zbranih podatkov presodi, da so v zvezi z neko transakcijo, sredstvi ali osebo podani razlogi za sum storitve kaznivega dejanja davčne zatajitve po 249. členu KZ-1, o tem v skladu s 102. členom ZPPDFT-1 posreduje pisno informacijo FURS in Policiji.

Kot smo že navedli, je Urad v letu 2019 v zvezi z ugotovljenimi sumi storitve kaznivega dejanja davčne zatajitve po 249. členu KZ-1 FURS-u posredoval 163 pisnih informacij. Informacije Urada so se,

podobno kot v preteklih letih, nanašale na ugotovljene sume zatajitve davčnih obveznosti tako fizičnih kot pravnih oseb, in sicer tako na področju posrednih kot tudi neposrednih davkov.

V zadevah, ki so bile povezane s sumi davčne zatajitve pri fizičnih osebah, so se naše ugotovitve največkrat nanašale na sume zatajitve dohodninskih obveznosti, prikritih izplačil dobičkov, utaj kapitalskih dobičkov, v več zadevah pa smo ugotovili razkorak med premoženjem davčnega zavezanca in prijavljenimi dohodki davčni upravi.

Že v preteklih letih se je Urad, ki deluje kot posrednik med finančnim sistemom in organi pregona, izkazal kot izredno uspešen in učinkovit pri odkrivanju različnih oblik davčnih utaj in davčnih goljufij. Podobno tudi letos ugotavljamo, da se je FURS na naše informacije odzval hitro in učinkovito. V zvezi z osebami iz informacij Urada v letu 2019 je FURS v delu zadev že uvedel določene ukrepe in postopke, preostali del zadev pa uvrstil v letne načrte. Ugotovitve in izvedene ukrepe finančne uprave opisujemo v nadaljevanju.

Urad od FURS-a enkrat letno prejme povratno informacijo o ugotovitvah in izvedenih ukrepih v zvezi z osebami, ki jih je v svojih izdelkih navajal Urad. Iz te povratne informacije FURS-a izhaja, da so bile v zvezi z 69 fizičnimi in pravnimi osebami, ki se pojavljajo tudi v izdelkih Urada, ugotovljene številne nepravilnosti, zaradi katerih je FURS izvedel več ukrepov, in sicer:

- v 17 primerih so bile na Policijo podane kazenske ovadbe,
- v 67 primerih so bili izdani in vročeni prekrškovni akti po Zakonu o davčnem postopku, Zakonu o finančni upravi ali Zakonu o davku na dodano vrednost, in izrečene globe v skupni višini 116.850 EUR,
- v 31 primerih so bile naknadno obračunane davčne obveznosti (predvsem iz naslova DDPO, DDV, dohodnine).

Naknadno ugotovljene in obračunane davčne obveznosti so v letu 2019 znašale 3.365.978,73 EUR, in sicer je šlo za neposredne finančne učinke v višini 2.975.271,11 EUR ter posredne finančne učinke v višini 390.707,62 EUR.

Iz zgoraj opisanega izhaja, da Urad poleg temeljne vloge odkrivanja in preprečevanja kaznivega dejanja pranja denarja igra pomembno vlogo tudi pri odkrivanju in preprečevanju drugih kaznivih dejanj, med drugim tudi davčnih zatajitev. Sodelovanje Urada s FURS lahko ocenimo kot zgledno in učinkovito.

3.1.6 Izvajanje pooblastila za začasno ustavitev izvršitve transakcij

Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma v 96. členu določa, da lahko Urad, če oceni, da je podan utemeljen sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja, odredi začasno ustavitev izvršitve transakcije, vendar največ za 3 (tri) delovne dni. Urad je navedeno pooblastilo v letu 2019 uporabil v 4 zadevah, ko je v breme 7 bančnih računov dveh domačih fizičnih oseb ter petih domačih pravnih oseb zaustavil izvršitev transakcij v skupni višini 282.619 EUR in 85.473 USD. V delu teh primerov je tožilstvo pred potekom začasne zaustavitve transakcije predlagalo začasno prepoved razpolaganja z vsemi sredstvi na računih, sodišča pa so na predlog tožilstva izdala odredbe o začasnem zavarovanju sredstev na računu.

3.1.7 Vrednost začasno zavarovanega premoženja v zadevah s področja pranja denarja

V letu 2019 so sodišča na predlog tožilstev v sedmih zadevah, v katerih se obravnava kaznivo dejanje pranja denarja, začasno zavarovala premoženje osmih domačih fizičnih oseb, in sicer gotovino v višini 44.178 EUR ter zlate ploščice v vrednosti 4.000 EUR, ter prepovedala razpolaganje s tremi parcelami in tremi stavbami. Ugotavljamo, da število izdanih odredb za začasno zavarovanje kot tudi število oseb ni bistveno upadlo glede na prejšnje leto, medtem ko višine premoženja ni mogoče primerjati, saj vrednost začasno zavarovanih nepremičnin v letu 2019 ni določena.

V nadaljevanju v Tabeli 9 prikazujemo vrednost premoženja, ki je bilo v 20 zadevah zavarovano z odredbami sodišč na dan 31. 12. 2019 in se je nanašalo na 21 domačih fizičnih oseb, 5 domačih pravnih oseb ter 1 tujo fizično osebo in 1 tujo pravno osebo.

Tabela 9: Pregled začasno zaseženega premoženja v Sloveniji in tujini na dan 31. 12. 2019, po valutah in vrsti premoženja

VRSTA ZASEŽENEGA PREMOŽENJA	ZNESEK	VALUTA
Nepremičnine	1.502.457	EUR
Poslovni deleži	29.606.606	EUR
Premično premoženje	0	EUR
Denarna sredstva	2.437.692	EUR
SKUPAJ	33.546.754	EUR

Iz tabele je razvidno, da je konec leta 2019 znašal **znesek začasno zavarovanega premoženja 33.546.745 EUR**. Daleč največji del tega premoženja se nanaša na začasno zavarovanje premoženja v obliki poslovnih deležev v domačih in tujih družbah, nato pa sledijo denarna sredstva na bančnih računih ali v obliki gotovine.

Dejanskega zneska začasno zavarovanega premoženja ni mogoče podati. V nekaterih primerih se namreč odredbe sodišč o začasnem zavarovanju nanašajo tudi na nepremičnine, vrednostne papirje, poslovne deleže, katerih vrednost niha. Hkrati tožilstva in sodišča določajo znesek začasnega zavarovanja na podlagi zneska protipravno pridobljene premoženjske koristi iz predhodnega kaznivega dejanja, ki pa je lahko precej višja kot je dejanska vrednost premičnega in nepremičnega premoženja, na katerega se ukrep nanaša ali pa celo nižja od dejanske vrednosti začasnega zavarovanega premoženja.

3.1.8 Vrednost odvzetega premoženja v zadevah s področja pranja denarja

Sodišča so v letu 2019 v 8 pravnomočnih sodbah zaradi storitve kaznivega dejanja pranja denarja po 245. členu KZ-1 odredila poleg zapornih kazni tudi odvzem in vrnitev premoženja, ki izvira iz kaznivih dejanj, ter hkrati izrekla tudi stranske denarne kazni. Na tem mestu navajamo le podatke o finančnih učinkih sodb, medtem ko ostale podatke iz pravnomočnih sodb predstavljamo v poglavju 4.1.5.

S sodbami izrečenimi v letu 2019 je bilo odvzeto premoženje v višini **941.224 EUR** in odrejeno vračilo **253.794 EUR**, hkrati pa so izrečene tudi stranke denarne kazni v skupni višini **172.000 EUR**.

Skupno so sodišča do konca leta 2019 v vseh pravnomočnih obsodilnih sodbah zaradi storitve kaznivega dejanja pranja denarja, skupaj z zadevami, ki se niso končale s pravnomočno sodbo, vendar pa je bilo v njih premoženje odvzeto na podlagi 498a. člena ZKP, odvzela 5.454.601 EUR, odredila vrnitev 29.506.288 EUR protipravno pridobljene koristi in izrekla za 1.202.900 EUR stranskih denarnih kazni.

Kljub zadovoljivemu skupnemu številu sodb ter odvzetih sredstev, na Uradu opazimo precejšen razkorak med višino začasno zaseženih sredstev na letni ravni ter zneskom odvzetega premoženja. Hkrati ugotavljamo, da v nekaterih sodbah ni izrekov o odvzemu sredstev, kljub temu, da so bile v teh zadevah izdane odredbe o začasnem zavarovanju sredstev.

3.1.9 Tipologija sumljivih transakcij

Na podlagi opravljene analize 259 obvestil o sumljivih transakcijah (izdelkih), ki smo jih posredovali

pristojnim organom (policija/tožilstvo), smo ugotovili, da se tipologija obravnavanih sumljivih transakcij v primerjavi s prejšnjim letom ni bistveno spremenila. Med pojavnimi oblikami in tehnikami pranja denarja so bile pri večini obravnavanih zadev še vedno uporabljene nekatere klasične tehnike, ki so značilne za prvo (*»placement«*) in drugo (*»layering«*) fazo pranja denarja, v nekaterih primerih pa so bile po naših ugotovitvah uporabljene vse tri faze pranja denarja.

O določeni **tipologiji** pranja denarja govorimo takrat, ko zaznamo vzorec ali serijo podobnih **postopkov (metod)** prikrivanja nezakonitega izvora denarja ali drugega premoženja, ki vključujejo naslednje **osnovne elemente tipologije**:

- **mehanizem pranja denarja predstavlja okolje oziroma sistem, kjer se delno ali v celoti izvajajo aktivnosti pranja denarja** in ga predstavljajo predvsem naslednje kategorije: finančne institucije (banke, hranilnice, borzno posredniške družbe, leasing hiše), notarji, odvetniki, fizične osebe, pravne osebe (domače in tuje družbe, slamnate in off-shore družbe, samostojni podjetniki, društva), sistemi za prenos denarja (Western Union, MoneyGram), trgovina s plemenitimi kovinami, igralnice in casinoji, menjalne platforme za virtualne valute, ipd.;
- **tehnika pranja denarja je način izvajanja aktivnosti pranja denarja**, ki jo predstavljajo predvsem naslednje kategorije: dvigi gotovine, pologi gotovine, elektronski prenosi sredstev med računi (*»wire transfers«*), uporaba sistemov za prenos sredstev, prenos sredstev med državami, prenos gotovine preko državne meje, menjava valut, drobljenje zneskov, prikrivanje preko tretjih oseb, uporaba računov v tujini, ipd.;
- **instrument pranja denarja je nosilec vrednosti, ki se uporablja za aktivnosti pranja denarja** in ga predstavljajo predvsem naslednje kategorije: gotovina (denar), čeki, menice, vrednostni papirji, naložbeno zlato ali plemenite kovine, nepremičnine, vozila in plovila, podjetja, virtualne valute, ipd..

Za razumevanje predstavljenih tipologij pranja denarja ter z njimi povezanih osnovnih elementov je potrebno poudariti, da se lahko v posamezni zadevi pojavlja več osnovnih elementov tipologije, zato seštevek le teh ne predstavlja tudi skupnega števila zadev, saj je v posamezni zadevi lahko ugotovljenih več osnovnih elementov tipologije. Glede na prisotnost posameznih osnovnih elementov tipologij pranja denarja v letu 2019, smo ugotovili naslednje:

Najbolj pogosto uporabljeni **mehanizmi pranja denarja** v letu 2019 so naslednji:

- **finančne institucije** (banke in hranilnice): ugotovili smo, da je bilo v 215 zadevah uporabljen finančni (bančni) sistem. Med storitvami finančnih (bančnih) institucij oziroma finančnega sistema so bili večinoma uporabljeni računi družb in fizičnih oseb pri bankah, od tega so bili v najmanj 121 zadevah uporabljeni računi v tujini, kar pomeni, da so tuje pravne ali fizične osebe uporabljale račune v Sloveniji ali pa so slovenske pravne in fizične osebe uporabljale račune v tujini;
- **pravne osebe** so bile uporabljene v 168 zadevah, od tega so bile v najmanj 27 zadevah uporabljene slamnate družbe ter v najmanj 7 zadevah off shore družbe;
- **fizične osebe** so bile uporabljene v 167 zadevah. Način uporabe je bil različen, bodisi kot lastno pranje (*angl. »self laundering«*), kadar fizična oseba izvrši tako predhodno kaznivo dejanje, kakor tudi kaznivo dejanje pranja denarja, bodisi uporaba fizičnih oseb kot pooblaščenec ali kot tretjih oseb, preko katerih so se izvrševale aktivnosti pranja denarja;
- **sistemi za prenos sredstev (MoneyGram in Western Union)** so bili uporabljeni v 10 zadevah;
- **društva**, kot mehanizem pranja denarja, so bila uporabljena v 6 zadevah;
- v preostalih zadevah smo zaznali posamezne uporabe igralnic in casinojev, dejavnosti trgovine s plemenitimi kovinami (naložbeno zlato), menjalnih platform za virtualne valute, bankomatov ter uporabo sefov.

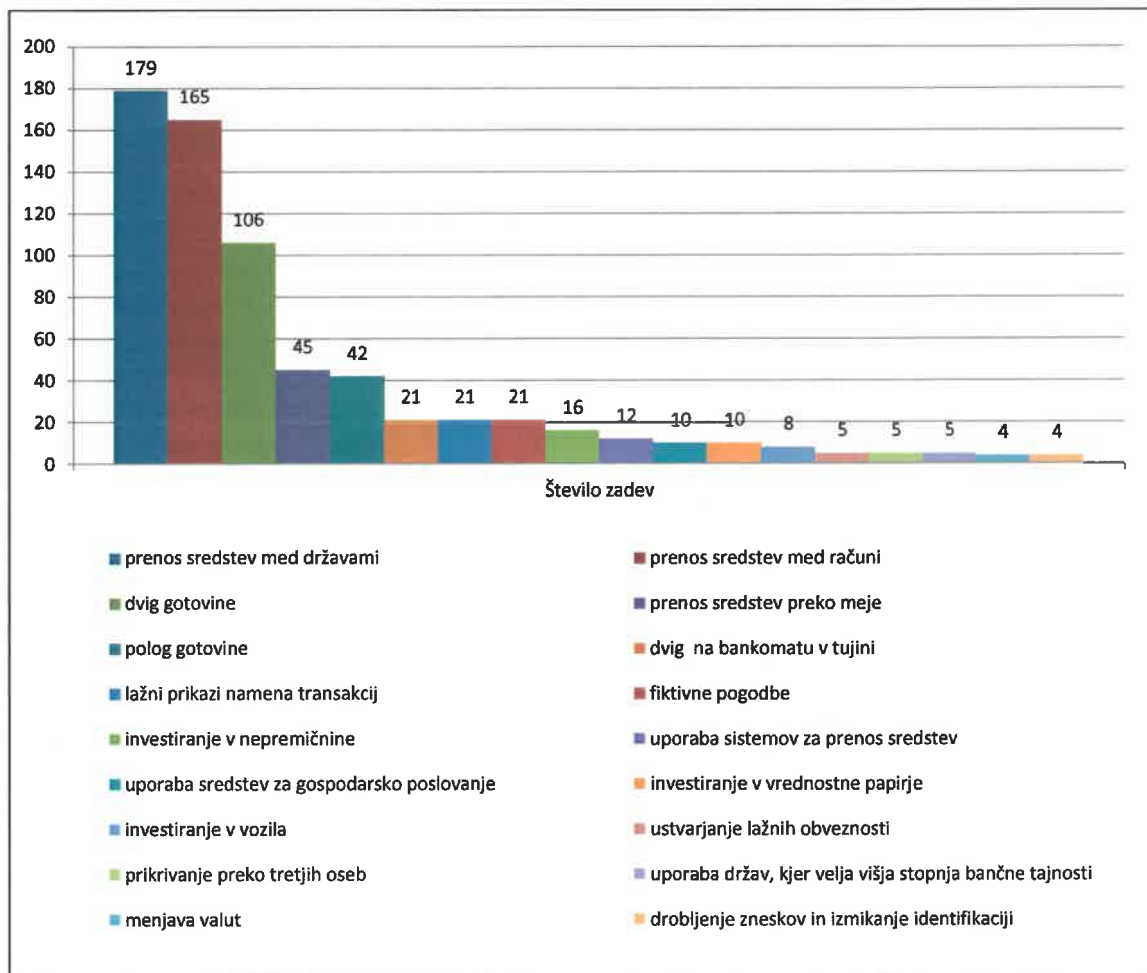
V letu 2019 se med najpogosteje zaznanimi **tehnikami** pranja denarja pojavljajo naslednje tehnike pranja (ugotovljene v več kot v eni zadevi):

- **prenos sredstev med državami** (ugotovljeno v približno 69 % zadev),

- **prenos sredstev med računi** (ugotovljeno v približno 64 % zadev),
- **dvigi gotovine z računov** (ugotovljeno v približno 41 % zadev),
- **prenosi sredstev preko državne meje** (ugotovljeno v približno 17 % zadev),
- **pologi gotovine** (ugotovljeno v približno 16 % zadev),
- **dvigi gotovine na bankomatih v tujini** (ugotovljeno v približno 8 % zadev),
- **uporaba fiktivnih pogodb** (ugotovljeno v približno 8 % zadev),
- **lažni prikazi namena transakcij** (ugotovljeno v približno 8 % zadev),
- **investiranje v nepremičnine** (ugotovljeno v približno 5 % zadev),
- **uporaba sistemov za prenos denarja (MoneyGram, Western Union)** (ugotovljeno v približno 5 % zadev),
- **uporaba sredstev za gospodarsko poslovanje** (ugotovljeno v približno 4 % zadev),
- **investiranje v vrednostne papirje** (ugotovljeno v približno 4 % zadev),
- **investiranje v vozila** (ugotovljeno v približno 3 % zadev),
- **ustvarjanje lažnih obveznosti** (ugotovljeno v približno 2 % zadev),
- **prikrivanje preko tretjih oseb** (ugotovljeno v približno 2 % zadev),
- **uporaba držav, kjer velja višja stopnja bančne tajnosti** (ugotovljeno v približno 2 % zadev),
- **menjava valut** (ugotovljeno v približno 2 % zadev),
- **drobljenje zneskov in izmikanje identifikaciji** (ugotovljeno v približno 2 % zadev).

Največkrat uporabljene tehnike pranja denarja v letu 2019 predstavljamo v nadaljevanju tudi grafično v Grafu 4.

Graf 4: Največkrat uporabljene tehnike pranja denarja v letu 2019

Poleg zgoraj navedenih tehnik pranja denarja smo v posameznih zadevah ugotovili še nekatere druge tehnike pranja denarja, kot so: **investiranje v zlato**, **investiranje v virtualne valute**, **investiranje v**

plovilo, uporaba pooblaščenec, uporaba sefa, uporaba čekov ali menic, dvigi gotovine na bankomatih, uporaba notarjev, uporaba predplačniških kartic, ...

Kot največkrat uporabljen ***instrument*** pranja denarja, ki ga zasledimo pri skoraj vseh obravnavanih zadevah sumov pranja denarja v letu 2019, se ponovno pojavlja ***denar***. Poleg denarja smo v posameznih zadevah zaznali še uporabo ***podjetij, vozil, vrednostnih papirjev, nepremičnin, naložbenega zlata oziroma zlatih palic, čeka, kredita ter virtualnih valut***.

Kot že omenjeno, je bila analiza navedenih tipologij izdelana na podlagi ugotovitev Urada v zadevah, ki smo jih zaradi nekaterih razlogov za sum pranja denarja posredovali v nadaljnjo obravnavo policiji/tožilstvu, kar pa ne pomeni, da policija je ali bo v zadevi potrdila sume Urada in na tožilstvo podala kazensko ovadbo za pranje denarja. Upoštevati je treba, da lahko kriminalistična preiskava, ki jo izvede policija, tudi ovrže razloge za sum Urada. Ugotavljamo tudi, da se v posamezni zadevi običajno pojavlja več različnih tehnik, oziroma različne kombinacije zgoraj naštetih tehnik pranja denarja, ki jih pogosto uporabljajo med seboj povezane pravne in fizične osebe.

Skupne značilnosti obravnavanih sumljivih transakcij (**tipologije**), ki so bile z našimi 259 obvestili o sumljivih transakcijah leta 2019 posredovane policiji/tožilstvu, lahko razvrstimo po naslednjih področjih:

- ***zloraba/uporaba bančnih računov pravnih oseb*** (ugotovljeno v približno 66 % vseh zadev), od tega:
 - ***zloraba/uporaba računov slamnatih družb*** (ugotovljeno v približno 10 % vseh zadev),
 - ***zloraba/uporaba računov off-shore družb*** (ugotovljeno v približno 3 % vseh zadev),
 - ***zloraba/uporaba računov društev*** (ugotovljeno v približno 2 % vseh zadev)
- ***zloraba/uporaba bančnih računov fizičnih oseb*** (ugotovljeno v približno 50 % vseh zadev),
- ***zloraba/uporaba računov slamnatih družb in fizičnih oseb v povezavi s sredstvi in družbami iz sosednjih držav*** (ugotovljeno v približno 20 % vseh zadev),
- ***goljufije in tatvine povezane tudi z zlorabo internetnega bančništva ali elektronske pošte*** (ugotovljeno v približno 20 % vseh zadev),
- ***uporaba sistemov za prenos sredstev/denarja*** (ugotovljeno v približno 5 % vseh zadev),
- ***drobljenje zneskov in izmikanje identifikaciji*** (ugotovljeno v približno 2 % vseh zadev),
- ***menjava valut*** (ugotovljeno v približno 2 % vseh zadev).

Podrobne značilnosti zgoraj navedenih ugotovljenih tipologij smo že opisali v prejšnjih letnih poročilih o delu Urada, prav tako pa se njihova obrazložitev nahaja na spletni strani Urada. Ugotavljamo namreč, da se glavne značilnosti tipologij bistveno ne spreminjajo, spreminja se samo pogostost zaznave posamezne tipologije.

3.2 ŠTEVILO DRUGIH ZADEV, ODSTOPLJENIH V OBRAVNAVO PRISTOJNIM ORGANOM

V zgornjih poglavjih smo navedli in analizirali zadeve, ki sodijo v pristojnost Urada. Poleg zadev, povezanih s sumom pranja denarja, smo v Uradu leta 2019 prejeli tudi 19 prijav sumov storitve različnih kaznivih dejanj, ki jih niso posredovali zavezanci in za katere Urad ni pristojen, hkrati pa iz njih niso izhajali razlogi za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja po 245. členu KZ-1. Vse te prijave smo na podlagi 145. člena Zakona o kazenskem postopku odstopili v nadaljnjo obravnavo UKP MNZ in/ali drugim pristojnim organom.

4 SODELOVANJE Z DRUGIMI DRŽAVNIMI ORGANI PRI ODKRIVANJU, PREISKOVANJU IN PREGONU PRANJA DENARJA

V Uradu smo v obravnavanem obdobju pri odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj pranja denarja aktivno sodelovali predvsem z UKP MNZ (Policijo), Specializiranim državnim tožilstvom, Banko Slovenije, ATVP, FURS in SOVO. V konkretnih zadevah smo sodelovali tudi s kriminalisti iz več policijskih uprav ter celo policijskih postaj in drugimi državnimi tožilci. Sodelovanje z navedenimi državnimi organi je potekalo na ravni predstojnikov in na operativni ravni med pooblaščenimi predstavniki organov.

Urad je v letu 2019 izdal 8 soglasij za sodelovanje v specializiranih preiskovalnih skupinah, ki so bile kasneje tudi ustanovljene. V vseh primerih se je sodelovanje v teh skupinah nanašalo na finančno preiskovalno skupino v okviru Zakona o odvzemu premoženja nezakonitega izvora (ZOPNI). Do konca leta 2019 je Urad skupno sodeloval v 63 specializiranih skupinah, od katerih jih je bilo 46 ustanovljenih v skladu z ZOPNI. Sodelovanje s Policijo lahko na splošno ocenimo kot dobro, saj je sodelovanje potekalo tako na ravni konkretnih zadev, kot tudi na ravni medsebojnega usposabljanja in skupnega usposabljanja zavezancev po ZPPDFT-1.

Iz prejetih podatkov s strani Policije in tožilstva izhaja, da je Policija v letu 2019 podala **44 kazenskih ovadb zaradi utemeljenega suma storitve kaznivega dejanja pranja denarja**, medtem ko je tožilstvo v letu 2019 brez podane ovadbe Policije pričelo 10 predkazenskih ali kazenskih postopkov povezanih s sumi storitve kaznivega dejanja pranja denarja. **V letu 2019 so se tako pričeli postopki v 54 zadevah, v katerih so se v predkazenskem ali kazenskem postopku obravnavali sumi storitve kaznivega dejanja pranja denarja po 245. členu KZ-1.**

Tako so bili v Sloveniji v obdobju 1995 – 2019 zaradi utemeljenih sumov storitve kaznivega dejanja pranja denarja pričeti predkazenski ali kazenski postopki v 636 zadevah.

V nadaljevanju podajamo podrobnejšo oceno delovanja tistega dela boja proti pranju denarja, ki se nanaša na policijo, državno tožilstvo in pravosodje, medtem ko smo sodelovanje s FURS že navedli v poglavju 3.1.5.2.

4.1 KAZNIVA DEJANJA IN IZVAJANJE 121. ČLENA ZPPDFT-1

Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma v 121. členu določa, da so zaradi centralizacije in analize vseh podatkov s področja pranja denarja sodišča, državna tožilstva in drugi državni organi Uradu dolžni posredovati podatke o kaznivih dejanjih pranja denarja in kršitev ZPPDFT-1. Državni organi so na podlagi tega člena Uradu dolžni določene podatke posredovati tekoče, in enkrat letno Urad obvestiti o ugotovitvah v zvezi s prejetimi obvestili in informacijami, državna tožilstva in sodišča pa o osebah in postopkih, zoper katere teče predkazenski ali kazenski postopek ali postopek o prekršku.

Kot smo že navedli, sta Policija in tožilstvo v okviru svojih pooblastil v letu 2019 podala kazenske ovadbe ali pričela s kazenskimi postopki v 54 zadevah. V teh postopkih, ki se nanašajo na sume storitve kaznivega dejanja pranja denarja, je bilo obravnavanih 95 fizičnih in 2 pravni osebi.

Ugotavljamo, da se je trend strmega upadanja števila na novo uvedenih predkazenskih in kazenskih postopkov, ki smo ga zaznali v obdobju 2016-2018 (padec s 56 na 27 novih postopkov) zaustavil, saj so organi pregona in preiskovanj v letu 2019 uvedli skoraj enkrat več postopkov kot v letu 2018. Kljub navedenemu moramo poudariti, da je to še vedno nekoliko manj kot v obdobju 2010-2015, ko je povprečno število novih postopkov znašalo skoraj 60 novih zadev.

Ugotovimo lahko, da se je v zadnjih sedmih letih pričelo 371 postopkov v zvezi s pranjem denarja, kar je več kot polovica od vseh 636 vseh postopkov za kaznivo dejanje pranja denarja od leta 1995 daje.

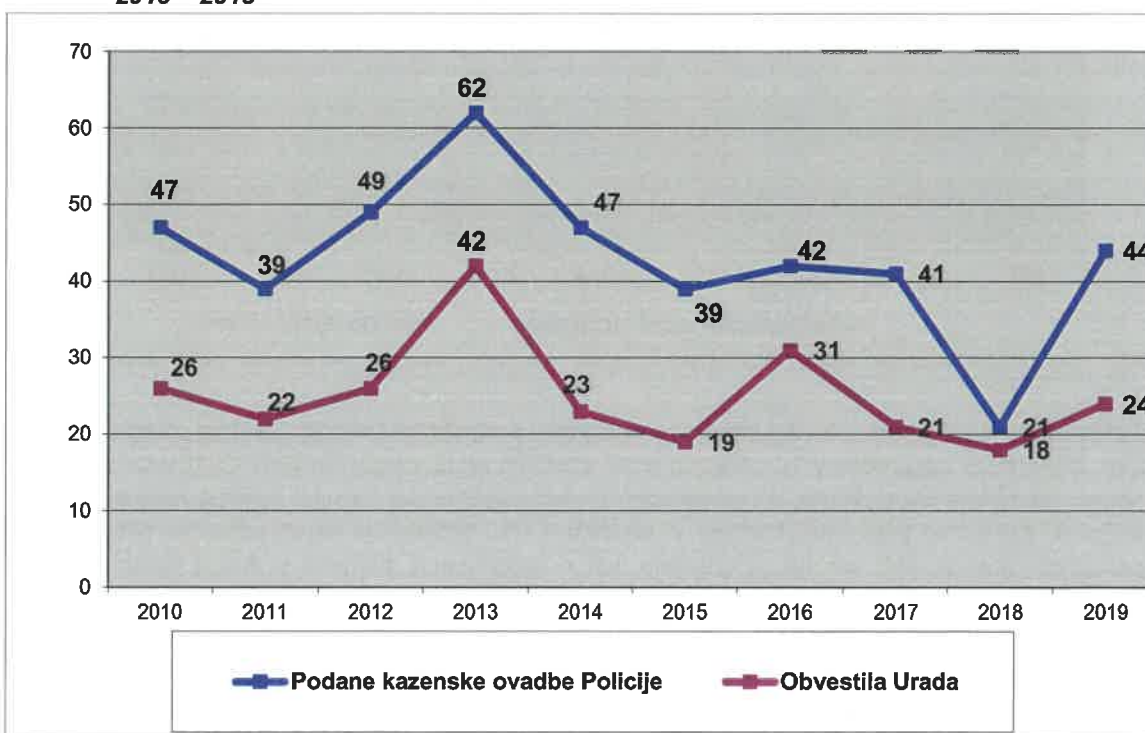
V nadaljevanju ločeno navajamo podatke o vloženi kazenski ovadbi Policije in samostojno začetih postopkih tožilstva ter pojasnjujemo sodelovanje Urada v teh zadevah.

4.1.1 Statistični podatki Policije o kaznivih dejanjih pranja denarja

Na podlagi podatkov o podanih kazenskih ovadbah, ki jih mora Policija tekoče posredovati Uradu, ugotavljamo, da je Policija v letu 2019 podala 44 kazenskih ovadb za kaznivo dejanje pranja denarja, od katerih je 24 vsebovalo podatke, ki jih je Policiji v svojih izdelkih posredoval Urad.

V obdobju 2010 – 2019 je Policija skupno podala **435 kazenskih ovadb** zaradi utemeljenega suma storitve kaznivega dejanja pranja denarja, kar je 81,85 % vseh začetih postopkov (529) po kaznivem dejanju pranja denarja v tem obdobju. Preostale postopke je pričelo tožilstvo samostojno oziroma so nastali z izločitvami oseb iz kazenskih postopkov. Število podanih kazenskih ovadb Policije zaradi utemeljenih razlogov za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja v posameznem letu za obdobje 2010 – 2019 prikazujemo v naslednjem grafu.

Graf 5: Število podanih kazenskih ovadb Policije za kaznivo dejanje pranja denarja v obdobju 2010 – 2019

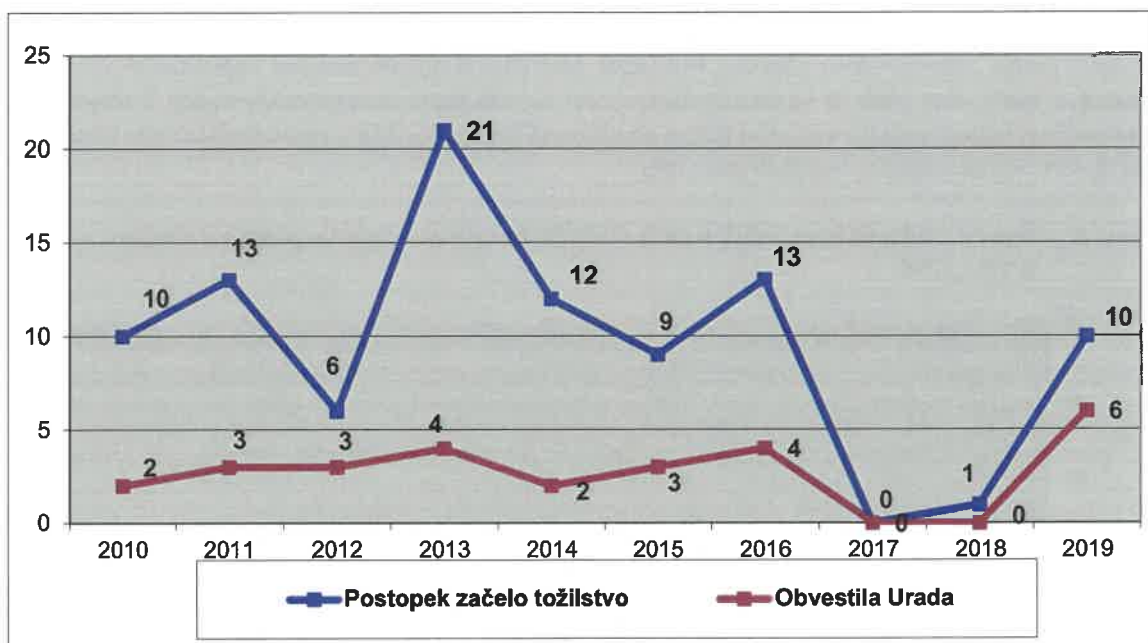
Policija je v letu 2019 podala skupno 44 kazenskih ovadb zaradi utemeljenih sumov storitve kaznivega dejanja pranja denarja, kar je nad povprečjem zadnjih šestih let. Iz grafa je razvidno, da je v prejšnjih letih približno 60 % vseh podanih kazenskih ovadb zaradi utemeljenih sumov storitve kaznivega dejanja pranja denarja temeljilo na obvestilih Urada, pri čemer to razmerje močno odstopa samo v letu 2018, ko je ta delež znašal kar 85 %.

4.1.2 Statistični podatki tožilstev o kaznivih dejanjih pranja denarja

Tožilstvo v predkazenskem postopku pri odkrivanju kaznivih dejanj usmerja delo Policije, kot organ pregona pa na podlagi kazenskih ovadb Policije preiskovalnemu sodniku predlaga uvedbo sodne preiskave ali pa zoper osumljence vlaga direktne obtožnice. Tožilstvo tako sodeluje v vseh fazah predkazenskega in kazenskega postopka, kot je razvidno iz točke 4.1.4, v kateri opisujemo faze postopkov v zadevah povezanih s kaznivim dejanjem pranja denarja. V nadaljevanju navajamo le podatke, ko so tožilstva sama začela postopek brez predhodne kazenske ovadbe Policije za pranje denarja.

Iz podatkov tožilstva posredovanih Uradu je razvidno, da so tožilstva v letu 2019 sama, brez predhodne kazenske ovadbe Policije, pričela 10 novih predkazenskih ali kazenskih postopkov, od katerih je 6 vsebovalo podatke, ki jih je pristojnim organom posredoval Urad. Tožilstva so v obdobju 2010 - 2019 brez predhodne ovadbe Policije sama začela postopke v **95 zadevah** (od tega 27 na podlagi obvestil ali informacij Urada), kar prikazujemo po posameznih letih v naslednjem grafu.

Graf 6: Število samostojno začelih postopkov s strani tožilstva za kaznivo dejanje pranja denarja (brez predhodno podane kazenske ovadbe Policije za pranje denarja) v obdobju 2010 – 2019

Tožilstvo je v zadnjih devetih letih pričelo samostojno s pregonom kaznivega dejanja pranja denarja po 245. členu KZ-1 povprečno v 10 zadevah letno, medtem ko je v obdobju 2017-2019 zaznati občuten padec. Na Uradu ugotavljamo, da je naveden padec najverjetneje rezultat novega načina poročanja tožilstva. Kot bomo predstavili kasneje v poglavju 4.1.4., tožilstvo ni samo povečalo obseg začelih postopkov pred sodišči, ampak je odločalo tudi o nadaljevanju pregona v drugih fazah kazenskih postopkov.

4.1.3 Kazenske ovadbe in postopki povezani s pranjem denarja glede na vir začetnega podatka

V skladu z ZKP je za odkrivanje kaznivih dejanj, med katere so tudi kaznivo dejanje pranja denarja, pristojna Policija, medtem ko je tožilstvo pristojno za pregon kaznivih dejanj. Kaznivo dejanje pranja denarja je bilo v Sloveniji prvič opredeljeno v Kazenskem zakoniku iz leta 1995. Istega leta je pričel veljati tudi prvi Zakon o preprečevanju pranja denarja. Zakon je v skladu z mednarodnimi standardi v Sloveniji uveljavil sistem boja proti pranju denarja, ki je določeno vlogo pri odkrivanju pranja denarja namenil tudi zavezancem (finančnim in nefinančnim institucijam), in sicer predvsem kot obveznost sporočanja sumljivih transakcij Uradu. S tem se je obveznost zaznavanja razlogov za sum pranja denarja prenesla tudi na zavezance in Urad. To pomeni, da je za učinkovito odkrivanje, preiskovanje in pregon kaznivih dejanj pranja denarja pomembno dobro sodelovanje zavezancev in Urada na eni strani, ter Urada, Policije in tožilstva na drugi strani. V nadaljevanju zato navajamo statistične podatke o številu in deležu zadev, pri katerih je s svojimi obvestili sodeloval tudi Urad, kot posrednik med zavezanci po ZPPDFT-1 ter organi odkrivanja in pregona (Policija, tožilstvo). V Tabeli 10 prikazujemo število vseh začelih predkazenskih ali kazenskih postopkov v letu 2019 zaradi utemeljenih razlogov za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja, glede na izvor začetnega podatka o razlogih za sum pranja denarja, ki je sprožil preiskovanje Policije in pregon tožilstva v smeri dokazovanja storitve kaznivega dejanja pranja denarja po 245. členu KZ-1.

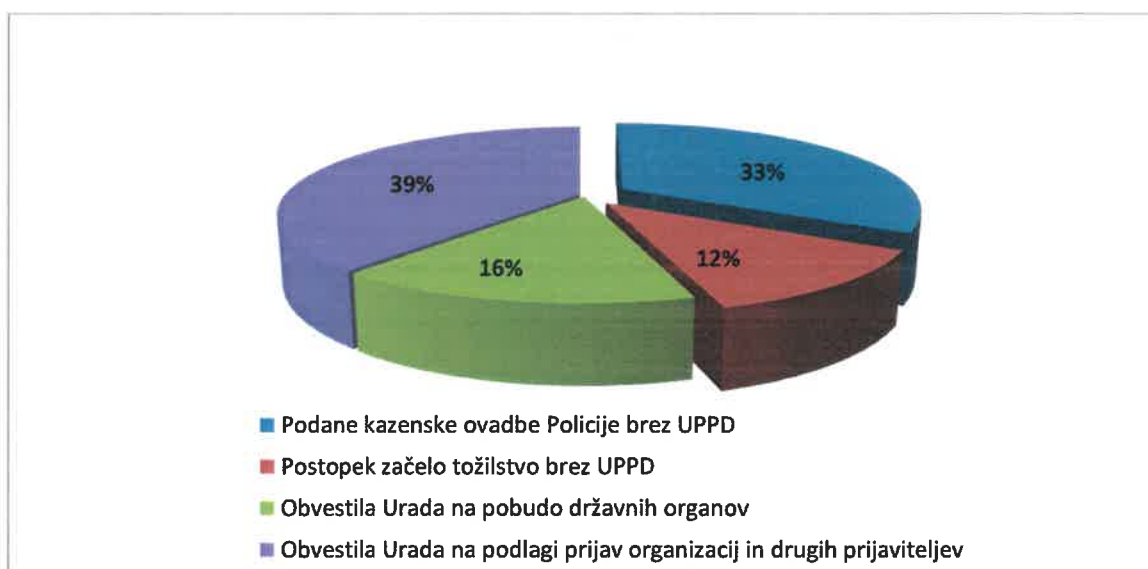
Tabela 10: Število vseh začelih postopkov zaradi utemeljenih sumov storitve kaznivega dejanja pranja denarja v letu 2019 glede na vir podatkov (zaznave razlogov za sum)

Vir podatkov	Prijavitelj Uradu	Število zadev	Delež
Obvestila in informacije Urada	Organizacije in tuji FIU	19	35,18 %
	Organizacije in pobude	5	9,26 %
	Pobuda Policije/tožilstva	6	11,11 %
Policija samostojno		20	37,04 %
Tožilstvo		4	7,41 %
SKUPAJ		54	100,00 %

Iz tabele je razvidno, da je **30 zadev (ali 55,55 %)**, od skupno 54 novih zadev v letu 2019 zaradi utemeljenih razlogov za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja, temeljilo na obvestilih in informacijah Urada. Od vseh zadev s področja pranja denarja v letu 2019 se jih je 19 začelo na podlagi sporočenih podatkov, ki so jih Uradu v obliki sporočenih sumljivih transakcij posredovali zavezanci iz ZPPDFT-1, 5 zadev je Urad pričel obravnavati na podlagi pobude in prijav zavezancev, medtem ko smo 6 zadev pričeli obravnavati na pobudo organov pregona. Policija je v letu 2019 povsem samostojno (brez sodelovanja Urada) pričela predkazenski postopek zaradi pranja denarja v 20 zadevah, medtem ko je tožilstvo brez predhodne podane kazenske ovadbe in brez podatkov Urada pričelo s 4 novimi postopki.

V spodnjem grafu predstavljamo delež vseh začelih postopkov zaradi utemeljenih razlogov za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja v obdobju 2010 – 2019 glede na izvor podatkov, na podlagi katerih se je v tem obdobju pričelo 535 postopkov. Na tem mestu posebej ne predstavljamo 16 zadev, ki so nastale kot posledica izločitve oseb iz posameznih kazenskih zadev, saj so se tudi te pričele na podlagi spodaj predstavljenih virov. Hkrati število tako nastalih zadev bistveno ne vpliva na celotno število kazenskih zadev, saj po drugi strani sodišča kazenske zadeve tudi združujejo.

Graf 7: Delež vseh začelih postopkov za kaznivo dejanje pranja denarja v obdobju 2010 – 2019 glede na državni organ izvora podatkov

Iz grafa je razvidno, da se je v obdobju 2010-2019 več kot polovica predkazenskih in kazenskih postopkov za kaznivo dejanje pranja denarja, oziroma 55 %, pričelo na podlagi obvestil ali informacij Urada poslanih pristojnim organom. Navedena struktura je skoraj povsem enaka že vrsto let, pri čemer

pa lahko v primerjavi s prejšnjimi obdobji ugotovimo, da se delež kazenskih zadev, ki temeljijo na podatkih iz obvestil ali informacij Urada, zopet malenkostno zvišuje. V obdobju 2010-2013 je tako na izdelkih Urada temeljilo 50 % vseh na novo začelih predkazenskih zadev v tem obdobju, medtem ko je bilo v obdobju 2014-2019 takih zadev 58 %. Na Uradu menimo, da tak trend ni spodbuden, saj konec koncev govorimo o odkrivanju in pregonu kaznivega dejanja, za katerega sta v prvi vrsti pristojna Policija in tožilstvo.

Policija Uradu tudi enkrat letno posreduje ugotovitve, do katerih je prišla na podlagi prejetih obvestil in informacij Urada⁷. Iz podatkov prejetih od Policije za leto 2019 je razvidno, da je Policija poleg ovadb zaradi sumov storitve kaznivega dejanja pranja denarja na podlagi več obvestil in informacij Urada podala še več kazenskih ovadb za druga kazniva dejanja, ki niso pranje denarja. Največkrat gre za gospodarska kazniva dejanja (davčna zatajitev, zloraba položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti, goljufije). Navedeni podatki kažejo na pomembno vlogo Urada tako pri zaznavanju sumov pranja denarja, kakor tudi drugih kaznivih dejanj. Poleg tega je Policija v letu 2019 v zvezi z več izdelki Urada (obvestila in informacije) v skladu s 148. členom ZKP državnim tožilstvom poslala poročilo, ker na osnovi zbranih obvestil ni ugotovila utemeljenih razlogov za sum kateregakoli kaznivega dejanja.

4.1.4 Statistični podatki o predkazenskih in kazenskih postopkih za kaznivo dejanje pranja denarja

Iz podatkov, ki smo jih za leto 2019 prejeli od državnih tožilstev in sodišč, je razvidno, da je bilo na dan 31. 12. 2019 v različnih fazah pregona (od podane kazenske ovadbe do vključno končnih odločitev sodišč) 636 zadev zoper 1.025 domačih in 223 tujih fizičnih in pravnih oseb. V naslednji tabeli prikazujemo število zadev v posamezni fazi ter število in tip osumljenih, obdolženih ali obsojenih oseb.

Tabela 11: Faze postopkov, v katerih so se na dan 31. 12. 2019 nahajale zadeve povezane s storitvijo kaznivega dejanja pranja denarja

FAZE POSTOPKOV	Število zadev	Domače FO	Tuje FO	Domače PO	Tuje PO
Tožilstvo: še ni odločitve	138	167	85	23	5
Tožilstvo: Ovdaba zavržena	103	147	59	36	5
Tožilstvo: Odložen pregon	1	1			
Tožilstvo: Zahteva za preiskavo	48	113	22	8	5
Preiskovalni sodnik: Preiskava uvedena	32	70	5	6	1
Sodišče: Obtožnica	103	183	17	17	4
Sodišče: Obsodilna sodba	91	110	13	6	
Sodišče: Pravnomočna oprostilna sodba	28	40	9	7	1
Tožilstvo: Odstop od pregona	45	89	12	4	
Sodišče: Zaustavitev kazenskega postopka	24	31	6	2	
Sodišče: Odstop pregona v tujino	6		8	1	
Prekvalifikacija kaznivega dejanja	5	11			
Združitve postopkov	12				
SKUPAJ	636	962	236	110	21

Iz Tabele 11 izhaja, da se je do dne 31. 12. 2019 od 636 zadev povezanih s kaznivim dejanjem pranja denarja **pravnomočno končalo že 341 zadev** na naslednje načine:

- **v 103 zadevah je tožilstvo zavržlo kazensko ovadbo,**
- **v 28 zadevah je bila izrečena pravnomočna oprostilna sodba,**
- **91 zadev se je končalo s pravnomočno obsodilno sodbo,**
- v 69 zadevah je tožilstvo odstopilo od pregona ali pa je sodišče ustavilo kazenski pregon,

⁷Za navedeno sporočanje povratnih informacij Uradu o ugotovitvah, do katerih je prišla Policija v zvezi s preiskovanjem kaznivega dejanja pranja denarja se je mednarodno uveljavil angleški izraz »feedback«. Povratne informacije predstavljajo pomemben kazalec učinkovitosti Urada in Policije kot tudi tožilstva.

- 6 zadev je bilo v nadaljnje reševanje odstopljeno v tujino,
- 5 zadev se je končalo s prekvalifikacijo v drugo kaznivo dejanje,
- v 12 zadevah so tožilstva ali sodišča sklenila, da združijo predkazenske ali kazenske postopke.

V nadaljnjih **138 zadevah tožilstvo še ni sprejelo odločitve** o kazenskem pregonu in v **1 zadevi odložilo pregon**, medtem ko je v **183 zadevah tožilstvo že pričelo s predkazenskimi in kazenskimi postopki** na sodišču, ki so se na dan 31. 12. 2019 nahajali v naslednjih fazah:

- **48 zadev je bilo v fazi zahteve za preiskavo,**
- **v 32 zadevah je bila preiskava že uvedena,**
- **103 zadev je bilo v fazi obtožnice.**

V naslednji tabeli prikazujemo število vseh zadev, v katerih potekajo kazenski postopki zaradi kaznivega dejanja pranja denarja, na zadnji dan posameznega leta, iz katere je razvidno, da so se v zadnjih devetih letih povprečno na leto začeli postopki v 52,5 novih zadevah povezanih s storitvijo kaznivega dejanja pranja denarja.⁸

Tabela 12: Primerjava števila zadev povezanih s storitvijo kaznivega dejanja pranja denarja po fazah postopkov na zadnji dan posameznega leta za obdobje 2010 – 2019

FAZE POSTOPKOV	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Tožilstvo: še ni odločitve	75	64	80	104	94	112	135	141	138
Tožilstvo: Ovadba zavržena	17	50	55	55	65	74	82	87	103
Tožilstvo: Odložen pregon		1	1	1	1	1	1	1	1
Tožilstvo: Zahteva za preiskavo	30	21	27	20	27	31	31	34	48
Preiskovalni sodnik: Preiskava uvedena	25	37	54	60	53	57	58	57	32
Sodišče: Obtožnica	27	39	50	60	73	77	74	78	103
Sodišče: Obsodilna sodba	5	9	26	42	60	68	78	83	91
Sodišče: Pravnomočna oprostilna sodba	10	13	15	16	19	22	26	27	28
Tožilstvo: Odstop od pregona	15	24	29	20	25	28	30	31	45
Sodišče: Zaustavitev kazenskega postopka				13	17	20	21	21	24
Sodišče: Odstop pregona v tujino	4	4	5	6	6	6	6	6	6
Prekvalifikacija kaznivega dejanja		3	3	5	5	5	5	5	5
Združitev postopkov			3	6	12	12	12	12	12
SKUPAJ	210	265	348	408	457	513	559	583	636

Iz tabele je razvidno, da je število zadev, v katerih se tožilstvo še odloča o pregonu, prvič po letu 2015 zopet upadlo. Tožilstva so obdelala zelo veliko število kazenskih ovadb podanih zaradi sumov storitve kaznivega dejanja pranja denarja, saj so ovadbe zavrгла v kar 16 zadevah, medtem ko se je hkrati povečalo tudi število zadev v aktivnih fazah predkazenskega in kazenskega postopka.

Konec leta 2019 je bilo kar 183 zadev v fazah pregona (zahteva za preiskavo, preiskava ali obtožnica), kar je največ odkar je pranje denarja inkriminirano kot kaznivo dejanje. Hkrati se je v letu 2019 tudi zaključilo kar 26 zadev, in sicer so v 17 zadevah tožilstva odstopila od pregona oziroma je sodišče zaustavilo kazenski postopek, v 9 zadevah pa so bile izrečene pravnomočne sodbe, in sicer 1 oprostilna in 8 obsodilnih.

⁸ Zaradi naknadno pridobljenih sodb ter štetja samo pravnomočnih sodb smo v letu 2014 dodali eno izločeno zadevo in natančneje opredelili pravnomočne sodbe po letih, kar pa ni imelo nobenega vpliva na naše končne ugotovitve.

Obsodilne sodbe so bile v letu 2019 izrečene zoper 5 domačih in 5 tujih fizičnih oseb ter 1 domačo pravno osebo. V sodbah je bilo izrečenih 9 zapornih kazni od tega 6 pogojnih, hkrati pa so bile izrečene kazni odvzema (941.224 EUR), vrnitve (253.794 EUR) ter stranske denarne kazni (172.000 EUR). V celotnem obdobju, ko je kaznivo dejanje inkriminirano v slovenski zakonodaji, so bile izrečene sodbe v 119 zadevah. Od tega so bile pravnomočno izrečene obsodilne sodbe v 91 zadevah in pravnomočno oprostilne v 28 zadevah.

4.1.5 Podatki o izrečenih pravnomočnih sodbah zaradi storitve kaznivega dejanja pranja denarja po 245. členu KZ-1 in 252. členu KZ

Kot smo navedli zgoraj so bile do konca leta 2019 izrečene pravnomočne obsodilne sodbe zaradi storitve kaznivega dejanja pranja denarja po 245. členu KZ-1 v 91 zadevah. V teh zadevah je bilo skupno izrečenih 96 pravnomočnih obsodilnih sodb zoper 110 domačih fizičnih oseb, 14 tujih fizičnih oseb ter 5 domačih pravnih oseb. V 24 primerih so bile sodbe potrjene na višjih sodiščih in v 5 primerih tudi na Vrhovnem sodišču. V nadaljevanju podrobneje predstavljamo te sodbe, pri čemer smo upoštevali samo tisti del izrekov, ki se nanaša osebe spoznane za krive storitve kaznivega dejanja pranja denarja, brez morebitnih izrekov, ki se nanašajo na predhodna kazniva dejanja.

V teh 96 pravnomočnih sodbah so sodišča izrekla 123 zapornih kazni, od tega 72 pogojnih. Povprečna kazen zapora znaša 18 mesecev, pri čemer je najmanjša izrečena kazen zapora 6 mesecev in najvišja 5 let. Pet kazni zapora je bilo spremenjenih v udeležbo pri družbeno koristnem delu. Povprečna pogojna kazen zapora znaša 11 mesecev pogojno na 2 leti in pol. Kazni izrečene pravnim osebam se nanašajo na plačilo denarnih kazni, v enem primeru pa je sodišče celo izreklo kazen prenehanja pravne osebe.

V zvezi s pridobljeno protipravno premoženjsko koristjo so sodišča v 20 primerih izrekla odvzem premoženja v skupni vrednosti 3.554.102 EUR⁹, ki se je nanašalo na gotovino, sredstva na bančnih računih ter premično in nepremično premoženje. Hkrati s tem so sodišča v 38 sodbah odredila vračilo sredstev, ki so bila pridobljena s kaznivim dejanjem v višini 29.570.913 EUR ter izrekla 81 stranskih denarnih kazni v skupni višini 1.341.919 EUR.

Večina fizičnih oseb je bila v 61 izrekih sodb spoznana za krive storitve tako kaznivega dejanja pranja denarja kot tudi predhodnega kaznivega dejanja, medtem ko se 76 izrekov sodb nanaša samo na storilce kaznivega dejanja pranja denarja, storilci predhodnih kaznivih dejanj pa so bile druge osebe. Kot predhodno kaznivo dejanje v sodbah največkrat nastopa kaznivo dejanje velike tatvine po 205. členu KZ-1 v 13 primerih, ki mu sledi kaznivo dejanje zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti po 240. členu KZ-1 v 10 primerih. Med predhodnimi kaznivimi dejanji, ki se pojavljajo v vsaj sedmih sodbah izstopajo še naslednja kazniva dejanja: neupravičena proizvodnja in promet s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog po 186. členu KZ-1, goljufije po 211. členu KZ-1, poneverbe po 209. členu KZ-1 ter zloraba uradnega položaja po 257. členu KZ-1. V štirih primerih izrekov sodb zaradi storitve kaznivega dejanja pranja denarja predhodna kazniva dejanja sploh niso navedena oziroma so navedeni le objektivni znaki teh kaznivih dejanj.

Večji del pravnomočnih sodb zaradi storitve kaznivega dejanja pranja denarja po 245. členu KZ-1 je bil izrečen od leta 2013 dalje. Do 31.12.2013 je bilo skupno izdanih 28 pravnomočnih sodb, medtem ko je bilo v obdobju od 1.1.2014 do 31.12.2019 izrečenih 68 pravnomočnih sodb. Na Uradu ugotavljamo, da je k temu trendu največ prispeval kazensko pravni institut sporazuma o priznanju krivde, ki močno poenostavi tako sam kazenski postopek, kot izrek samih kazni, vključno z izrekom o odvzemu ali vrnitvi premoženja. Omenjeni institut pa ima za posledico tudi vse več zadev, ki nastanejo zaradi izločitve iz kazenskih postopkov posameznih oseb, ki krivdo priznajo.

Na Uradu ugotavljamo, da je statistično spremljanje predkazenskih in kazenskih postopkov na obstoječi način (posredovanje podatkov na pisnih obrazcih) postalo zelo nepregledno in dolgotrajno tako za pošiljatelje: Policijo, tožilstvo in sodišča, kot na drugi strani za Urad kot prejemnika. Za leto 2019 je Urad

⁹Na tem mestu ne upoštevamo odvzetega premoženja v skladu s 498.a členom ZKP.

od Vrhovnega državnega tožilstva ter Vrhovnega sodišča že prejel podatke v elektronski obliki, medtem ko dogovori s Policijo še potekajo.

4.2 PREDLOGI UKREPOV

Glede na zgoraj navedene podatke v Uradu ugotavljamo, da je bilo stanje na področju odkrivanja in pregona kaznivih dejanj pranja denarja in financiranja terorizma, vsaj po številu podanih kazenskih ovadb in začelih kazenskih postopkov, vse od leta 2010 do konca leta 2015 stabilno. V tem obdobju je Policija podala ali tožilstvo samostojno pričelo s pregonom v povprečju več kot 59 letno. V obdobju 2016-2018 je število teh postopkov močno upadlo s 56 zadev v letu 2016 na samo 24 v letu 2018, vendar se je trend v letu 2019 obrnil, saj za to leto beležimo 54 novih zadev s področja pregona kaznivega dejanja pranja denarja.

Hkrati ugotavljamo, da se je v letu 2019 **35 %** predkazenskih in kazenskih zadev s področja pranja denarja začelo na podlagi podatkov, ki so jih Uradu v obliki prijav sumljivih transakcij posredovali zavezanci za izvajanje ZPPDFT-1. **S strani zavezancev sporočene sumljive transakcije tako še vedno prispevajo velik delež k obravnavanim zadevam policije in tožilstva. Navedeno dokazuje, da je sistem boja proti pranju denarja preko zaznavanja sumljivih transakcij v finančnem in nefinančnem sektorju učinkovit.**

V zvezi z delovanjem tožilstev in sodišč ugotavljamo, da se je **število sodnih preiskav in obtožnic v letu 2019 v primerjavi z letom 2018 bistveno povečalo, in sicer za 14 zadev. Skupno so tožilstva začela s predkazenskim ali kazenskim pregonom v 22 zadevah (leta 2017 v 15 zadevah in leta 2018 v 13 zadevah). Upad podanih kazenskih ovadb s strani Policije, ki smo ga opazili v letu 2018, ni pokazatelj nekega ponavljajočega trend, saj se je število podanih kazenskih ovadb v letu 2019 precej povečal je bil očitno samo trenuten.**

Zmanjševanja na novo pričetih postopkov tako s strani Policije kot Tožilstva, ki smo ga opazili v letu 2018, po našem mnenju ne bo imel vpliva, saj se je število novih postopkov v letu 2019 povečalo in v nekaterih segmentih celo presega dolgoletno povprečje.

Hkrati smo na Uradu v obvestilih, ki jih posredujemo Policiji, ugotovili zaskrbljujoč trend povečevanja števila oseb, ki v Sloveniji nimajo prebivališča ali sedeža. V letu 2014 je bilo od skupnega števila obravnavanih oseb 40 % tujih oseb, v letu 2017 že 61 % in leta 2018 63 %, trend se je v letu 2019 nekoliko umiril, še vedno pa znaša 52 %. Na Uradu ocenjujemo, da bo tudi naveden trend imel precejšen vpliv na uspešnost in čas trajanja kazenskih postopkov.

Čeprav so kazenske zadeve pranja denarja običajno zelo kompleksne, pogosto povezane z mednarodnim elementom in zahtevne za dokazovanje, **ocenjujemo, da so postopki v zvezi s kaznivim dejanjem pranja denarja od časa vložitve kazenske ovadbe do končne odločitve sodišča predolgi.** Povprečen čas trajanja predkazenskega in kazenskega postopka med podajo kazenske ovadbe Policije in sodbe na prvi stopnji je malo več kot 3 leta, kar pomeni, da se je glede na povprečni čas prejšnjih obdobj celotno povečal. Za leti 2016 in 2017 je povprečen čas znašal več kot 5 let v letu 2018 pa 6 let, pri čemer je bila v letu 2016 na prvi stopnji izrečena obsodilna sodba, v zvezi s katero je Policija podala kazensko ovadbo v letu 2004.

V zadevah, v katerih so sodišča odredila začasno zavarovanje premoženja, morajo slednja v skladu s 506. a členom ZKP postopati še »**posebej hitro**«. Kljub temu ugotavljamo, da še vedno potekajo postopki v nekaj zadevah, ki so se pričeli pred letom 2003 in v katerih je začasno zavarovano ali zaseženo premoženje. **Mnenja smo, da ima trajanje postopkov lahko negativen učinek na hitrost vzpostavljanja sodne prakse v Republiki Sloveniji, kot tudi na zelene učinke samih sodb.**

V letu 2019 je opaziti nadaljevanje vzpodbudnih trendov, ki smo jih zaznavali vse od leta 2010 dalje, razen v letu 2018, zato je za izboljšanje stanja na področju boja proti pranju denarja in financiranju terorizma po našem mnenju potrebno izvesti naslednje ukrepe:

- **zagotoviti prednostno obravnavo kaznivih dejanj pranja denarja in financiranja terorizma pri organih odkrivanja kaznivih dejanj;**
- **dodatno izobraževanje policistov, kriminalistov, tožilcev in sodnikov s poudarkom na vsebinah, ki se nanašajo na izvajanje finančnih preiskav in odvzemu premoženja nezakonitega izvora ter izvajanje skupnih seminarjev, delavnic in izobraževanj;**
- **pravosodni organi, vključno z organi odkrivanja kaznivih dejanj, morajo posvetiti večjo pozornost odkrivanju, zavarovanju in odvzemu protipravne premoženjske koristi, ki izvira iz kaznivih dejanj;**
- **zagotoviti je potrebno dosledno izvajanje in skozi daljše obdobje tudi povečati števila finančnih preiskav, ki bi morale vzporedno potekati s preiskovanjem kaznivih dejanj z namenom, da se odkrije, zavaruje in odvzame protipravna premoženjska korist in ugotovi, ali v zvezi z morebitnim prikrivanjem tega premoženja obstajajo tudi elementi kaznivega dejanja pranja denarja;**
- **ustanovitev posebne strokovne skupine ali kontaktne točke za izmenjavo izkušenj na področju preiskav, pregona in sojenja v zadevah pranja denarja in financiranja terorizma oz. financiranja terorističnih aktivnosti;**
- **skozi pritožbene postopke je potrebno doseči jasne in trdne dokazne standarde pri dokazovanju predhodnega kaznivega dejanja v primerih avtonomnega pranja denarja, ki jih lahko s svojimi odločitvami pomagajo izoblikovati pritožbene instance, pri čemer je potrebno imeti v vidu posebno vlogo, ki jo ima s svojimi odločitvami Vrhovno sodišče;**
- **potrebno je okrepiti nadzor predvsem nad gotovinskimi transakcijami, prenosi gotovine ter transakcijami, ki so kakorkoli povezane z visoko tveganimi državami in območji, ki se nahajajo na seznamih, ki jih sestavljajo mednarodne organizacije in Urad.**

Navedene predloge ukrepov in druge ukrepe v zvezi s celotnim sistemom boja proti pranju denarja je Urad v sodelovanju z ostalimi organi in institucijami vključil v dva akcijska načrta, in sicer za izboljšanje zakonodajne usklajenosti z mednarodnimi standardi ter zakonodajo s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma ter za povečanje učinkovitosti sistema boja proti pranju denarja in financiranju terorizma, ki ju je sprejela Vlada Republike Slovenije na svoji zadnji decembrski seji v letu 2017¹⁰.

¹⁰ Republika Slovenija je bila kot članica odbora Strokovnjakov Sveta Evrope za ocenjevanje učinkovitosti sistema preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (MONEYVAL) ocenjena v petem krogu ocenjevanja tega odbora, obisk ocenjevalcev je potekal od 7. 11. do 19. 11. 2016. Poročilo petega kroga ocenjevanja je bilo sprejeto na 53. plenarni seji odbora MONEYVAL v juniju 2017. Sistem preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma je bil ocenjen kot zadovoljiv, vendar pa so ocenjevalci ugotovili določene pomanjkljivosti ter priporočili aktivnosti za odpravo le-teh. Priporočila ocenjevalcev so bila v celoti vključena v oba omenjena akcijska načrta – za izboljšanje zakonodajne usklajenosti ter učinkovitosti sistema preprečevanja PD/FT naše države.

5 PREVENTIVA IN NADZOR

Delo Urada na področju preventive in nadzora je v letu 2019 obsegalo:

- pripravo predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT-1A),
- pripravo predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT-1B),
- pripravo mnenj in stališč v zvezi z izvajanjem novega ZPPDFT-1 in podzakonskih aktov, izdanih na njegovi podlagi;
- sodelovanje v odborih mednarodnih teles (Evropska unija, Svet Evrope), ki se ukvarjajo s preprečevanjem in odkrivanjem pranja denarja;
- sodelovanje v ocenjevanju Slovenije v 5. krogu Moneyvala, ter pripravo in implementacijo akcijskega načrta;
- nadzor nad izvajanjem zakonskih določil pri zavezancih iz 4. člena ZPPDFT-1;
- sodelovanje pri izobraževanju in strokovnem usposabljanju zaposlenih pri zavezancih, uslužbencev v domačih državnih organih in nosilcev javnih pooblastil;
- sodelovanje pri pripravi in usklajevanju predpisov drugih pristojnih organov;
- pripravo odgovorov in dokumentacije na vprašanja s strani medijev, na poslanska vprašanja ter na vprašanja in zahteve s strani preiskovalnih komisij Državnega zbora;
- vsebinsko pripravo nadgradnje informacijskega sistema Urada ter vodenje postopkov in dokumentacije v zvezi z nadgradnjo informacijskega sistema, vezano na črpanje sredstev EU;
- tekoče urejanje spletne strani Urada v skladu z usmeritvami Ministrstva za javno upravo.

5.1 ZAKONODAJA TER POMOČ PRI NJENEM IZVAJANJU

5.1.1 Priprava osnutkov predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah ZPPDFT-1

V letu 2019 so potekale aktivnosti vezane na pripravo osnutka predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (EVA 2019-1611-0060), in sicer zaradi prejema uradnega opomina Evropske komisije, v katerem so bili izpostavljeni pomisleki glede ustreznega prenosa nekaterih določb Direktive 2015/849/EU z dne 20.5.2015 v pravni red Republike Slovenije. V osnutku predloga zakona so bila tako izpostavljena področja dodatno urejena v smeri večje jasnosti določb.

Osnutek predloga zakona je bil dne 31.5.2019 objavljen na Državnem portalu Republike Slovenije e-uprava, v rubriki e- demokracija.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT-1A) je bil objavljen v Uradnem listu št. 81/2019 dne 27.12.2019, veljati pa je začel dne 11.1.2020.

Poleg omenjenega so v letu 2019 potekale aktivnosti tudi na področju priprave osnutka predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (EVA 2019-1611-0031), ki so bile potrebne zaradi sprejema Direktive (EU) 2018/843 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o spremembi Direktive (EU) 2015/849 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma ter spremembi direktive 2009/138/ES in 2013/36 EU (Uradni list št. 156 z dne 19.6.2018, str. 43). V osnutku predloga zakona so bila spremenjena pravila na področju dejanskega lastništva, pregleda stranke, omejitev pri zneskih elektronskega denarja, elektronskega sporočanja podatkov uradu, preverjanja strank iz tretjih držav z visokim tveganjem, sodelovanja med pristojnimi organi na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma. Določena pa je tudi obveznost vzpostavitve registra ponudnikov s področja kripto imetja.

Omenjeni osnutek predloga zakona je bil dne 7.11.2019 objavljen na Državnem portalu Republike Slovenije e-uprava, v rubriki e-demokracija. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o

preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT-1B) je bil objavljen v Uradnem listu št. 91/2020 dne 26.6.2020, veljati pa je začel dne 11.7.2020.

5.1.2 Pisna mnenja in stališča v zvezi z izvajanjem ZPPDFT-1

V letu 2019 je Urad podal pisna mnenja in stališča v zvezi z izvajanjem določb ZPPDFT-1 v 226 zadevah, kar predstavlja skoraj 42 % padec števila zadev iz tega naslova glede na leto 2018. Razlog za tako izrazit padec je v tem, da so se v letu 2019 počasi pričele umirjati aktivnosti na področju vpisa poslovnih subjektov v Register dejanskih lastnikov.

Ne glede na navedeno pa se je v letu 2019 povečalo število zadev, v katerih je bilo potrebno predhodno uskladiti stališče v zvezi z izvajanjem zakona v okviru sodelovanja med nadzornimi organi. Na splošno je prepoznano, da so postavljena vprašanja oziroma zaprosila za pomoč pri izvajanju zakonskih določb čedalje bolj zahtevna in kompleksna, kar na eni strani zahteva vključevanje več resursov v okviru Urada, na drugi strani pa predstavlja kakovostni razvoj, vsaj v nekaterih kategorijah zavezancev, pri izvajanju ukrepov za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma v okviru svojih poslovnih procesov.

Vsebinska področja, ki so bila posebej izpostavljena pri izdaji mnenj in stališč v zvezi z izvajanjem ZPPDFT-1, so se nanašala na:

- vzpostavitev registra dejanskih lastnikov in ugotavljanje dejanskega lastnika stranke,
- novo kategorijo zavezancev, ki izvajajo dejavnost, povezano z virtualnimi valutami,
- ugotavljanje politične izpostavljenosti,
- obveznost pregleda stranke pri občasnih transakcijah,
- obveznost izvajanja politike skupine,
- obveznost poročanja podatkov o gotovinskih transakcijah nad 15.000 evrov,
- izvajanje pregleda stranke na podlagi 17. člena ZPPDFT-1,
- izvajanje ukrepov po ZPPDFT-1,
- pridobivanje podatkov o izvoru sredstev in premoženja pri politično izpostavljenih osebah,
- izvajanje pregleda stranke preko videoelektronske identifikacije,
- pregled stranke preko tretje osebe,
- izvajanje pregleda stranke z zunanjim izvajalcem,
- imenovanje pooblaščenca in namestnika pooblaščenca,
- omejitve gotovinskega poslovanja,
- delnice na prinosnika, in
- hrambo podatkov in dokumentacije.

Navodila za izvajanje določb ZPPDFT-1 v zvezi s politično izpostavljenimi osebami ter dejanskimi lastniki so bila objavljena tudi na spletni strani Urada.

Pomembna naloga Sektorja za preventivo in nadzor je priprava zakonskih predlogov, vezanih na PD/FT. Pri tem velja izpostaviti, da gre po eni strani za prenos evropskih direktiv, za katere velja načelo minimalne harmonizacije, ob upoštevanju uveljavljenih mednarodnih standardov (t.im. FATF priporočila). Po drugi strani pa se področje urejanja vse bolj širi iz prvotno ozkega delovnega področja finančnih obveščevalnih enot v področje čedalje več sektorjev zavezancev ter njihovih nadzornikov. Navedeno zahteva pogosto dolgotrajno usklajevanje določb ZPPDFT-1 z določbami predpisov, ki urejajo posamezne dejavnosti (npr. bančništvo, notarsko službo ipd.), pristojnosti posameznih nadzornih organov (delujejo na podlagi različnih postopkovnih zakonov) ali druga področja, ki so tesno povezana z našim delom (npr. področje tajnih podatkov, varstva osebnih podatkov ipd.). Tudi dinamika sprejemanja predpisov na ravni EU je v preteklih letih povzročala hitenje pri pripravi predlogov (še preden je potekel rok za implementacijo 4. direktive, je bila sprejeta že 5., trenutno pa potekajo priprave za nove zakonodajne pobude na ravni EU), prav tako pa zaradi možnih različnih interpretacij določb direktiv ter načela minimalne harmonizacije prihaja do naknadno sporočenih pomislekov s strani Evropske komisije, tudi v obliki uradnega opomina.

Na področju preventivnega dela z zavezanci se povečuje zanimanje za pripravo usposabljanj različnih skupin zavezancev, kar je posledice zakonodajnih sprememb in izvajanja inšpekcijskih pooblastil pri zavezancih na kraju samem. S tem je bilo dosežen premik v ozaveščenosti predvsem tistih skupin zavezancev, ki svojega primarnega nadzornika do leta 2016 niso imeli. Navedeno se izraža tudi v zaprosilih za izdajo mnenj v zvezi z razlago izvajanja zakonskih določb.

5.2 DELO V OKVIRU MEDNARODNIH TELES

5.2.1 Svet Evrope

Delo Urada je bilo v letu 2019 v veliki meri osredotočeno na delovanje Odbora strokovnjakov Sveta Evrope za ocenjevanje učinkovitosti ukrepov preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (MONEYVAL).

5.2.1.1 Odbor strokovnjakov Sveta Evrope za ocenjevanje ukrepov s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (MONEYVAL)

V letu 2019 sta bili v Strasbourgu sklicani dve zasedanji odbora MONEYVAL, katerih so se udeležili tudi predstavniki Urada, njihova vsebina pa je podrobneje prikazana v nadaljevanju:

58. plenarno zasedanje (14. 7. – 19. 7. 2019): Na tem zasedanju sta bili obravnavani ocenjevalni poročili Malte in Moldavije, pri čemer so bila izpostavljena predvsem področja nacionalne ocene tveganja, uporabe finančnih informacij pri pridobivanju dokazov ter sledenju nezakonito pridobljenega premoženja, poročanja sumljivih transakcij, preventivnih ukrepov itd... Vrsta držav (Romunija, Hrvaška, Estonija, Črna gora, Otok Man, Litva, Severna Makedonija) je predstavila svoj napredek s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma v skladu s priporočili ocenjevalcev. Podrobneje sta bila predstavljena tudi zaseg in zaplomba nezakonito pridobljenega premoženja v Veliki Britaniji, kjer je britanski sodnik predstavil izzive s tega področja ter omenil, da je v njegovi državi na letni ravni oprano približno 160 mia GBP.

59. plenarno zasedanje (2. 12. – 6. 12. 2019): Na tem zasedanju sta bili obravnavani in sprejeti poročili Gibraltarja in Cipra. Pri gibraltarskem poročilu so bila obravnavana predvsem področja financiranja terorizma, dejanskih lastnikov, mednarodnega sodelovanja, preventivnih ukrepov v zvezi z nadzorom nad zavezanci ter omejevalnih ukrepov v zvezi z usmerjenimi finančnimi sankcijami. Pri ciprskem poročilu pa je bilo največ pozornosti namenjene nacionalni oceni tveganja za PD/FT, preiskavam in sodbam v zvezi s PD/FT, omejevalnim ukrepom glede usmerjenih finančnih sankcij ter proliferaciji. Več držav (Otok Man, Romunija, Bosna in Hercegovina, Črna gora, Latvija, Andora, Albanija, Madžarska, Srbija ter tudi Slovenija) je predstavilo poročila o napredku pri učinkovitosti njihovih sistemov preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma upoštevajoč ugotovitve ocenjevalcev.

Slovenija je predstavila svoje drugo poročilo o napredku v okviru »poglobljenega postopka poročanja«, pri čemer ji ni uspelo zvišati ocene pri nobenem izmed desetih FATF priporočil, pri katerih je v Petem krogu ocenjevanja prejela oceno »delno skladno«. Slovenska delegacija je sicer predstavila aktivnosti v zvezi z dopolnitvami Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma, Kazenskega zakonika ter zakonodaje s področja omejevalnih ukrepov ter proliferacije, ki naj bi bila sprejeta v letu 2020. Sekretariat MONEYVALa je našo državo zato pozval k nujnim ukrepom za čim prejšnjo odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti (predvsem pri FATF priporočilih R.5 in R.6). O svojem napredku bo morala Slovenija zopet poročati na 61. plenarnem zasedanju MONEYVAL, ki bo potekal v začetku decembra 2020.

Na tem plenarnem zasedanju je bilo predstavljeno tudi ocenjevalno poročilo Rusije, ki je bilo plod skupnega ocenjevanja FATF, MONEYVAL in EAG. Izpostavljena so bila predvsem področja korupcije, tujih terorističnih borcev, mednarodnega sodelovanja, inšpekcijskih nadzorov nad zavezanci itd...

Predstavniki »Financial Sector Commission« je predstavil končno poročilo o modernem suženjstvu ter trgovanju z ljudmi. Projekt FAST (Financial Against Slavery and Trafficking) se je pričel na pobudo Liechtensteina, saj gre za kaznivi dejanji, ki spadata med tri »najbolj donosna« v smislu ustvarjanja protipravne premoženjske koristi. Njun prihodek je v letu 2018 znašal namreč kar 150 milijard USD.

Delež žensk oziroma deklet v trgovini z ljudmi oziroma modernem suženjstvu pa znaša kar 71 %.

Na obeh plenarnih zasedanjih so mednarodne organizacije (IMF, Svetovna banka, EBRD, GIFCS, UNODC, Evropska komisija itd.) predstavile svoje aktivnosti ter projekte v zvezi s preprečevanjem pranja denarja in financiranja terorizma.

5.2.2 Evropska unija

5.2.2.1 *Skupina strokovnjakov za pranje denarja in financiranje terorizma*

Predstavniki Urada so se v letu 2019 udeležili šestih zasedanj Skupine strokovnjakov za pranje denarja in financiranja terorizma («Expert Group on Money Laundering and Terrorist Financing» - EGMLTF) pri Evropski Komisiji. Poleg rednih zasedanj je skupina izvedla posebno zasedanje namenjeno pripravi nadnacionalne ocene tveganja ter obravnave politike EU v zvezi z visoko tveganimi tretjimi državami.

Na zasedanjih EGMLTF so se v letu 2019 obravnavale naslednje teme:

- ocenjevalna poročila FATF za Finsko, Kitajsko, Hongkong, Grčijo, Islandijo, Turčijo, Rusijo, Španija, Norveška,
- FATF priporočila glede proliferacije in virtualnih valut
- možni ukrepi na ravni EU v zvezi z izvajanjem FATF priporočila o finančnih sankcijah
- spremembe ustanovitvenih uredb evropskih nadzornih organov
- aktivnosti EU v zvezi s popolnostjo in skladnostjo implementacije 4. direktive v nacionalne pravne rede in postopki za ugotavljanje kršitve prenosa določb
- priprava študije o učinkovitosti implementacije 4. direktive v sodelovanju s Svetom Evrope
- delo strokovne skupine o elektronskih identifikacijah in oddaljenem pregledu stranke
- povezovanje centralnih registrov bančnih računov
- povezovanje nacionalnih registrov dejanskih lastnikov
- priprava poročila o tujih skladih in podobnih pravnih ureditvah
- priprava nadnacionalne ocene tveganja
- visoko tvegane tretje države in sprememba delegiranega akta EU
- nova metodologija Evropske komisije o določiti visoko-tveganih tretjih držav
- priprava statističnih podatkov na podlagi 44. člena direktive
- sodelovanje finančnih obveščevalnih enot držav članic EU.

Dodaten vpliv na dinamiko dela v sektorju je imelo dejstvo, da je bila Slovenija nepričakovano od oktobra 2019 do januarja 2020 vključena v prvi krog ocenjevanja učinkovitosti implementacije 4. AML direktive, kar je zahtevalo poleg priprave vrste vsebinskih odgovorov in statističnih podatkov tudi vso koordinacijo med vsemi deležniki v sistemu PPD/FT in organizacijo obiska ocenjevalcev v Sloveniji.

5.2.2.2 *Sestanki EU – FIU platform v organizaciji Evropske komisije*

V Bruslju so v letu 2019 potekali trije sestanki FIU Platform v organizaciji Evropske komisije, od katerih se je dveh udeležil tudi predstavnik Urada. Glavne teme sestankov FIU Platform v letu 2019 so bile: prenos informacijskega sistema za izmenjavo podatkov FIU.NET na Evropsko komisijo, operativne izvedbe čezmejnega poročanja sumljivih transakcij (t.i. XBR), operativne izvedbe izmenjave sumljivih transakcij (t.i. XBD) ter vzpodbujanje uporabe tehnologije anonimnega ujemanja podatkov (t.i. Ma3tch).

5.3 SODELOVANJE PRI STROKOVNEM USPOSABLJANJU

Na podlagi 6. točke prvega odstavka 79. člena ZPPDFT-1 in Pravilnika o izvajanju notranje kontrole, pooblaščenca, hrambi in varstvu podatkov, strokovnem usposabljanju ter upravljanju evidenc pri zavezancih (Uradni list RS, št. 54/17) morajo zavezanci iz 4. člena ZPPDFT-1 zagotavljati redno strokovno usposabljanje v zvezi z odkrivanjem in preprečevanjem pranja denarja in financiranjem terorizma vseh zaposlenih, ki opravljajo naloge po ZPPDFT-1. Pri strokovnem usposabljanju na podlagi

4. točke 114. člena ZPPDFT-1 sodeluje tudi Urad. Na tej podlagi so predstavniki Urada v letu 2019 izvedli skupno 20 ur predavanj na različnih seminarjih v Sloveniji.

Strokovna usposabljanja in predavanja v Sloveniji:

Predavanja, ki so jih predstavniki Urada izvedli v Sloveniji, so bila namenjena predvsem zaposlenim v bankah, menjalnicah, ter družbah za upravljanje. Iz nefinančnega sektorja so bila usposabljanja izvedena za davčne svetovalce, računovodje, odvetnike, notarje ter za zaposlene pri prirediteljih in koncesionarjih, ki prirejajo igre na srečo. Poleg omenjenih pa je Urad v letu 2019 svoje naloge in pooblastila ter tipologije pranja denarja predstavil tudi Ministrstvu za notranje zadeve. Med pomembnejšimi predavanji naj omenimo naslednje:

- v februarju in juliju 2019 je v okviru Združenja bank Slovenije (v nadaljevanju: ZBS) potekalo izobraževanje na temo preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma za zaposlene v menjalnicah (1h 30min);
- v mesecu marcu sta predstavnika Urada na povabilo Notarske zbornice izvedla usposabljanje za notarje, kjer sta predstavila naloge in obveznosti notarjev po ZPPDFT-1 (2h 15min);
- na povabilo Odvetniške zbornice sta predstavnika Urada v mesecu marcu izvedla usposabljanje, kjer so bile predstavljene tipologije pranja denarja ter vloga odvetnikov pri preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (1h 30min);
- predstavnik Urada je v mesecu maju v okviru ZBS sodeloval na Bančni konferenci, s temo: Preprečevanje pranja denarja v bankah (30 min);
- na povabilo Ministrstva za notranje zadeve sta predstavnika Urada v mesecu maju sodelovala pri usposabljanju kriminalistov, kjer sta predstavila tipologije pranja denarja ter preiskave sumljivih transakcij na primeru goljufije na škodo EU (2h 30 min);
- v mesecu juniju sta se predstavnika Urada udeležila Posveta o odkrivanju in preprečevanju pranja denarja, ki ga vsako leto organizira ZBS. Na Posvetu so bili predstavljeni trendi v novi zakonodaji ter tipologije pranja denarja (45 min);
- v mesecu septembru je bilo s strani ZBS organiziran Posvet notranjih revizorjev, kjer je predstavnica Urad predstavila zahteve s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (30 min);
- v mesecu oktobru je predstavnica Urad sodelovala na Davčno-finančni konferenci, kjer je sodelovala s temo: Preprečevanje pranja denarja v praksi (30min);
- na povabilo Ministrstva za notranje zadeve je predstavnik Urada v mesecu oktobru sodeloval na specialističnem usposabljanju, kjer je predstavil tehnike in tipologije pranja denarja, trende ter pregled sodne prakse (1h 30min);
- na povabilo Združenja družb za upravljanje sta predstavnika Urada v mesecu novembru sodelovala na posvetu, ter predstavila spremembe ZPPDFT-1, izkušnje oziroma izzive veljavnega zakona ter tipologije pranja denarja (3h 25min);
- na povabilo Finančne uprave Republike Slovenije sta se predstavnika Urada v mesecu novembru udeležili usposabljanja s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, ter iger na srečo za inšpektorje Sektorja za nadzor prirejanja iger na srečo (2h);
- na povabilo Pravne fakultete je predstavnik Urada v mesecu novembru študentom 3. letnika predstavil pooblastila in naloge Urada (3h).

5.4 NADZOR NAD IZVAJANJEM DOLOČIL ZPPDFT-1 PRI ZAVEZANCIH

5.4.1 Inšpekcijski postopki

Urad je šele z novim ZPPDFT-1, ki je stopil v veljavo dne 19.11.2016, pridobil pristojnost izvajanja inšpekcijskih nadzorov. Urad nikoli do tedaj ni imel pravne podlage za izvajanje inšpekcijskih nadzorov, zato je v okviru svoje organizacije v letu 2017 pričel z izvajanjem osnovnih aktivnosti za začetek opravljanja te nove naloge. Organizacijsko je naloga izvajanja inšpekcijskih nadzorov umeščena v Sektor za preventivo in nadzor, v katerega poleg inšpekcijskih nadzorov spada še vrsta drugih delovnih

nalog.

Zaradi šibke kadrovske zasedenosti sta bila izvedena razpisa za zasedbo dveh delovnih mest inšpektorjev za preprečevanje pranja denarja, od katerih je bila en realiziran v mesecu septembru. Pomanjkanje kadrovske kapacitete ostaja poleg bistveno večjega pripada zadev na področju izvajanja strokovne pomoči ter ostalih nalog v okviru sektorja, ključna ovira za bolj učinkovito izvajanje nadzornih pristojnosti.

Skladno s sprejetimi strateškimi usmeritvami in prioritetami inšpekcijskega nadzora za leto 2019 je Urad nadaljeval z izvedbo inšpekcijskih nadzorov pri pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo posle v zvezi z dejavnostjo računovodskih storitev, storitev davčnega svetovanja ter podjetniških ali fiduciarnih storitev. Ta skupina poklicev spada med zavezanca že od začetka vzpostavitve sistema preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, vendar nadzorne pristojnosti doslej niso bile določene, zaradi česar tudi nadzor nad njimi ni bil izveden. Za to skupino zavezancev je značilno, da imajo podroben vpogled v poslovanje svojih strank in imajo s tega vidika lahko pomembno vlogo tako pri preprečevanju pranja denarja, kot tudi pri njegovem odkrivanju. Zaradi navedenega je Urad v letu 2018 za omenjene zavezanca sprejel Smernice za lažje razumevanje in izvajanje določb ZPPDFT-1. V letu 2019 pa nadaljeval z izvajanjem samostojnih inšpekcijskih nadzorov, ki jih je pri naključno izbranih zavezancih pričel že v letu 2017 in 2018. V letu 2019 je bilo tako izvedenih 63 inšpekcijskih nadzorov, ter posledično izdanih 56 ureditvenih odločb. Ugotovitve opravljenih nadzorov se skladajo s predvidevanji o stanju izvajanja zakonodaje s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma pri zavezancih na terenu. Glede na izvedena usposabljanja v nefinančnem sektorju in zaznane raven ozaveščenosti zavezancev iz nefinančnega sektorja je bilo pričakovano, da je zaradi praktično neobstoječega nadzora v preteklosti poznavanje obveznosti pri teh zavezancih izrazilo pomanjkljivo ter da je potrebno tudi v prihodnje izvajati aktivnosti tako v smislu usposabljanja in strokovne pomoči, kot tudi nadzora.

Poleg omenjenega je Urad v letu 2019 izvajal nadzor tudi nad spoštovanjem 44. člena ZPPDFT-1, po katerem so morali poslovni subjekti do 19.1.2018 v Register dejanskih lastnikov vpisati podatke o svojem dejanskem lastniku. Iz tega naslova je Urad izdal 47 opozoril po Zakonu o prekrških.

V letu 2019 so bili izvedeni tudi skupni nadzori z drugimi pristojnimi nadzornimi organi. Tako je Urad skupaj s Finančno upravo Republike Slovenije izvedel štiri nadzore pri igralnicah oziroma igralnih salonih. Takšno sodelovanje se je izkazalo za dobro, zato poteka tudi nadaljnje izvajanje.

Dva skupna nadzora pa sta bila izvedena tudi z Agencijo za trg vrednostnih papirjev, in sicer pri borznoposredniški družbi in banki v delu, ki se nanaša na storitve in dejavnost investicijskega bančništva zavezanca, za katerega se uporabljajo določbe zakona, ki ureja trg finančnih instrumentov. Izvedba skupnega nadzora se je pokazala kot učinkovit način za zagotavljanje izvajanja zakonskih določb pri zavezancih, kot tudi za razumevanje specifične problematike izvajanja teh določb s strani inšpektorjev Agencije za trg vrednostnih papirjev ter inšpektorjev Urad.

Skupni nadzor pa je bil izveden tudi z Banko Slovenije v hranilnici.

Glede na obseg zavezancev za izvajanje določb ZPPDFT-1 ter številčnost in raznolikost nadzornih organov, ki nadzorujejo posamezne vrste zavezancev (Banka Slovenije, Agencija za trg vrednostnih papirjev, Agencija za zavarovalni nadzor, Finančna uprava RS, Tržni inšpektorat RS, Agencija za javni nadzor nad revidiranjem, Slovenski inštitut za revizijo, Odvetniška zbornica in Notarska zbornica) Urad v okviru obstoječih kadrovske možnosti tudi v prihodnje predvideva izvajanje inšpekcijskega nadzora na način, ki vključuje tako samostojne inšpekcijske nadzore predvsem pri zavezancih, ki primarnega nadzornika nimajo, kot tudi skupne inšpekcijske nadzore z drugimi nadzorniki za namenom poenotenja nadzorniških praks in izboljšanja izvajanja določb ZPPDFT-1 v praksi.

5.4.1.1 Urad kot prekrškovni organ – splošno

ZPPDFT-1 ima podrobno opredeljene kršitve zakona, pri čemer je tudi krog oseb, katerih ravnanja so sankcionirana, bolj natančno določen (opredeljene so kršitve registriranih overiteljev kvalificiranih digitalnih potrdil, kršitve tretjih oseb, kršitve oseb, ki opravljajo dejavnost prodaje blaga, kršitve poslovnih

subjektov, ki so obvezani ugotoviti in vpisati podatke o svojem dejanskem lastniku itd.).

Kršitve ZPPDFT-1 so strukturirane glede na težo prekrška na:

- najtežje (zagrožena globa za pravno osebo je od 12.000 do 120.000 EUR, za odgovorno osebo je od 800 do 4.000 EUR, za samostojnega podjetnika posameznika oziroma posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost pa je od 4.000 do 40.000 EUR),
- težje (zagrožena globa za pravno osebo je od 6.000 do 60.000 EUR, za odgovorno osebo je od 400 do 2.000 EUR, za samostojnega podjetnika posameznika oziroma posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost pa je od 2.000 do 20.000 EUR),
- in lažje kršitve (zagrožena globa za pravno osebo je od 3.000 do 30.000 EUR, za odgovorno osebo je od 200 do 1.000 EUR, za samostojnega podjetnika posameznika oziroma posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost pa je od 1.000 do 10.000 EUR).

Skladno z evropsko direktivo so zagrožene sankcije pri najtežjih kršitvah v določenih okoliščinah oziroma za določene kategorije zavezancev v ZPPDFT-1 opredeljene še višje. Posebej so izpostavljeni prekrški, ki so posebno hude narave, ali so povzročili izrazito višino škode oziroma protipravno pridobljene premoženjske koristi, ali so posebni zaradi storilčevega naklepa oziroma njegovega namena koristoljubnosti, ali zaradi ponavljanja ali sistematičnosti njegove storitve prekrška. Ob ugotovitvi tovrstnih okoliščin se pravno osebo lahko kaznuje z globo do 1 milijona eurov (samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost do pol milijona eurov) ali do dvakratnega zneska premoženjske koristi. Višje globe so določene tudi za odgovorne osebe.

V kolikor je v teh primerih storilec prekrška pravna oseba, ki je kreditna ali finančna institucija, je zagrožen kazen še višja, in sicer znaša do 5 milijonov eurov ali do deset odstotkov skupnega letnega prometa v predhodnem poslovnem letu, če je ta znesek višji. Dodatna sankcija predstavlja poleg izreka globe tudi trajen ali začasen umik dovoljenja za opravljanje dejavnosti, ter zoper odgovorno osebo tudi začasna prepoved izvrševanja vodstvenih nalog.

V skladu z ZPPDFT-1 Urad ni edini nadzornik nad izvajanjem določil zakona pri zavezancih, ampak so nadzorniki tudi organi, ki izvajajo t.i. primarni nadzor tudi na podlagi področne zakonodaje posameznih skupin zavezancev. Drugi nadzorni organi po ZPPDFT-1 so Banka Slovenije, Agencija za trg vrednostnih papirjev, Agencija za zavarovalni nadzor, Finančna uprava RS, Tržni inšpektorat RS, Agencija za javno revidiranje in Slovenski inštitut za revizijo, Odvetniška zbornica ter Notarska zbornica, ki v skladu s svojimi pooblastili nadzirajo poslovanje in posledično tudi ustrezno izvajanje določil ZPPDFT-1 pri posameznem segmentu zavezancev. Nadzorniki imajo pristojnost pri ugotovljenih kršitvah zakonodaje s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma odrediti ukrepe za odpravo nepravilnosti in pomanjkljivosti, pri čemer lahko izvedejo tudi prekrškovni postopek, in o vseh svojih ukrepih obvestiti Urad.

Urad kot osrednji nacionalni organ za področje preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma ima nadzorne pristojnosti nad celotnim krogom zavezancev, vendar do uveljavitve ZPPDFT-1 ni imel inšpekcijskih pooblastil, na podlagi katerih sedaj lahko izvaja nadzorne aktivnosti pri zavezancih na kraju samem. Naloge inšpekcijskega nadzora Urada opravljajo uradne osebe, to so inšpektorji za preprečevanje pranja denarja, ki samostojno opravljajo naloge nadzora po ZPPDFT-1, vodijo postopke ter izdajajo odločbe in sklepe v upravnem in prekrškovnem postopku. Pooblastila inšpektorjev izhajajo iz 146. člena ZPPDFT-1. V letu 2019 je Urad izdal 47 opozoril po Zakonu o prekrških.

5.4.1.2 Zaznane kršitve

V letu 2019 je Urad pri zavezancih iz 4. člena ZPPDFT-1 evidentiral 6 kršitev v zvezi z zamudo pri poročanju podatkov o gotovinskih transakcijah nad 15.000 EUR, ter nakazilih v tvegane države (68. člen ZPPDFT-1). V omenjenih primerih je šlo za manjše prekoračitve zakonsko določenega roka, ali pa so le te nastale zaradi tehničnih težav, kar so zavezanci samoiniciativno tudi obrazložili. Urad je glede na navedeno presodil, da gre za prekršek neznatnega pomena, postopek v omenjenih zadevah pa ne bi bil smotr. V letu 2018 je bilo zaznanih 11 kršitev.

V zvezi z izvajanjem nadzornih aktivnosti drugih pristojnih nadzornih organov, je Urad prejel naslednje podatke o izvedenih nadzorih in ugotovljenih kršitvah v letu 2019:

- Inšpektorji Tržnega inšpektorata RS so v aprilu in maju 2019 pregledali skupno 10 zavezancev na področju dela zastavljalic. V 5 primerih ni bilo ugotovljenih nepravilnosti, zato je bil postopek s sklepom ustavljen. V ostalih primerih, kjer so bile ugotovljene manjše nepravilnosti, so bila izrečena opozorila. Dejstvo je, da je teh zavezancev v Sloveniji malo in da so bili od uveljavitve predpisa tudi že večinoma pregledani. Pri tovrstnih zavezancih so bili nadzori že opravljeni v preteklih letih in so seznanjeni z obveznostmi po ZPPDFT-1, zato tudi ni ugotovljenih večjih kršitev.
- Tržni inšpektorat je v letu 2019 opravil nadzor tudi pri zavezanecu iz 20.r) točke prvega odstavka 4. člena ZPPDFT-1. Ugotovljena je bila manjša nepravilnost, zaradi česar je bilo izrečeno opozorilo.
- Agencija za trg vrednostnih papirjev je v letu 2019 Uradu poročalo o opravljenem pregledu poslovanja pri družbi za upravljanje. Pri nadzoru so bile ugotovljene kršitve določb ZPPDFT-1, zato je Agencija družbi za upravljanje izdala Odredbo o odpravi kršitev ter odredila rok in način odprave ugotovljenih nepravilnosti.
- Banka Slovenije je v letu 2019 Uradu poročala o opravljenem pregledu poslovanja pri treh bankah. V vseh treh nadzornih postopkih so bile ugotovljene nepravilnosti in izdana ustrezna priporočila glede izvajanja določb ZPPDFT-1. V dveh postopkih sta bili izdani tudi odredbi o odpravi kršitev z odreditvijo roka in načina odprave ugotovljenih nepravilnosti.
- Banka Slovenije je na področju menjalniškega poslovanja pri zavezancih iz 16. točke prvega odstavka 4. člena ZPPDFT-1 v letu 2019 poročala o ugotovljenih kršitvah pri dveh menjalnicah ter izdaji opozoril v obeh postopkih.

5.5 OBVEŠČANJE JAVNOSTI PREKO MEDIJEV

Urad obvešča javnost oziroma komunicira z mediji izključno preko Službe za odnose z javnostmi Ministrstva za finance. Slednja je v letu 2019 Uradu posredovala 36 vprašanj različnih TV postaj, dnevnikov, tednikov ter Urada Vlade za komuniciranje. Vprašanja so se nanašala na naslednja področja oziroma teme:

- izmenjava podatkov s tujimi sorodnimi organi na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma;
- število zaprosil posredovanih v tujino;
- vprašanja vezana na število zaposlenih, sistemiziranih delovnih mest, maso plač;
- število mobing prijav na delovnem mestu;
- dolžnosti notarjev in odvetnikov po ZPPDFT-1;
- vprašanja glede nudenja pomoči ali izreka sankcij zaposlenim pod vplivom alkohola ali drog;
- spremljanje plačilnega prometa;
- videoelektronska identifikacija strank;
- opomin EU glede prenosa Direktive;
- problematika odpiranja bančnih računov podjetjem s tujimi lastniki in zastopniki;
- naloge in pristojnosti Urada;
- stroški povezani s svetovalnimi pogodbami, kot pomoč pri pripravi zakonodaje;
- sklenjene pogodbe z zunanjimi izvajalci;
- vprašanja vezana na nakup letalskih kart, ter odpovedi letov;
- vprašanja vezana na službena vozila;
- objava nakazil v tvegane države;
- statistika prijav sumljivih transakcij ter tipologije pranja denarja;
- evidentiranje prihodov, odhodov in odmorov za kajenje uslužbencev Urada;
- problematika poslovanja slovenskih podjetij preko Amazona.

Poleg omenjenega je Urad v letu 2019 prejel tudi 5 vprašanj, ki so se nanašala na točno določene primere, zato je v zvezi njimi lahko posredoval le pojasnilo, da ne more razkrivati podatkov o konkretnih

zadevah, ki so označene z ustrezno stopnjo tajnosti po Zakonu o tajnih podatkih.

5.6 INFORMACIJE JAVNEGA ZNAČAJA

Skladno s 4. členom Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 51/2006-UPB2, 117/06 – ZDavP-2 in 23/14, 50/14, 19/15 – odl. US, 102/15 in 7/18; v nadaljevanju: ZDIJZ) je informacija javnega značaja vsaka informacija, ki izvira iz delovnega področja organa, nahaja pa se v obliki dokumenta, zadeve, dosjeja, registra, evidence ali drugega dokumentarnega gradiva, ki ga je organ izdelal sam, v sodelovanju z drugim organom, ali pridobil od drugih oseb.

Na podlagi 5. člena ZDIJZ so informacije javnega značaja prosto dostopne pravnim in fizičnim osebam, pri čemer ima vsak prosilec na svojo zahtevo pravico pridobiti od organa informacijo javnega značaja tako, da jo pridobi na vpogled, ali pa pridobi njen prepis, fotokopijo, ali njen elektronski zapis. Organ lahko v skladu z določbo 26. člena ZDIJZ v celoti ali delno zavrne zahtevo prosilca samo, če ugotovi, da zahtevani podatek oziroma dokument pomeni izjemo iz 5.a in 6. člena ZDIJZ, razen če je javni interes do razkritja informacije močnejši od javnega interesa ali interesa drugih oseb za omejitev dostopa do zahtevane informacije.

V skladu s 37. členom ZDIJZ in 27. členom Uredbe o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 24/16) je Urad do konca meseca januarja tekočega leta dolžan pripraviti letno poročilo o izvajanju ZDIJZ za preteklo leto.

Urad v letu 2019 ni prejel nobene zahteve za posredovanje informacij javnega značaja.

6 MEDNARODNO SODELOVANJE

Pravna podlaga za mednarodno delovanje Urada je določena s člani 105., 106 in 108 ZPPDFT-1, ki pooblaščajo Urad, da izmenjuje podatke s tujimi organi, pristojnimi za preprečevanje pranja denarja in financiranje terorizma. Poglavje omenjenega zakona, ki se nanaša na mednarodno sodelovanje tudi določa pogoje, pod katerimi lahko Urad začasno ustavi transakcijo na pobudo tujega organa oz. mu omogoča, da v okviru svojih nalog preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma pošlje pisno pobudo tujemu organu za zaustavitev transakcije v primeru utemeljenega suma pranja denarja ali financiranja terorizma.

Urad ima določene pristojnosti tudi na podlagi Konvencije Sveta Evrope št. 198 o pranju, odkrivanju, zasegu in odvzemu premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem in o financiranju terorizma, ki jo je Slovenija podpisala 28. 3. 2007, ratificirala 26.4.2010, veljati pa je pričela 1.8.2010. Urad je v konvenciji predviden kot centralni organ, preko katerega bi šla vsa zaprosila in zahtevki, ki se nanašajo pranje denarja, odkrivanje, zaseg in odvzem premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem pranja denarja in financiranjem terorizma.

V nadaljevanju prikazujemo aktivnosti Urada na področju mednarodnega sodelovanja, in sicer ločeno za področje multilaterale in bilaterale.

6.1 MULTILATERALNO SODELOVANJE

V tem delu predstavljamo aktivnosti Urada, ki so se leta 2019 (kot tudi v preteklih letih) nanašale predvsem na sodelovanje v mednarodni skupini EGMONT, medtem ko so aktivnosti Urada v okviru Sveta Evrope in Evropske unije podrobneje opisane v poglavju »Preventiva in nadzor«.

Aktivnosti v okviru mednarodne skupine EGMONT

V letu 2019 sta bila organizirana dva sestanka predstavnikov uradov, članov skupine EGMONT, in sicer na Mauricijusu (27. 1. 2019 – 31. 1. 2019) ter v Haagu (1. 7. 2019 – 5. 7. 2019), slednjega sta se udeležila tudi predstavnika Urada.

V letu 2019 so bile aktivnosti predsedstva skupine EGMONT usmerjene v sprejem novih uradov v skupino, in sicer iz Palestine, Papue Nove Gvineje, Turkmenistana in Ugande. Diskusija je tekla tudi o predvidenih prispevkih posameznih uradov za članstvo v skupini EGMONT in sicer za obdobje 2019-2020; dopolnitvah postopkov za pridruževanje novih uradov v to skupino; vzpodbujanju posameznih uradov k aktivnejšemu sodelovanju; statusu implementacije strateškega plana skupine za obdobje 2019-2021; rezultatih IT analize, ki je bila izvedena na ravni skupine EGMONT.

Kratek opis aktivnosti posameznih delovnih skupin skupine EGMONT je razviden v nadaljevanju:

Delovna skupina za politiko in postopke je v letu 2019 diskutirala o stopnji implementacije dopoljenih postopkov skupine EGMONT ter rezultatih ocenjevanj učinkovitosti ukrepov preprečevanja pranja denarja/financiranja terorizma v posameznih državah. Poleg tega je razpravljala o aktivnostih skupine ECOFEL (v okviru EGMONT) ter rezultatih vprašalnika »Biennial Census 2019«, ki ga morajo posamezni uradi izpolnjevati vsaki 2 leti.

Delovna skupina za članstvo, podporo ter skladnost presoja, ali so posamezni uradi, ki želijo postati član skupine EGMONT, izpolnili vse (pravne in operativne) pogoje za članstvo. V letu 2019 so bili tako v skupino EGMONT sprejeti uradi iz Palestine, Papue Nove Gvineje, Turkmenistana in Ugande. Skupina je diskutirala tudi o aktivnostih nepalskega urada v zvezi z izpolnjevanjem njegovih pogojev za članstvo v skupini EGMONT. Dogovorjeno je bilo, da se bo o njegovem vstopu v skupino odločalo na plenarnem zasedanju v Mehiki, julija 2020.

Delovna skupina za izmenjavo podatkov je v letu 2019 diskutirala predvsem o temah, ki se nanašajo na: čezmejne tipologije pranja denarja (»Laundromat«); trgovanje z ljudmi; standarde izmenjave

podatkov; boj proti »on-line« spolni zlorabi otrok; pranje denarja pri hujših davčnih kaznivih dejanjih; sodelovanje med carinskimi organi itd... V plan aktivnosti za obdobje 2019-2020 bosta vključena tudi projekta: sodelovanja med sorodnimi uradi za preprečevanje pranja denarja in FINTECH v zvezi s tipologijami/trendi kibernetičnih kaznivih dejanj ter o vlogi uradov pri izterjavi ilegalno pridobljenega premoženja.

Delovna skupina za tehnično pomoč in izobraževanje je planirala/izvajala svoje aktivnosti v zvezi z organizacijo usposabljanj s področja virtualnega premoženja; sodelovanjem uradov s carinskimi organi; izkušnjami uradov pri preiskovanju premoženja, pridobljenega s korupcijo; financiranjem terorizma itd...

6.2 BILATERALNO SODELOVANJE

V skladu z dosedanjjo prakso so bili za bilateralno sodelovanje v letu 2019 ravno tako značilni številni stiki med Uradom ter sorodnimi uradi iz drugih držav z namenom izmenjave podatkov v konkretnih zadevah, kot sledi v nadaljevanju.

6.1 Mednarodno sodelovanje na podlagi določil Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma

Leta 2019 je Urad na podlagi 105. člena ZPPDFT-1 poslal 239 *zaposil* v 189 zadevah v 52 držav (v letu 2018 144 *zaposil* v 103 zadevah v 40 držav), poleg tega pa na podlagi 108. člena ZPPDFT-1 še 141 *spontanih informacij* v 32 držav (v letu 2018 186 *spontanih informacij* v 19 držav). V primerjavi z letom 2018 lahko torej opazimo kar 66% višje število poslanih *zaposil* Urada, obenem pa 24% nižje število *spontanih informacij* Urada.

Na osnovi 106. člena ZPPDFT-1 je Urad v letu 2019 prejel 176 *zaposil* v 142 zadevah iz 59 držav (v letu 2018 159 *zaposil* v 139 zadevah iz 46 držav) ter 52 *spontanih informacij* iz 18 držav (v letu 2018 50 *spontanih informacij* iz 16 držav).

V primerjavi z letom 2018 lahko torej opazimo 11% višje število prejetih *zaposil* tujih uradov, medtem ko se je število prejetih *spontanih informacij* povišalo za 1%.

Tabela 13: Število *zaposil*/spontanih informacij, ki jih je UPPD leta 2019 na podlagi določil ZPPDFT-1 *poslal* /prejel po posameznih državah

Zap. št.	Država/Organ	Skupno število POSLANIH <i>zaposil</i> /spontanih informacij v to državo	Število zadev	Skupno število PREJETIH <i>zaposil</i> /spontanih informacij iz te države	Število zadev
1	AVSTRIJA	16	16	15	15
2	ARGENTINA	-	-	4	3
3	BELGIJA	5	5	8	6
4	BOSNA IN HERCEGOVINA	8	8	9	9
5	BOLGARIJA	5	5	2	2
6	BRITANSKI DEVIŠKI OTOKI	1	1	-	-
7	CIPER	1	1	-	-
8	ČEŠKA	6	5	-	-
9	ČRNA GORA	1	1	-	-
10	DANSKA	4	4	-	-
11	DOMINIKANSKA REPUBLIKA	1	-	-	-
12	EGIPT	1	1	-	-
13	ESTONIJA	1	1	2	2
14	EUROPOL	-	-	10	7
15	FILIPINI	1	1	-	-
16	FINSKA	2	2	2	2
17	FRANCIJA	3	3	4	4

POROČILO UPPD ZA LETO 2019

18	GIBRALTAR	-	-	2	2
19	GRČIJA	-	-	4	2
20	HONG KONG	2	2	-	-
21	HRVAŠKA	32	25	24	20
22	INDIJA	1	1	-	-
23	IRSKA	1	1	-	-
24	ITALIJA	70	60	20	18
25	IZRAEL	-	-	2	2
26	JAPONSKA	-	-	1	1
27	JUŽNA AFRIKA	-	-	1	1
28	KANADA	1	1	-	-
29	KAZAHSTAN	1	1	-	-
30	KITAJSKA	2	2	-	-
31	KOSOVO	-	-	1	1
32	KUVAJT	1	1	-	-
33	LATVIJA	4	4	4	3
34	LIBANON	1	1	-	-
35	LIECHTENSTEIN	-	-	1	1
36	LITVA	-	-	2	2
37	LUKSEMBURG	3	3	6	6
38	MADŽARSKA	16	15	7	7
39	MALDIVI	1	1	-	-
40	MALTA	2	2	10	8
41	MARSALOV OTOKI	1	1	-	-
42	MEHIKA	1	1	-	-
43	MOLDAVIJA	-	-	1	1
44	MONAKO	1	1	-	-
45	NEMČIJA	18	14	14	13
46	NIGERIJA	2	2	-	-
47	NIZOZEMSKA	10	7	2	2
48	NORVEŠKA	1	1	-	-
49	NOVA ZELANDIJA	-	-	1	1
50	POLJSKA	10	9	2	2
51	PORTUGALSKA	6	6	1	1
52	ROMUNIJA	3	3	2	2
53	RUSIJA	12	12	4	4
54	SAUDOVA ARABIJA	1	1	2	2
55	SENEGAL	-	-	1	1
56	SEVERNA MAKEDONIJA	6	6	2	2
57	SINGAPUR	1	1	-	-
58	SIRIJA	-	-	1	1
59	SLONOKOŠČEN AOBALA	-	-	1	1
60	SLOVAŠKA	15	14	17	17
61	SRBIJA	15	13	12	10
62	ŠPANIJA	11	9	2	2
63	ŠVEDSKA	1	1	-	-
64	ŠVICA	11	11	2	2
65	TAJVAN	-	-	1	1
66	TUNIZIJA	-	-	1	1
67	TURČIJA	11	11	1	1
68	UGANDA	1	1	-	-
69	UKRAJINA	10	10	2	2
70	VELIKA BRITANIJA	29	29	8	8
71	VIETNAM	1	1	-	-
72	ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE	3	3	5	3
73	ZDRUŽENI ARABSKI EMIRATI	5	5	1	1

Kot je razvidno iz zgornje tabele, smo v letu 2019 največ podatkov izmenjali s pristojnimi uradi Italije, Hrvaške, Avstrije, Madžarske, Velike Britanije, Srbije in Slovaške..

6.1.1.1 Sklenjena pisma o izmenjavi podatkov

Obstoječe sodelovanje s tujimi uradi se lahko še dodatno nadgradi z izmenjavo oziroma podpisom formalno neobvezujočih pisnih dogovorov (tako imenovanih "pisem o izmenjavi podatkov" – Memorandum of Understanding (MOU)).

V letu 2019 Urad ni podpisal nobenega tovrstnega pisma, vendar je usklajeval njegovo vsebino s sorodnimi uradi iz Maldivov, Turkmenistana in Gvatemale, zaradi česar se pričakuje, da bodo pisma z njimi podpisana v letu 2020.

Urad je od začetka svojega delovanja v letu 1995 pa do konca leta 2019 podpisal že 48 pisem o izmenjavi podatkov.

6.1.2 Mednarodno sodelovanje na podlagi Konvencije Sveta Evrope št. 198

V okviru Sveta Evrope sprejeta Konvencija o pranju, odkrivanju, zasegu in zaplombi premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, in o financiranju terorizma (v nadaljevanju Konvencija SE 198), ki jo je Slovenija ratificirala leta 2010, je namenjena boju proti pranju denarja in financiranju terorizma. Vsebuje temeljno načelo, da morajo države podpisnice sprejeti take ukrepe, da se lahko odkrije, sledi, prepozna, zamrzne, zaseže in odvzame predmete, premoženjsko korist ali premoženje nezakonitega izvora, ki se uporablja ali je v celoti ali delno in na kakršen koli način namenjeno za financiranje terorizma, ali premoženjsko korist iz tega kaznivega dejanja, in da v ta namen zagotovi sodelovanje v najširšem možnem obsegu. Eden njenih temeljnih elementov je tudi, da podpira neposredno komuniciranje med državami pogodbenicami in njihovimi strokovnimi organi, ter predpisuje dolžnost obveščanja med sodelujočimi organi držav pogodbenic. V Sloveniji je osrednji organ, ki je odgovoren za pošiljanje zaprosil v okviru IV. poglavja (mednarodno sodelovanje) in odgovore nanje, za izvršitev zaprosil ali za njihovo pošiljanje organom, pristojnim za njihovo izvršitev, Urad za preprečevanje pranje denarja.

Na podlagi Konvencije SE 198 je Urad v letu 2019 s strani slovenskih sodišč prejel 5 zaprosil, ki so se nanašala na izvršitev njihovih odločb prvenstveno glede odvzema premoženjske koristi. Vsa zaprosila so bila posredovana pristojnim tujim organom v nadaljnjo obravnavo. S strani tujega organa je bilo prejeto eno zaprosilo, ki je bilo posredovano slovenskim organom.

V času od 22.-23.10.2019 je v Strasbourgu potekala 11. konferenca držav pogodbenic Konvencije SE 198, ki sta se je udeležili uslužbenki Urada kot članici slovenske delegacije. V okviru konference je bil opravljen pregled aktualnega stanja držav podpisnic oz. pogodbenic konvencije, ki sta jo v zadnjem letu ratificirali Kneževina Monako ter Kneževina Lihtenštajn. Obravnavano in sprejeto je bilo tematsko poročilo o spremljanju izvajanja tretjega odstavka 9. člena in 14. člena, ter poročilo o napredku glede spremljanja izvajanja 11. člena ter drugega in tretjega odstavka 25. člena konvencije horizontalno v vseh državah pogodbenicah. Posebna tema je bila obravnava virtualnih sredstev ter z njimi povezani izzivi pri preiskovanju kaznivih dejanja ter obstoječe dobre prakse.

6.1.3 Ostale oblike mednarodnega sodelovanja

Urad je v času od 25. 5. – 27. 5.2019 organiziral regionalno konferenco, katere so se udeležili predstavniki sorodnih uradov Avstrije, Češke, Slovaške, Poljske, Madžarske in Slovenije. Diskusija je tekla predvsem o: novih metodah identifikacije strank; mednarodnemu sodelovanju posameznih uradov ter sodelovanju pristojnih organov znotraj držav; novih trendih in tipologijah PD/FT; virtualnih valutah... Organizator regionalne konference v letu 2020 bo predvidoma slovaški urad.

Predstavnika urada sta se v času od 2. 10. – 4. 10. 2019 na Ohridu (Severna Makedonija) udeležila Regionalne konference predstojnikov uradov Hrvaške, Srbije, Črne gore, Bosne in Hercegovine, Kosova, Albanije, Bolgarije, Grčije ter Slovenije. V predstavitev, ki so jih moderirali predstavniki urada Severne Makedonije, je bil poudarek na predstavitvi trenutnega stanja na področju preprečevanja PD/FT posameznih držav, novih tipologijah in trendih ter nadaljnji krepitvi sodelovanja med uradi prisotnih držav. Predstavniki Sveta Evrope so pripravili predstavitve o novih trendih izvrševanja kaznivih dejanj z uporabo virtualnih valut, usmeritvah organizacije FATF in bodočih izzivih. Konferenco v letu 2020 bo organiziral srbski urad za preprečevanje PD/FT.

6.1.4 Bilateralno sodelovanje Urada RS za preprečevanje pranja denarja

Projekt Bilateralne tehnične pomoči Makedoniji

Urad je že od leta 2013 vključen v projekt Bilateralne tehnične pomoči Severni Makedoniji, ki poteka na podlagi sklenjenega sporazuma med vladama obeh držav. Sodelovanje na podlagi tega projekta se je nadaljevalo tudi v letih 2014, 2015, 2016, 2017, 2018 ter tudi 2019. V obdobju od 20. 3. – 22. 3. 2019 ter 10. 9. – 12. 9. 2019 sta bila izvedena delovna obiska predstavnikov Urada v makedonskem Uradu za preprečevanje pranja denarja. V letu 2019 je bila posebna pozornost namenjena implementaciji določb Pete direktive s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma v nacionalno zakonodajo; izmenjavi izkušenj v zvezi z novimi trendi, tipologijami pranja denarja in financiranja terorizma ter sodelovanjem uradov z organi odkrivanja in pregona; področju regulative ter nadzora virtualnih valut ter z njimi povezanimi tveganji za PD/FT; področju registracije nerezidentov predvsem v zvezi z davčnimi števkami za fizične ter pravne osebe; izmenjavi izkušenj na področju strateških analiz; predstavitvi slovenskih izkušenj iz Petega kroga ocenjevanja odbora MONEYVAL itd...

Dosedanje sodelovanje se je izkazalo za izjemno koristno, zaradi česar pričakujemo, da se bo omenjeni projekt nadaljeval tudi v letu 2019. Urad je v decembru 2019 namreč prejel od sorodnega urada Severne Makedonije pobudo za nadaljevanje projekta tudi v letu 2019, ki je bila nemudoma posredovana Ministrstvu za zunanje zadeve Republike Slovenije.

Twinning projekt »Podpora v boju proti pranju denarja – IPA BIH (Bosna in Hercegovina)

V omenjenem projektu nudenja pomoči BIH (ki se je začel februarja 2017) sodelujejo predstavniki pristojnih inštitucij/organov Avstrije ter Slovenije. V Sloveniji je nosilec projekta Policija, Urad pa je podizvajalec. Projekt ima deset komponent, ki zajemajo različna področja (pravno podlago preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma; boj proti organiziranemu kriminalu; vzpostavljanje Registra bančnih računov fizičnih oseb v BIH; zaseg in zablembo; mednarodno sodelovanje; preventivo in nadzor; informacijsko podporo; projekt Nacionalne ocene tveganja itd...). Predstavniki Urada je v tem projektu srednjeročni strokovnjak, medtem ko sta predstavniki Urada vodji dveh komponent. V letu 2019 je bila organizirana vrsta izobraževanj in seminarjev za predstavnike pristojnih inštitucij BIH, na katerih so aktivno sodelovali tudi predstavniki Urada. Od začetka projekta je bilo tako izvedenih več kot 200 aktivnosti z več tisoč udeleženci pristojnih inštitucij BIH. Zaključna konferenca je predvidena v februarju 2020.

7 DELO NA PODROČJU LOGISTIKE IN INFORMATIKE

7.1 ORGANIZACIJSKO - KADROVSKE ZADEVE

7.1.1 Gibanje in struktura kadrov

V Uradu je bilo na dan 31.12.2019 skupaj z direktorjem zaposlenih 24 uslužbencev, kar je en uslužbenec več kot na dan 31.12.2018. Povečanje je posledica zaposlitve novega sodelavca v Sektorju za preventivo in nadzor. Na podlagi Akta o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v Uradu RS za preprečevanje pranja denarja je v Uradu sistemiziranih 30 delovnih mest, kar pomeni, da je bila konec leta 2019 zasedenost delovnih mest 80 %.

Izobrazbena struktura uslužbencev Urada na dan 31. 12. 2019 je razvidna iz spodnje tabele.

Tabela 14: Število zaposlenih po izobrazbi v obdobju 1995 - 2019

Datum	Število zaposlenih	Stopnja izobrazbe			
		Magisterij	Univerzitetna/ Visoka	Višja	Srednja
01.01.1995	5		4		1
01.04.1995	7		5		2
01.09.1995	8		6		2
01.06.1996	10		8		2
31.12.1997	12	1	9		2
31.12.1998	12	1	9		2
31.12.1999	14	1	10		3
31.12.2000	14	2	9		3
31.12.2001	15	2	10		3
31.12.2002	15	2	10	1	2
31.12.2003	15		12	1	2
31.12.2004	17	1	13	1	2
31.12.2005	17	2	13		2
31.12.2006	16	1	13		2
31.12.2007	17	1	14		2
31.12.2008	18	1	15		2
31.12.2009	18	2	14		2
31.12.2010	18	2	14		2
31.12.2011	16	1	13		2
31.12.2012	16	1	13		2
31.12.2013	16	1	13		2
31.12.2014	19	1	16		2
31.12.2015	16	1	15		
31.12.2016	19	1	18		
31.12.2017	23	1	22		
31.12.2018	23	1	22		
31.12.2019	24	4	21		

Kot je razvidno iz gornje tabele, so bili na dan 31. 12. 2019 v Uradu zaposleni štirje delavci z znanstvenim magisterijem (16,7 % delež) in 20 delavcev z univerzitetno oziroma visoko strokovno izobrazbo pravne, ekonomske, upravne in elektrotehniške smeri (83,3 % delež).

7.2 FINANČNO MATERIALNO POSLOVANJE

Višina proračunskih sredstev načrtovanih v finančnem načrtu Urada je za leto 2019 znašala 1.194.307 EUR. Na predlog Urada se je struktura planiranih sredstev znotraj posameznih postavk do konca leta

nekoliko spremenila, saj so bile med letom opravljene manjše prerazporeditve sredstev. Od načrtovanih sredstev je bilo za plače in druge izdatke zaposlenih, za blago in storitve, za plačilo članarine organizacije EGMONT, manjše investicije in investicijsko vzdrževanje in za slovensko udeležbo v projektu nadgradnje informacijskega sistema Urada porabljenih skupno 1.137.901 EUR oziroma 95,27% vseh načrtovanih sredstev.

7.3 INFORMATIKA

Tudi v letu 2019 je Služba za informatiko Urada izvajala aktivnosti, ki se v večji meri nanašajo na upravljanje evidenčnega sistema Urada ter administriranje notranjega omrežja Urada. Te aktivnosti so bile operativne, izobraževalne in administrativne narave. Med temi velja izpostaviti sodelovanje pri izvajanju sporazuma (SLA) z Direktoratom za Informatiko pri Ministrstvu za javno upravo, kjer smo pripravili podlago za migracijo zunanjega omrežja na centralno infrastrukturo (DRO), nadaljevanje izvajanja JN po projektu ePPD, financiranem iz EU sredstev.

Operativne aktivnosti pa so bile:

- vzpostavitev novega načina hranjenja varnostnih kopij;
- periodično preverjanje ustreznosti shranjevanja podatkov;
- skozi vse leto trajajoče aktivnosti upravljanja podatkovnih zbirk z namenom boljše organizacije podatkov v zbirkah gotovinskih transakcij in podatkov o transakcijah v tvegane države;
- vzdrževanje strojne in programske opreme ter administracijo notranjega omrežja Urada.

V letu 2019 je Služba za informatiko Urada začela, nadaljevala oz. zaključila naslednje aktivnosti oziroma projekte:

7.3.1 Zaključek projekta ePPD (EU sredstva)

Služba za informatiko je v letu 2019 zaključila projekt ePPD, financiran iz EU sredstev. Po projektu ePPD so bila zaključena naslednja javna naročila (JN):

- JN nadgradnja obstoječega IT sistema in izvedbi nove aplikativne rešitve ePPD;
- JN digitalizacija arhivskega gradiva in priprava notranjih pravil za delo z dokumentarnim gradivom;
- Implementacija informacijskega sistema za inšpekcijski nadzor – INSPIS.

7.3.2 Izvajanje sporazuma (SLA) z Ministrstvom za javno upravo in priprava na migracijo uporabnikov v Državni računalniški oblak (DRO)

V okviru SLA z Direktoratom za informatiko pri Ministrstvu za javno upravo (MJU) so bile Uradu zagotovljene licence sistema za vodenje dokumentarnega gradiva Krpan. Le-tega smo implementirali v IS Urada ter ga integrirali z aplikacijama ePPD in INSPIS. Enotni kontaktni center (EKC) je uradu nudil podpora pri nameščanju in konfiguraciji delovnih postaj na zunanjem delu omrežja IS Urada. Zagotovljena in nameščena je bila dodatna klimatska naprava v sistemski sobi.

7.3.3 Vzdrževanje podatkovne baze in evidenčnega sistema Urada

Skozi vse leto so potekale aktivnosti administriranja podatkovne baze in boljše organizacije podatkov zaradi stalno se spreminjajočega obsega sporočanja s strani zavezancev po ZPPDF. Aktivnosti so bile kot običajno najbolj intenzivne v prvih mesecih leta, ko je potrebno sporočene podatke urediti zaradi izdelave statistike za letno poročilo. Hkrati z aktivnostmi, ki potekajo na podatkovni bazi se izvajajo aktivnosti vzdrževanje sporočilnega sistema za sporočanje podatkov, ki poteka preko preko komunikacijskega vmesnika. Aktivnosti obsegajo zamenjavo pretečenih certifikatov, preverjanje pravilnosti sporočenih sporočil ter odpravljanje občasnih napak pri sporočanju ter pomoč uporabnikom, nadzorovanje sporočilnega sistema, ki se nahaja na centralni infrastrukturi državnih organov.

7.3.4 Zbiranje, hranjenje in objava podatkov o transakcijah, ki jih sporočajo zavezanci na podlagi

drugega odstavka 68. člena ZPPDFT-1

V preteklosti smo se z zavezanci dogovorili, na kakšen način bodo sporočali podatke o transakcijah Uradu. V Službi za informatiko smo sodelovali pri pripravi podatkovne strukture in določitve načina pošiljanja, ki smo ga uskladili z zavezanci. Za namen hranjenja podatkov smo na podlagi dogovorjene podatkovne strukture kreirali podatkovno zbirko. V letu 2019 smo še dopolnili programske procedure za analizo podatkov v podatkovni zbirki. Prejem, shranjevanje in pregled prejetih podatkov ter zakonsko obvezna objava na spletni strani Urada je stalna naloga Službe za informatiko. Urad prejema tudi podatke o prenosih gotovine čez državno mejo od FURS-a.

7.3.5 Priprava statističnih podatkov in analiza gotovinskih transakcij za letno poročilo

Zaradi priprave letnega poročila Urada Vladi Republike Slovenije je bilo potrebno pripraviti podrobno statistično analizo sporočenih transakcij Urada s strani zavezancev v letu poprej. Skozi celo leto se izvaja sintaktično preverjanje pravih zapisov podatkov v podatkovno zbirko

7.3.6 Administriranje in vzdrževanje notranjih strežnikov Urada

Na notranjem omrežju Urada se izvaja redno spremljanje log datotek in opravljanje servisnih del zaradi programskih napak in strojnih okvar, če/ko se le-te pojavijo. Takšen pregled se je vršil tedensko, po potrebi tudi pogosteje.

7.3.7 Arhiviranje prejetih zaupnih podatkov

Služba za informatiko skrbi za izdelavo varnostnih kopij celotnega informacijskega sistema. Arhiviranje poteka v precejšnji meri avtomatizirano, tako da se ob zapustitvi seje izvede pripravljena skripta, ki poskrbi da se vsakodnevni arhiv zapiše na zunanji podatkovni nosilec. Periodično se arhiv prenese na trajnejše podatkovne nosilce.

Arhivirajo se tudi podatki prejeti preko sporočilnega sistema ESW in Fiu.net. Služba za informatiko skrbi za redno posodabljanje kriptiranih ključev na kriptografski napravi Fiu.net omrežja v sodelovanju administratorjem omrežja Fiu.net Bureau Haag-a. Podatki o sporočenih gotovinskih transakcijah

7.3.7.1 Podatki o sporočenih gotovinskih transakcijah

Ločeno poteka arhiviranje podatkovnih na ravni podatkovnih zbirk aplikativnih rešitev (ePPD, INSPIS, Krpan ISUPPD) ter podatkov o sporočenih o gotovinskih transakcijah in nakazilih (podatkovne zbirke) prejetih s strani zavezancev. Takšen način je nujen zaradi tega, ker je zakonska obveza Urada, da se podatki hranijo v nespremenjeni obliki, kot so bili sporočeni s strani posameznih zavezancev. Tudi podatke, ki jih Urad prejme od FURS, je potrebno arhivirati.

7.3.8 Vključevanje novih sodelavcev v delovni proces Urada

V letu 2019 smo v Službi za informatiko sodelovali pri tehnično informacijski vključitvi novih sodelavcev v delovni proces. Sodelavcem smo priskrbeli ter konfigurirali vso potrebno informacijsko komunikacijsko opremo in jih seznanili z varnostno politiko Urada.

7.3.9 Aktivnosti izobraževanja uporabnikov

Sodelovanje pri pripravi navodil in postopkov dela ter izvedbi izobraževanja uporabnikov evidenčnega sistema Urada.

8 POVZETEK

Poročilo o delu Urada za leto 2019 je štiriindvajseto poročilo Vladi Republike Slovenije, nanaša pa se na obdobje od dne 1.1.2019 do dne 31.12.2019. V poročilu so predstavljeni podatki iz vseh temeljnih področij delovanja Urada (delo na področju sumljivih transakcij, preventive in nadzora ter mednarodnega sodelovanja), podatki o poslovanju Urada na finančnem in kadrovskem področju ter na področju informatike, kot tudi nekateri statistični podatki o delovanju ostalih državnih organov, ki so prejemniki izdelkov Urada, oziroma Urad z njimi sodeluje pri izvajanju predpisov s področja preprečevanja in odkrivanja pranja denarja.

8.1 GOTOVINSKE TRANSAKCIJE, NAKAZILA POVEZANA S TVEGANIMI DRŽAVAMI IN PRENOSI GOTOVINE ČEZ MEJO SKUPNOSTI

V letu 2018 je Urad prejel podatke o 42.879 gotovinskih transakcijah nad 15.000 EUR. Primerjava podatkov o sporočenih gotovinskih transakcijah za zadnja leta kaže na trend umirjanja (pred tem smo v obdobju od 2008 do 2015 zaznali trend strmega upadanja) skupnega števila sporočenih transakcij, hkrati pa se znižuje tudi povprečen znesek na sporočeno gotovinsko transakcijo. Struktura sporočenih gotovinskih transakcij glede na sektor pošiljatelja ostaja enak. Največ sporočenih gotovinskih transakcij je Urad, tako kot že vsa leta poprej, prejel iz bančnega sektorja, pri tem pa se je zaznani upad sporočenih transakcij iz sektorja igralnic ustavil. Urad od 1.9.2016 dalje prejema podatke o gotovinskih transakcijah, kot tudi vseh drugih transakcijah, od vseh zavezancev po kripto-zaščiteni elektronski pošti.

V zvezi s transakcijami, ki so jih ki so jih družbe iz bančnih računov odprtih v Republiki Sloveniji izvršile družbam s sedežem v tvegani državi ali na bančne račune odprte v tvegani državi so nam v letu 2019 organizacije sporočile podatke o 18.103 transakcijah (leta 2018 16.619) v skupnem znesku 1.654.382.699 EUR (preračunano po tečaju na dan 31.12.2019). Večji del teh nakazil oziroma 15.022 transakcij so izvršile slovenske družbe, medtem ko so 2.439 transakcije izvršile tuje družbe z računom odprtim pri slovenski banki.

V letu 2019 je bilo na slovenskem delu meje Skupnosti skupno prijavljeno 113 prenosov gotovine čez mejo in sicer 58 vnosov in 55 iznosov gotovine. Večji del vnosov gotovine ali 60 % se nanaša na vnos gotovine z namenom nakupa vozila ali nepremičnine, medtem ko se 67 % vseh iznosov nanaša na gotovino za potrebe ladij.

8.2 SUMLJIVE TRANSAKCIJE

Na področju sumljivih transakcij smo v Uradu leta 2019 prejeli skupno 1.069 prijav, in sicer: 1.030 prijav sumljivih transakcij ali sumljivih aktivnosti, ki so se nanašale na razloge za sum pranja denarja, 31 prijav, ki so se nanašale na razloge za sum financiranja terorizma, medtem ko smo 8 prijav prejeli od tožilstva, ki je po predhodnem strinjanju Urada odredilo finančno preiskavo v skladu z ZOPNI. V zvezi z vsemi temi prijavami smo odprli zadeve in pričeli z zbiranjem podatkov. Skupno smo v Uradu v obdobju 1995 - 2019 odprli že 7.268 zadev. Med prijavitelji so tudi leta 2019 prevladovala banke (763 prijav oziroma 71 % delež vseh prijav). V letu 2019 se je število prijav ponovno precej zvišalo, in sicer za 35 %, medtem ko je struktura prijaviteljev ostala enaka.

Urad je leta 2019 zaključil z obravnavo v 781 zadevah, kar je 39 % več kot v letu 2018. Od vseh teh zaključenih zadev smo v 351 primerih policiji/državnemu tožilstvu posredovali obvestilo o sumljivih transakcijah zaradi suma pranja denarja ali financiranja terorizma, v nadaljnjih 243 zadevah smo pristojnim organom posredovali informacije zaradi ugotovljenega suma storitve nekaterih drugih kaznivih dejanj, medtem ko v 187 zadevah z analizo nismo potrdili v začetku izkazanih razlogov za sum pranja denarja. Med predhodnimi kaznivimi dejanji, iz katerih najverjetneje izvira umazan denar, je bilo v letu 2019 največ kaznivih dejanj goljufije, ki so jim sledila kazniva dejanja neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog, zlorabe prostitucije, zlorabe položaja ali zaupanja pri opravljanju gospodarske dejavnosti in davčne zatajitve. V letu 2019 je delež obvestil, pri katerih smo ocenili, da gre

za predhodna kazniva dejanja storjena v tujini, znašal 32 %, kar pa je precej manj kot v letih 2017 in 2018, ko se je ta delež gibal okoli 45 %.

Urad je v zadevah, v katerih je obravnaval sume storitve kaznivega dejanja pranja denarja, v letu 2019 odredil začasno zaustavitev transakcije za tri delovne dni v 4 zadevah, ko je v breme 7 bančnih računov dveh domačih fizičnih oseb in petih domačih pravnih oseb zaustavil izvršitev transakcij v skupni višini 282.619 EUR in 85.473 USD.

V nekaterih zadevah, kjer je Urad izdal odredbo o začasni zaustavitvi transakcij, so tudi sodišča izdala odredbe o začasnem zavarovanju sredstev. Konec leta 2019 je bil znesek začasno zavarovanega premoženja 33.546.754 EUR.

Med zaznanimi tehnikami pranja denarja prednjačijo prenosi sredstev med računi in državami, medtem ko delež zadev v katerih opazamo dvige gotovine vztrajno pada, hkrati pa je zaznana tudi nova tehnika uporabe virtualnih valut ter dvigov gotovine na bančnih avtomatih.

8.3 FAZE POSTOPKOV V ZVEZI S PODANIMI KAZENSKIMI OVADBAMI ZA PRANJE DENARJA

Iz statističnih podatkov, ki jih Urad prejema od policije, državnih tožilcev in sodišč, je razvidno, da je bilo leta 2019 s strani Policije podanih 44 novih kazenskih ovadb zaradi utemeljenega suma storitve kaznivega dejanja pranja denarja, medtem ko so tožilstva v letu 2019 sama, brez kazenske ovadbe Policije, začela 10 predkazenskih ali kazenskih postopkov. Od leta 1995 dalje so se skupno pričeli postopki v 636 kazenskih zadevah povezanih s kaznivim dejanjem pranja denarja.

V zvezi z vsemi temi zadevami je postopek že končan v 342 zadevah (91 zadev se je končalo s pravnomočno obsodilno sodbo, v 28 zadevah so bile izrečene oprostilne sodbe, v 103 zadevah se tožilec ni odločil za pregon, v 69 zadevah je tožilec odstopil od pregona ali je postopek zaustavilo sodišče, 6 zadev so sodišča odstopila v reševanje v tujino, medtem ko je v 12 primerih prišlo do združitve postopkov in v 5 do prekvalifikacije kaznivega dejanja). V predkazenskem ali kazenskem postopku je še 321 zadev, in sicer se tožilstvo v 138 zadevah še odloča o pregonu, v 1 zadevi je tožilstvo pregon odložilo, medtem ko se 183 zadev nahaja v različnih fazah obravnave (zahteva za preiskavo, preiskava, obtožnica). Ugotavljamo, da se je število zavrženih kazenskih ovadb s strani tožilstva malenkost povečalo, vendar je število zavrženih ovadb v skladu z številom zavrženj v prejšnjih letih, saj so tožilstva v zadnjih štirih letih povprečno letno zavrgla 10 kazenskih ovadb. V letu 2019 so se tožilstva v 22 zadevah odločila za kazenski pregon in se nahajajo v fazah zahteve za preiskavo, preiskave ali obtožnice. Na Uradu ugotavljamo, da se je trend povečevanja števila predkazenskih in kazenskih postopkov v zvezi s sumi storitve kaznivega dejanja pranja denarja nadaljeval tudi v letu 2019.

Sodišča so do konca leta 2019 v 91 zadevah izrekla 96 pravnomočno obsodilnih sodb zoper 110 domačih fizičnih oseb, 14 tujih fizičnih oseb ter 5 domačih pravnih oseb. V teh 96 pravnomočnih sodbah so sodišča izrekla 123 zapornih kazni od tega 72 pogojnih. Povprečna kazen zopora znaša 18 mesecev, pri čemer je najmanjša izrečena kazen zopora 6 mesecev in najvišja 5 let. V 20 sodbah so sodišča izrekla odvzem premoženja v skupni vrednosti 3.554.102 EUR, v 38 sodbah odredila vračilo sredstev, ki so bila pridobljena s kaznivim dejanjem v višini 29.570.913 EUR ter izrekla 81 stranskih denarnih kazni v skupni višini 1.341.919 EUR.

V zvezi s sodelovanjem Urada pri odkrivanju kaznivih dejanj pranja denarja v obdobju 2010 – 2019 ugotavljamo, da je 53 % od skupno 526 predkazenskih in kazenskih postopkov s področja pranja denarja temeljilo na obvestilih Urada. Med temi zadevami se je kar 32 % zadev s področja pranja denarja začelo na samo podlagi podatkov, ki so jih Uradu v obliki prijav sumljivih transakcij posredovali zavezanci iz 4. člena ZPPDFT-1, medtem ko je Urad v 16 % primerih pričel z analizo na podlagi pobud državnih organov. Policija ali tožilstva so v 45 % zadev preganjala kaznivo dejanje pranja denarja povsem samostojno. Navedena struktura jasno kaže na to, da sporočene sumljive transakcije zavezancev odločilno prispevajo k številu obravnavanih zadev policije in tožilstva. Navedeno dokazuje, da je sistem boja proti pranju denarja preko zaznavanja sumljivih transakcij v finančnem in nefinančnem sektorju učinkovit.

8.4 PREVENTIVA IN NADZOR

V letu 2019 je Urad podal 226 pisnih mnenj oziroma stališč v zvezi z razlago izvajanja posameznih določil ZPPDFT-1. Pri tem velja poudariti, da v teh primerih ni šlo za avtentično razlago zakona, saj le-to lahko poda samo zakonodajalec. Na splošno je prepoznano, da so postavljena vprašanja oziroma zaprosila za pomoč pri izvajanju zakonskih določb čedalje bolj zahtevna in kompleksna, kar na eni strani zahteva vključevanje več resursov v okviru Urada in usklajevanje z drugimi nadzornimi organi, na drugi strani pa predstavlja kazalnik kakovostnega razvoja, vsaj v nekaterih kategorijah zavezancev, pri izvajanju ukrepov za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma v okviru svojih poslovnih procesov.

Delo Urada je bilo tudi v letu 2019 v veliki meri vezano na delovanje Posebnega odbora pri Svetu Evrope MONEYVAL. V letu 2019 sta bili v Strasbourgu sklicani dve zasedanji odbora MONEYVAL, katerih so se poleg predstavnikov Urada udeležili tudi predstavniki ostalih institucij.

Predstavniki Urada so v letu 2019 izvedli skupno 20 ur predavanj na različnih seminarjih v Sloveniji. Seminarji oziroma sodelovanje pri različnih oblikah izobraževanj so bili namenjeni predvsem zavezanecem iz 4. člena ZPPDFT-1 in drugim državnim organom.

Skladno s sprejetimi strateškimi usmeritvami in prioritetami inšpekcijskega nadzora za leto 2019 je Urad načrtoval samostojne inšpekcijske nadzore predvsem pri tistih zavezancih, ki svojega primarnega nadzornika nimajo. V letu 2019 je bilo tako izvedenih 63 inšpekcijskih nadzorov ter izdanih 56 ureditvenih odločb, pri čemer je zaznano pomanjkljivo poznavanje obveznosti predvsem pri zavezancih, ki do uveljavitve ZPPDFT-1 niso imeli pristojnega nadzornega organa. V okviru nadzora nad izvajanjem določb 44. člena ZPPDFT-1 pa je Urad izdal 47 opozoril po Zakonu o prekrških v zvezi z vpisom podatkov poslovnih subjektov v Register dejanskih lastnikov. Na podlagi ugotovljenega se bodo tudi v prihodnje izvajale aktivnosti tako v smislu usposabljanja in strokovne pomoči, kot tudi nadzora. V okviru sodelovanja z drugimi nadzornimi organi je Urad izvedel skupne nadzore s Finančno upravo RS pri igralnicah in igralnih salonih ter z Agencijo za trg vrednostnih papirjev pri borzno-posredniški družbi in banki v delu, ki se nanaša na storitve in dejavnost investicijskega bančništva. Tudi v teh primerih se je takšno sodelovanje izkazalo za dobro in se bo nadaljevalo z namenom poenotenja nadzorniških praks in izboljšanja izvajanja določb ZPPDFT-1 v praksi.

Izpostaviti velja tudi veliko število novinarskih vprašanj, na katera je Urad odgovoril preko Službe za odnose z javnostmi Ministrstva za finance. V letu 2019 Urad ni prejel nobene zahteve za posredovanje informacij javnega značaja.

8.5 MEDNARODNO SODELOVANJE

Pravna podlaga za mednarodno delovanje Urada je določena s členi 105., 106. in 108. ZPPDFT-1, ki pooblaščajo Urad, da izmenjuje podatke s tujimi organi, pristojnimi za preprečevanje pranja denarja in financiranje terorizma..

Urad ima določene pristojnosti tudi na podlagi Konvencije Sveta Evrope št. 198 o pranju, odkrivanju, zasegu in odvzemu premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem in o financiranju terorizma, ki jo je Slovenija podpisala 28. 3. 2007, ratificirala 26.4.2010, veljati pa je pričela 1.8.2010. Urad je v konvenciji predviden kot centralni organ, preko katerega bi šla vsa zaprosila in zahtevki, ki se nanašajo na pranje denarja, odkrivanje, zaseg in odvzem premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem pranja denarja in financiranjem terorizma.

Leta 2019 je Urad na podlagi 105. člena ZPPDFT-1 poslal 239 zaprosil v 189 zadevah v 52 držav (v letu 2018 144 zaprosil v 103 zadevah v 40 držav), poleg tega pa na podlagi 108. člena ZPPDFT-1 še 141 spontanah informacij v 32 držav (v letu 2018 186 spontanah informacij v 19 držav). V primerjavi z letom 2018 lahko torej opazimo kar 66 % višje število poslanih zaprosil Urada, obenem pa 24 % nižje število spontanah informacij Urada.

Na osnovi 106. člena ZPPDFT-1 je Urad v letu 2019 prejel 176 zaprosil v 142 zadevah iz 59 držav (v

letu 2018 159 zaprosil v 139 zadevah iz 46 držav) ter 52 spontanih informacij iz 18 držav (v letu 2018 50 spontanih informacij iz 16 držav).

V primerjavi z letom 2018 lahko torej opazimo 11 % višje število prejetih zaprosil tujih uradov, medtem ko se je število prejetih spontanih informacij povišalo za 1 %.

V letu 2019 je Urad največ podatkov izmenjal s pristojnimi uradi Italije, Hrvaške, Avstrije, Madžarske, Velike Britanije, Srbije in Slovaške.

Obstoječe sodelovanje s tujimi uradi se lahko še dodatno nadgradi z izmenjavo oziroma podpisom formalno neobvezujočih pisnih dogovorov (tako imenovanih "pisem o izmenjavi podatkov" – Memorandum of Understanding – MOU).

V letu 2019 Urad ni podpisal nobenega tovrstnega pisma, vendar je usklajeval njegovo vsebino s sorodnimi uradi iz Maldivov, Turkmenistana in Gvatemale, zaradi česar se pričakuje, da bodo pisma z njimi podpisana v letu 2020.

Urad je od začetka svojega delovanja v letu 1995 pa do konca leta 2019 podpisal že 48 pisem o izmenjavi podatkov.

8.6 INFORMATIKA

Tudi v letu 2019 je Služba za informatiko Urada izvajala aktivnosti, ki se v večji meri nanašajo na upravljanje evidenčnega sistema Urada ter administriranje notranjega omrežja Urada. Te aktivnosti so bile operativne, izobraževalne in administrativne narave. Med temi velja izpostaviti sodelovanje pri izvajanju sporazuma (SLA) z Direktoratom za Informatiko pri Ministrstvu za javno upravo, kjer smo pripravili podlago za migracijo zunanjega omrežja na centralno infrastrukturo (DRO), nadaljevanje izvajanja JN po projektu ePPD, financiranem iz EU sredstev.

Operativne aktivnosti pa so bile:

- vzpostavitev novega načina hranjenja varnostnih kopij;
- periodično preverjanje ustreznosti shranjevanja podatkov;
- skozi vse leto trajajoče aktivnosti upravljanja podatkovnih zbirk z namenom boljše organizacije podatkov v zbirkah gotovinskih transakcij in podatkov o transakcijah v tvegane države;
- vzdrževanje strojne in programske opreme ter administracijo notranjega omrežja Urada.

8.7 KADROVSKE ZADEVE

V Uradu je bilo na dan 31. 12. 2019 skupaj z direktorjem zaposlenih 24 delavcev. Na podlagi Akta o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v Uradu RS za preprečevanje pranja denarja je v Uradu sistemiziranih 30 delovnih mest, kar pomeni, da je bila konec leta 2019 zasedenost delovnih mest 80 %.

8.8 FINANČNO MATERIALNO POSLOVANJE

Višina proračunskih sredstev, dodeljenih Uradu, je za leto 2019 znašala 1.194.307 EUR. Od navedenih sredstev je Urad za plače in druge izdatke zaposlenim, za blago in storitve, za manjše investicije in investicijsko vzdrževanje, za plačilo članarine organizacije EGMONT in za slovensko udeležbo v projektu nadgradnje informacijskega sistema Urada porabljenih skupno 1.137.901 EUR oziroma 95,27% vseh načrtovanih sredstev.

mag. Ivan KOPINA
vršilec dolžnosti direktorja

Poslano:

1x Vlada Republike Slovenije

1x zbirka dokumentarnega gradiva